

**FINANŠU UN
KAPITĀLA
TIRGUS
KOMISIJA**

**PĀRSKATS PAR
FINANŠU UN KAPITĀLA TIRGU
2013. GADĀ**

Saturs

Saīsinājumi	3
1. Vispārīgā informācija	4
2. Banku darbība	4
2.1. Banku sektora struktūra	4
2.2. Aktīvu struktūra un kvalitāte	6
2.3. Ārpusbilances posteņu struktūra	17
2.4. Pelnītspēja un kapitāla pietiekamība	18
2.5. Likviditāte un finansējuma struktūra	24
3. Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību darbība	31
4. Apdrošinātāju darbība	33
4.1. Apdrošināšanas sektora struktūra	33
4.2. Parakstītās prēmijas	33
4.3. Apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumi	36
4.4. Apdrošināšanas sabiedrību maksātspēja un peļnītspēja	37
5. Privāto pensiju fondu darbība (trešais pensiju līmenis)	40
6. Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšana (otrais pensiju līmenis)	42
7. Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un ieguldījumu fondu darbība	46
8. Ieguldījumu brokeru sabiedrību darbība	49
9. Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu darbība	50
Statistiskās informācijas pielikumi	51

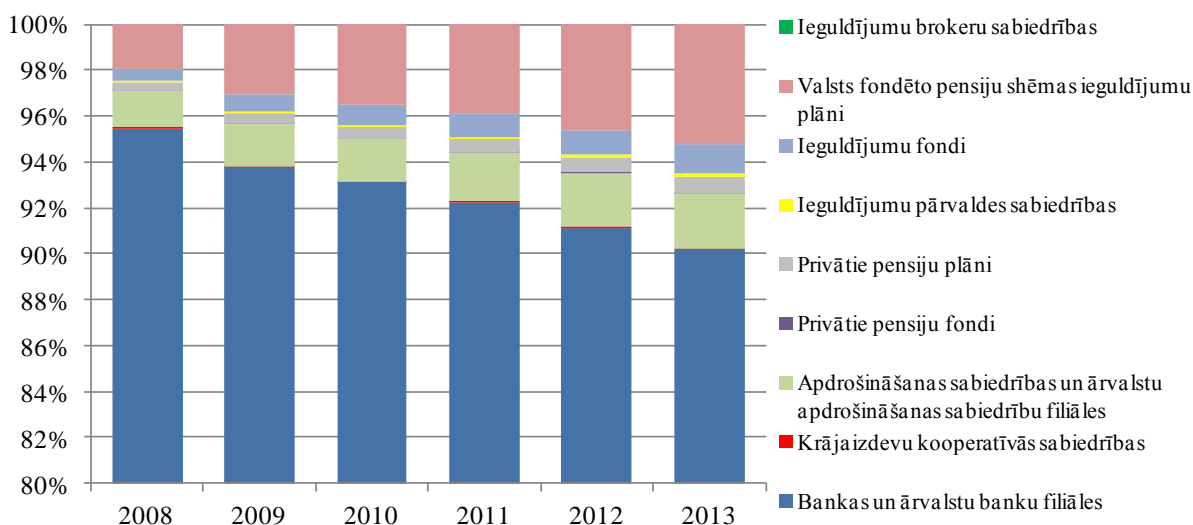
Saīsinājumi

AAS	apdrošināšanas akciju sabiedrība
AS	akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
CTAA	civiltiesiskās atbildības apdrošināšana
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
ES	Eiropas Savienība
IKP	iekšzemes kopprodukts
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
KPR	kapitāla pietiekamības rādītājs
LB	Latvijas Banka
LR	Latvijas Republika
MFI	monētārās finanšu institūcijas
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
OCTAA	obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana
pp	procentu punkti
ROA	aktīvu atdeve
ROE	kapitāla atdeve
RSA	riska svērtie aktīvi
VAS	valsts akciju sabiedrība

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA

FKTK pārraudzībā 2013. gada beigās bija 316 finanšu un kapitāla tirgus dalībnieki, un to aktīvu kopējais apmērs sasniedza 22.8 mljrd. latu jeb 139% no Latvijas Republikas IKP¹. Līdz ar citu finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku darbības attīstību banku sektora īpatsvars kopējos finanšu sektora aktīvos turpināja samazināties, tomēr tas joprojām veidoja lielāko finanšu un kapitāla tirgus daļu, t.i., 90.2% no kopējiem aktīviem 2013. gada beigās (sk. 1. att.).

1. attēls. FKTK pārraudzīto tirgus dalībnieku struktūra
(pēc to īpatsvara kopējos aktīvos)

2. BANKU DARBĪBA

2.1. Banku sektora struktūra

2013. gadā turpinājās Latvijas banku sektora konsolidācijas process un darbību pārtrauca trīs kredītiestādes. Reorganizējot un pārveidojot par ar kredītiestādes darbību nesaistītu komercsabiedrību, pēc kredītiestādes lūguma ar 28.10.2013. tika anulēta AS "Ge Money Bank" izsniegtā licence. Savukārt ar 01.01.2014. tika anulētas AS "UniCredit Bank" (turpmāk – *UniCredit*) un VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" (ar 100% valsts kapitālu) izsniegtās licences kredītiestāžu darbībai – *UniCredit* īstenoja savu jau iepriekš pieņemto lēmumu par bankas reorganizāciju un aiziešanu no Baltijas tirgus, savukārt VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" tika reorganizēta par vienotu "Latvijas Attīstības finanšu institūciju *Altum*". Tādējādi jau kopš 2014. gada sākuma Latvijā darbojas 17 bankas un deviņas dalībvalstu banku filiāles.

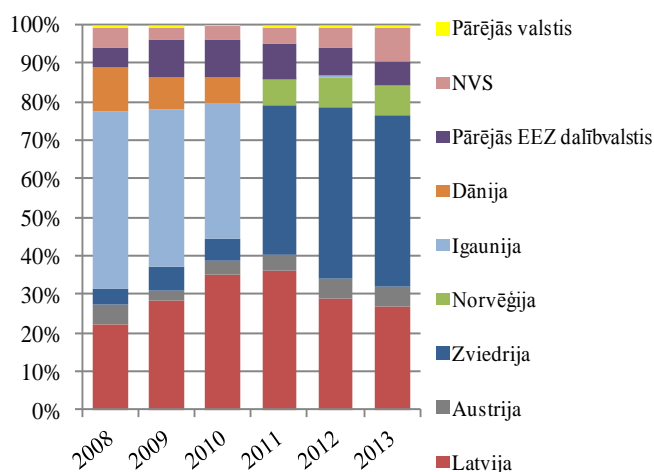
Latvijas banku sektora konsolidācijas process ietekmēja akcionāru mītnes valstu struktūru. Ārvalstu kapitāla īpatsvars apmaksātajā pamatkapitālā pieauga no 71.2% 2012. gada beigās

¹ Datu avots: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/iekaszemes-kopprodukts-galvenie-raditaji-30248.html>.

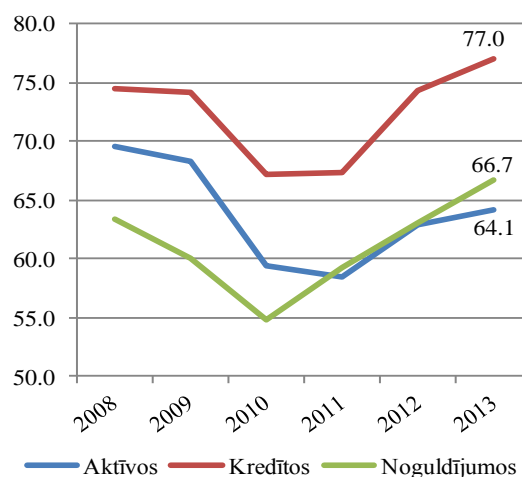
līdz gandrīz 83% 2014. gada janvāra sākumā, savukārt valstij piederošā daļa kopējā apmaksātajā banku pamatkapitālā šajā laikā samazinājās no 17.1% līdz 5.4%, valsts kontrolē paliekot vienai bankai (2013. gada beigās ārvalstu kapitāla īpatsvars bija 73.2% (sk. 2. att.), savukārt valstij piederošā daļa – 17.1%).

Banku skaitam sarūkot, turpinājās tirgus koncentrācijas līmeņa pieaugums, un tā raksturošanai tradicionāli izmantojamais rādītājs CR5 (piecu lielāko banku tirgus daļa) pārskata gada laikā pieauga gan aktīviem, gan kredītiem un noguldījumiem, decembra beigās sasniedzot attiecīgi 64.1%, 77% un 66.7% (sk. 3. att.).

2. attēls. Banku apmaksātā pamatkapitāla valstu dalījums²

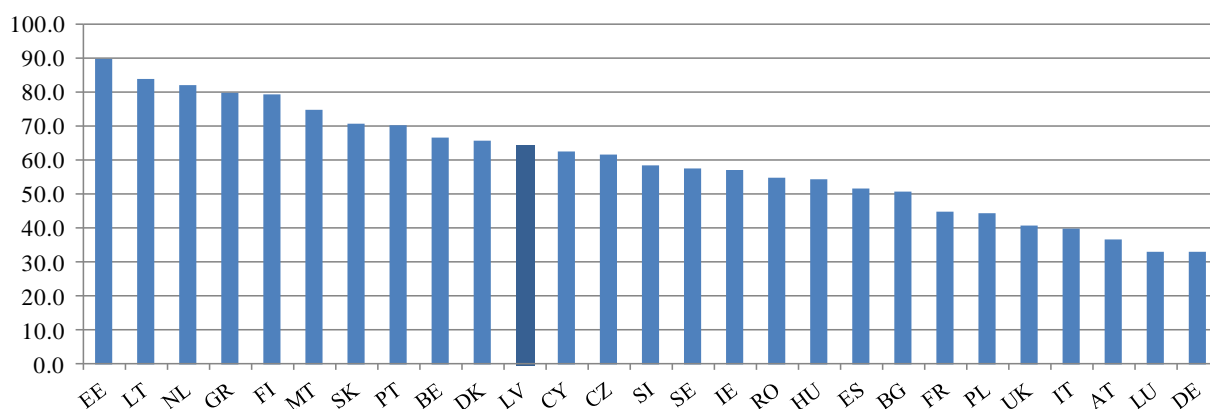

3. attēls Latvijas banku sektora CR5, %²

Latvijas banku tirgus koncentrācijas lielums atrodas ES dalībvalstu vidējā līmenī, t.i., CR5 rādītājs ES dalībvalstu banku sektora konsolidētajiem aktīviem 2012. gada beigās svārstījās robežās no zemākā koncentrācijas līmeņa Vācijā, t.i., 33%, līdz pat augstākajam līmenim Igaunijā, t.i., 89.6%³ (sk. 4. att.).

4. attēls. ES dalībvalstu banku sektora CR5 aktīvos, % (31.12.2012.)⁴

² Datu avots: Latvijas Banka.

³ Datu avots: <http://sdw.ecb.europa.eu/>.

⁴ Datu avots: <http://www.eba.europa.eu/Supervisory-Disclosure/Statistical-Data.aspx>.

2.2. Aktīvu struktūra un kvalitāte

Aktīvu strukturālās izmaiņas

Gadumijā gaidāmā eiro ieviešana sekmēja rezidentu mājāsaimniecību un uzņēmumu latu skaidras naudas uzkrājumu būtisku pieplūdumu bankās, kas savukārt ietekmēja ne tikai banku aktīvu struktūru, bet noteica arī aktīvu pieaugumu.

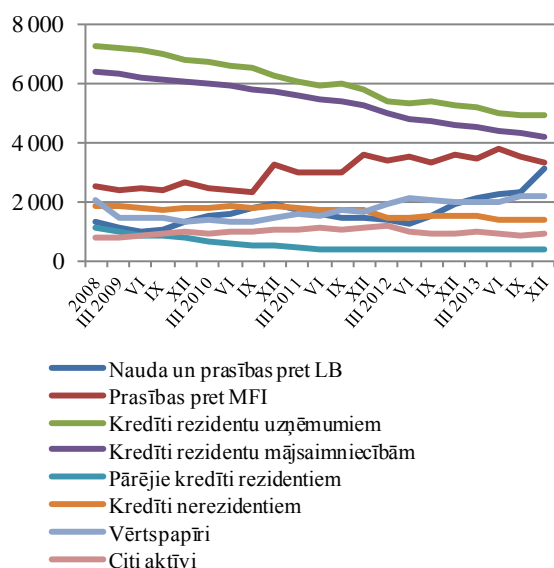
2013. gadā banku sektora aktīvi kopumā pieauga par 286.7 milj. latu jeb 1.4% un to apmērs decembra beigās sasniedza 20.5 mljrd. latu (29.2 mljrd. eiro) (2012. gada laikā aktīvi saruka par 697 milj. latu jeb 3.3%). Šo pieaugumu galvenokārt noteica gadumijā gaidāmā eiro ieviešana – līdz ar to mājāsaimniecību un uzņēmumu latu skaidras naudas uzkrājumi gada nogalē nonāca banku kontos. Ja oktobrī un novembrī rezidentu noguldījumu apmērs bankās pieauga, attiecīgi par 1.4% un 1.6% jeb 91 milj. latu un 106 milj. latu, tad decembrī vien rezidentu noguldījumu apmērs bankās palielinājās par 7.1% jeb 478 milj. latu.

Gada nogalē strauji pieplūdušos līdzekļus bankas lielā mērā izvietoja Latvijas Bankā, tādējādi prasību apjoms pret centrālo banku gada pēdējā ceturksnī vien palielinājās par trešdaļu un decembra beigās sasniedza 2.9 mljrd. latu jeb 14.1% no banku sektora aktīviem (sk. 5. att.). Savukārt banku korespondējošajos kontos citās kredītiestādēs izvietoto līdzekļu apmērs gada laikā ir nedaudz samazinājies (par 7.5% jeb 272.8 milj. latu), jo bankas veikušas saistību atmaksu citām MFI (galvenokārt mātes bankām).

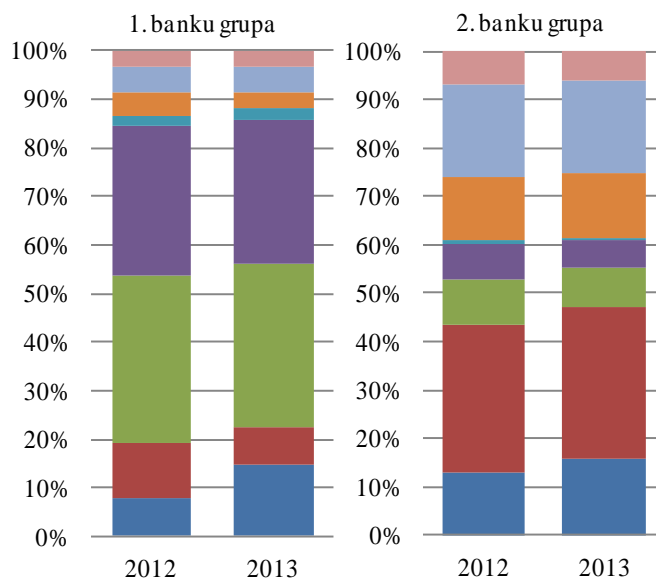
Arvien lēnākā tempā, tomēr turpināja samazināties kredītportfeļa atlikums, un tā īpatsvars banku sektora aktīvos saruka līdz 53.5% decembra beigās (t.i., par 4.5 pp gada laikā). Kreditēšanas apmēru kritums ir sekmējis banku ieguldījumu pieaugumu vērtspapīros (2013. gada laikā – par 8.1% jeb 161.6 milj. latu), un to īpatsvars aktīvu struktūrā decembra beigās sasniedza 10.5%.

Bankas bilances struktūru būtiski ietekmē izvēlētais biznesa modelis. EEZ valstu meitas banku, kā arī šo valstu banku filiāļu un Latvijas valsts banku (turpmāk – 1. banku grupa) galvenais darbības virziens ir kreditēšana (kredīti veido gandrīz 70% no aktīviem), savukārt pārējās, t.i., uz nerezidentu biznesu orientētās bankas (turpmāk – 2. banku grupa), mazāk iesaistās kreditēšanā (kredīti – ap 28% no aktīviem), bet savus līdzekļus lielā apmērā tur korespondējošos kontos citās kredītiestādēs vai Latvijas Bankā, lai nodrošinātu norēķinu operāciju veikšanu klientiem, kā arī daudz aktīvāk veic ieguldījumus vērtspapīros (ap 20% no aktīviem) (sk. 6. att.).

5. attēls. Banku sektora aktīvu pozīciju dinamika (milj. latu)²

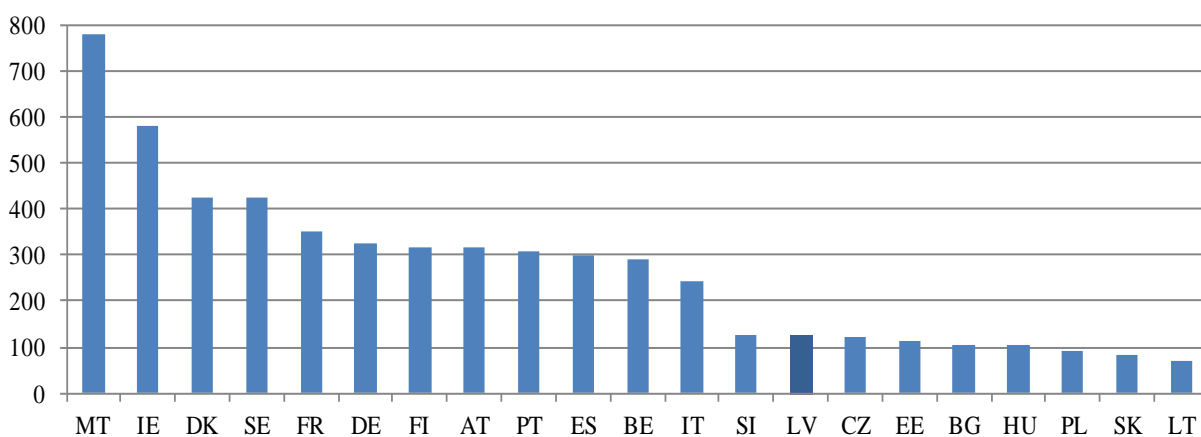

6. attēls. Aktīvu struktūra (perioda beigās)²

Latvijas banku sektora aktīvu apmērs konsolidācijas grupu līmenī gada laikā palielinājās (par 2.67%) un decembra beigās sasniedza 20.3 mljrd. latu (28.9 mljrd. eiro) jeb 124% no Latvijas IKP, un tas joprojām būtiski atpaliek no attīstīto ES dalībvalstu datiem. Individuālo ES dalībvalstu dalījumā minētais rādītājs 2012. gada beigās bija robežās no 69% Lietuvā līdz 783% Maltā, savukārt Latvijā – 128% (grafiskajā attēlā nav iekļauts Luksemburgas rādītājs – 1655%) (sk. 7. att.).

7. attēls. Banku konsolidētie aktīvi % no IKP ES dalībvalstīs (31.12.2012.)⁵

⁵ Datu avots: <http://www.eba.europa.eu/Supervisory-Disclosure/Statistical-Data.aspx>.

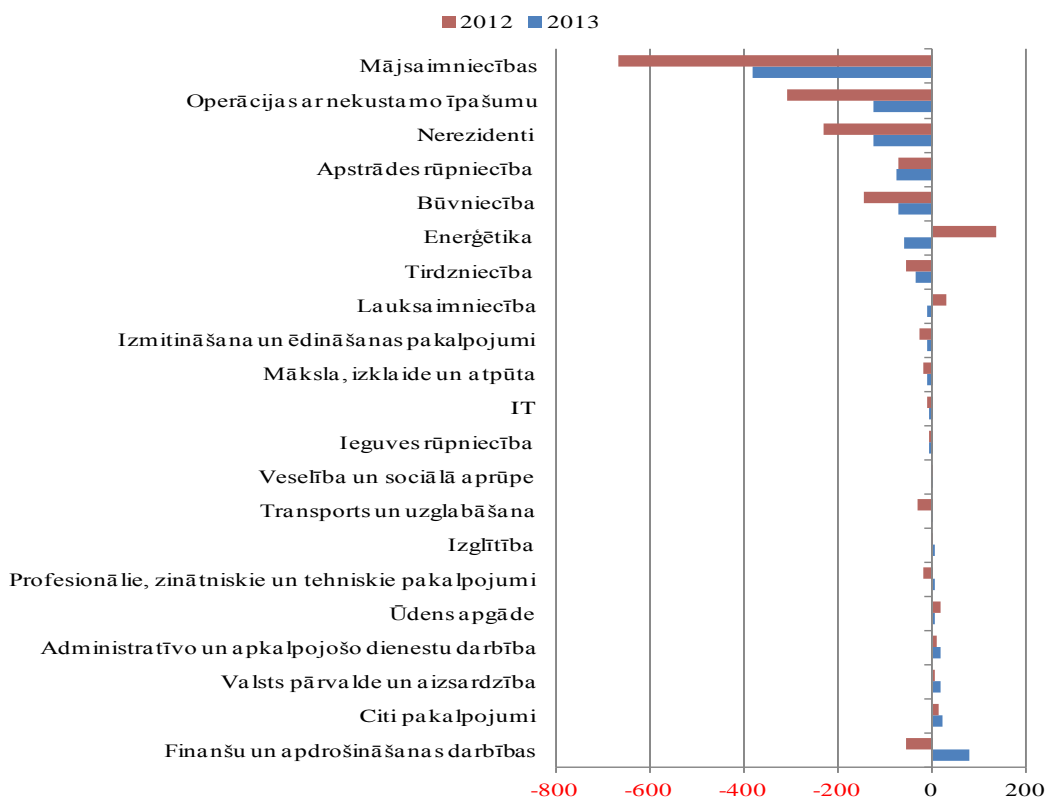
Kreditportfeļa dinamika un struktūra

Banku sektora kredītportfelis samazinājās arī 2013. gadā, lielākoties to ietekmēja banku skaita samazināšanās, kā arī aktīvāks banku bilanču "attīrīšanas" process. Kredītriska līmenis turpināja lejupvērsto tendenci, sarūkot virs 90 dienām kavēto kredītu un pārstrukturēto kredītu apmēram un īpatsvaram portfelī.

Līdzīgi kā vairumā citu ES valstu, 2013. gadā Latvijas banku kredītportfelis turpināja samazināties (-6.5% gada laikā), taču krituma temps pierima salīdzinājumā ar 2012. gadu (-10.9%), un 2013. gada beigās kredītportfeļa apmērs sasniedza 10 977 milj. latu (15 618 milj. eiro). Kredītportfeli negatīvi ietekmēja banku sektora konsolidācijas process (*UniCredit* un *VAS "Latvijas Hipotēku un zemes bankas"* aiziešana no tirgus), kā arī aktīvāks banku bilanču "attīrīšanas" process no peļņu nenesošajiem kredītiem. Diezgan nozīmīga bija arī portfeļa amortizācija, ko nespēja kompensēt jaunas kreditēšanas apmērs, sevišķi rezidentu mājssaimniecību portfelī.

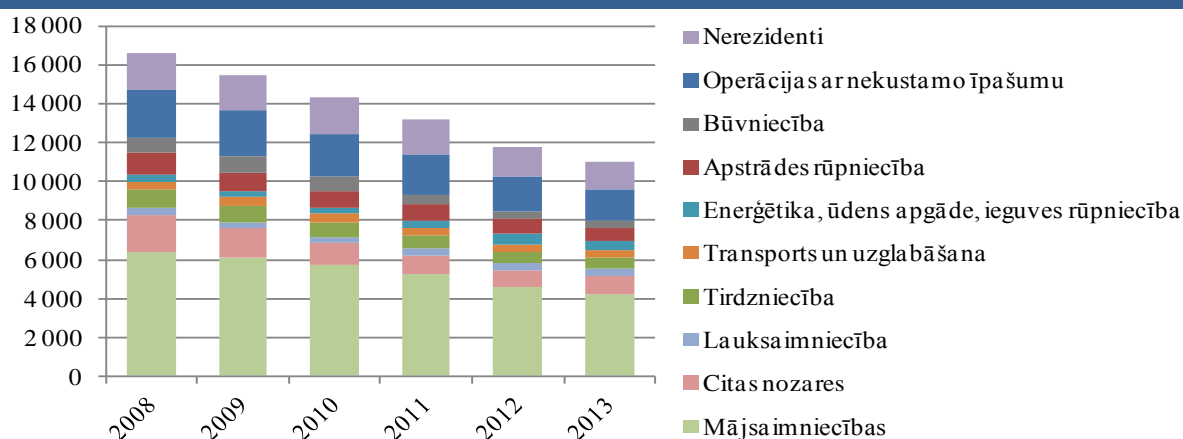
2013. gadā rezidentu mājssaimniecībām izsniegto kredītu atlikums saruka par 8.3%, savukārt rezidentu korporatīvajiem klientiem (uzņēmumiem un finanšu institūcijām) izsniegto kredītu atlikums samazinājās par 4.9%, bet nerezidentu kredītportfelis – par 8.3%. Nozaru un aizņēmēju kategoriju dalījumā joprojām kredītportfeļa samazinājumu galvenokārt ietekmēja tā sarukums ar nekustamo īpašumu saistītajās nozarēs, kurās pirmskrīzes gados bija vērojama īpaši strauja izaugsme (sk. 8. att.). Savukārt pieaugums bija vērojams galvenokārt pakalpojumu nozarēs.

8. attēls. Kredītportfeļa izmaiņas nozaru un aizņēmēju kategoriju dalījumā (milj. latu)

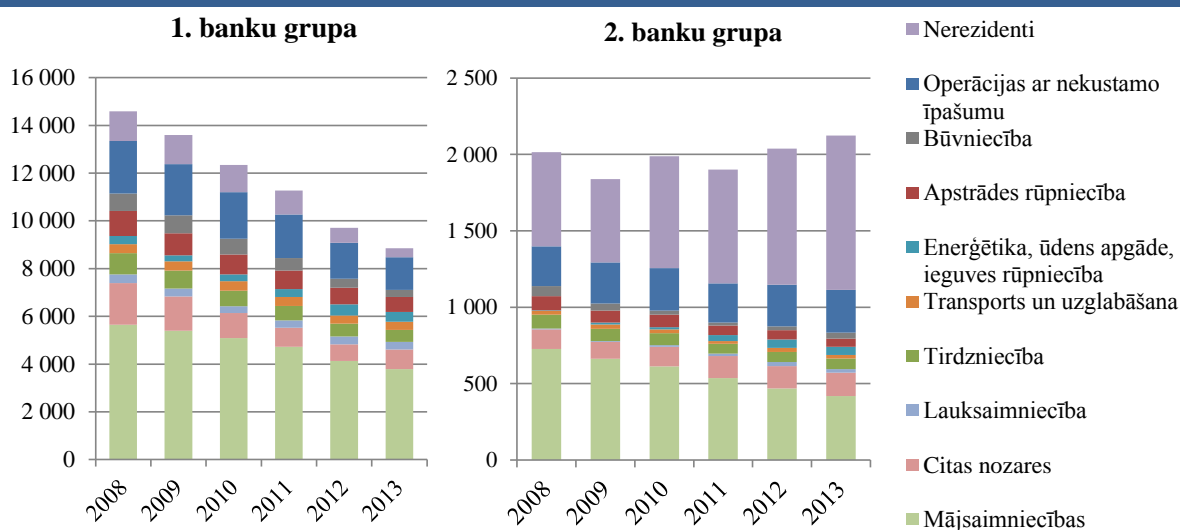
Kopējā portfeļa struktūrā 2013. gadā nebija būtisku izmaiņu – kredīti rezidentu korporatīvajam sektoram veidoja 48% no kopējā portfeļa, rezidentu mājsaimniecībām – 39% (t.sk. 32% – mājokļu kredīti), nerezidentiem – 13% (sk. 9. att.).

9. attēls. Kredītportfeļa dinamika un struktūras izmaiņas (milj. latu)

Savukārt nelielas izmaiņas kredītportfeļa struktūrā bija vērojamas banku grupu dalījumā. 2013. gada laikā 1. banku grupas kredītportfelī ir samazinājies nerezidentu kredītu īpatsvars no 6% līdz 4%, *UniCredit* pakāpeniski samazinot savu darbību (2012. gada beigās *UniCredit* tirgus daļa nerezidentu kreditēšanā veidoja 21.5%, jo *UniCredit* struktūrā ietilpa ārvalstu filiāles). 2. banku grupā, strauji amortizējoties rezidentu mājsaimniecību kredītiem, to īpatsvars portfelī saruka no 23% līdz 20%, savukārt nerezidentiem izsniegto kredītu īpatsvars pieauga no 44% līdz 48% gada laikā (sk. 10. att.).

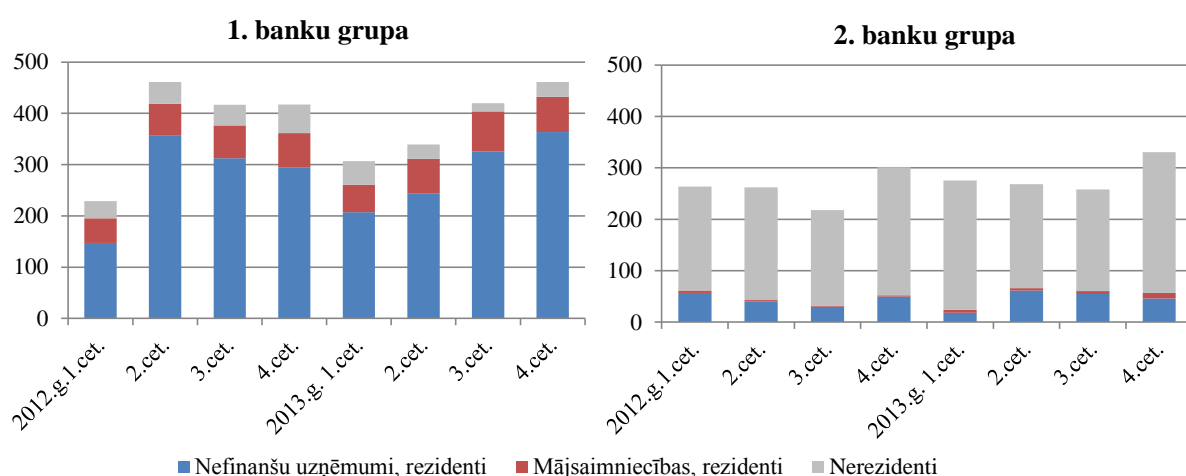
10. attēls. Kredītportfeļa struktūras izmaiņas banku grupu dalījumā (milj. latu)

Dažādas tendences banku grupu dalījumā turpinājās arī kredītportfeļu dinamikā – 1. banku grupas kredītportfelis saruka par 8.8%, turpretī 2. banku grupas kredītportfelis pieauga par 4.2%, ko noteica šo banku nerezidentu kredītportfeļa pieauguma turpināšanās otro gadu pēc kārtas.

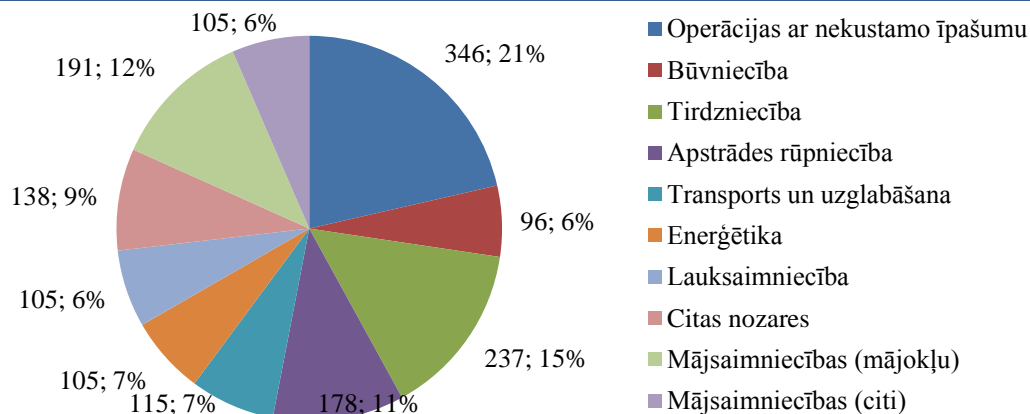
Jaunajā kreditēšanā 2013. gadā turpinājās mērena atgūšanās. Bankas gada laikā no jauna piešķīra⁶ kredītus rezidentu nefinanšu uzņēmumiem 1.3 mljrd. latu apmērā, rezidentu mājāsaimniecībām – 295.5 milj. latu apmērā (t.sk. mājokļa iegādei, rekonstrukcijai vai remontam – 190.5 milj. latu), kas kopumā bija par gandrīz 5% vairāk nekā pērn. Savukārt nerezidentiem tika piešķirti kredīti 1 mljrd. latu apmērā, līdzīgi kā 2012.gadā, taču vairāk nekā 70% no tiem bija īstermiņa (ar termiņu, kas ir mazāks par vienu gadu), un gandrīz 50% bija nodrošināti ar vērtspapīru ķīlu vai noguldījumu. Arī 2013. gadā iekšzemes tautsaimniecību kreditēja 1. banku grupa, bet uz nerezidentu kreditēšanu fokusējās 2. banku grupa (sk. 11. att.).

11. attēls. Banku sektora no jauna piešķirtie kredīti attiecīgajā ceturksnī (milj. latu)

Tautsaimniecības nozaru dalījumā gada laikā pieauga piešķirto kredītu apmērs nekustamā īpašuma, būvniecības, transporta, tirdzniecības un apstrādes rūpniecības nozarēm. Savukārt mājāsaimniecību segmentā gandrīz divas trešdaļas no 2013. gadā piešķirtajiem kredītiem veidoja kredīti mājokļa iegādei, rekonstrukcijai un remontam, līdzīgi kā 2012. gadā, un to apmērs bija par 21.8% lielāks nekā pērn (sk. 12. att.).

12. attēls. Rezidentiem no jauna piešķirtie kredīti 2013. gadā, izņemot finanšu un apdrošināšanas nozari (milj. latu; %)

⁶ Šeit ir apkopoti gan tie kredīti, kuri jau ir izsniegti klientam, gan tie, kuri vēl nav izsniegti, bet par kuriem pārskata periodā ir panākta vienošanās starp banku un klientu un paredzēts, ka tie tiks izsniegti nākotnē.

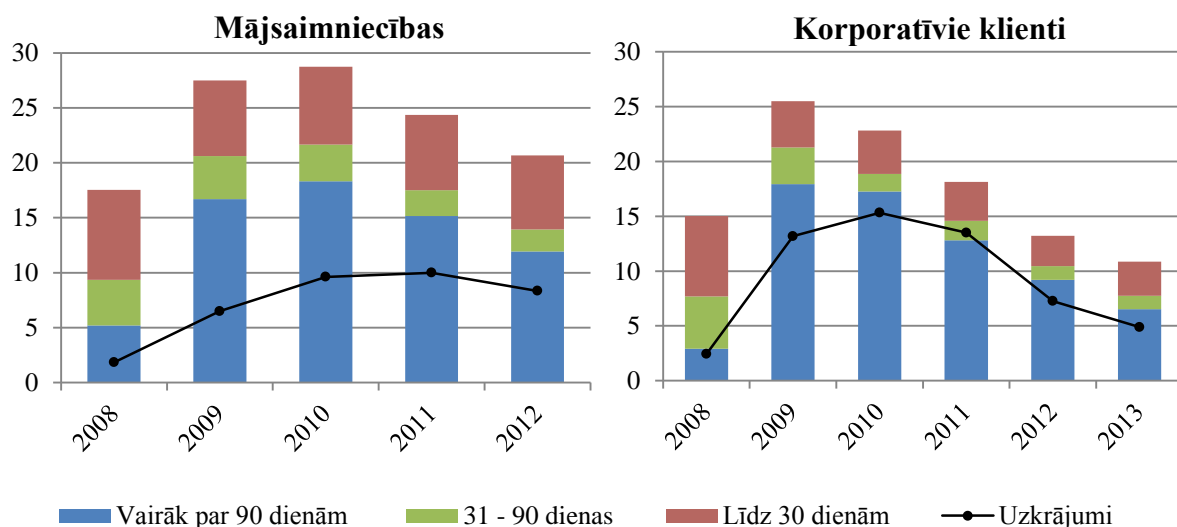
Kreditportfeļa kvalitāte

2013. gadā turpināja uzlaboties kredītportfeļa kvalitāte, pakāpeniski samazinoties ilgāk par 90 dienām kavēto kredītu īpatsvaram banku sektora kredītportfelī un gada beigās sasniedzot 8.3% (2012. gada beigās – 11.1%). Bankas aktīvāk pievērsās bilancu "tīrīšanai" no neatgūstamajiem kredītiem jeb krīzes gadu "bagāžas", turklāt kredītportfeļa kvalitātes kāpumu veicināja arī aizņēmēju maksāspējas uzlabošanās un jaunās kreditēšanas atgūšanās, tautsaimniecībai uzrādot veselīgu pieauguma tempu. Sarūkot virs 90 dienām kavētiem kredītiem, bankas samazināja uzkrājumu apmēru (kopumā par 185 milj. latu gada laikā), joprojām saglabājot visai konservatīvu virs 90 dienām kavēto kredītu un uzkrājumu attiecību (73.6% 2013. gada beigās).

Rezidentu māsaimniecību virs 90 dienām kavēto kredītu īpatsvars ir samazinājies gada laikā no 15.2% līdz 13% no attiecīgā kredītportfeļa (skat. 13. att.), taču māsaimniecību portfeļa kredītrisks joprojām ir vērtējams kā nozīmīgs, turklāt kā augsta tiek vērtēta arī māsaimniecību finansiālā ievainojamība, lai gan bezdarba līmenis ir samazinājies un reālā darba alga ir kāpusi. Par to liecina arī kopējais māsaimniecību kavēto kredītu īpatsvars – 20.7% (24.4% – 2012. gada beigās). Pēc LB Kredītu reģistra datiem, kredītu kvalitāte ir labāka māsaimniecību hipotekārajā portfelī, kur kredītņēmējam ir tikai viena hipotēka, – virs 90 dienām 2013. gada beigās bija kavēti 8.5% kredītu salīdzinājumā ar 10.2% kopējā rezidentu māsaimniecību hipotekārajā portfelī.

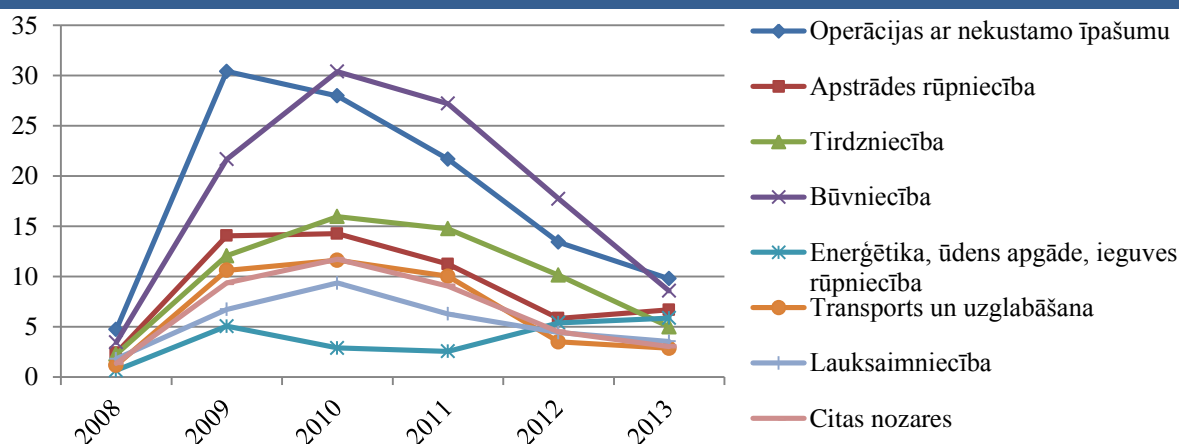
Rezidentu korporatīvo klientu kredītu kvalitāte uzlabojās, un virs 90 dienām kavēto kredītu īpatsvars portfelī turpināja 2010. gadā aizsāktu lejupvērsto tendenci, tādējādi arī 2013. gadā samazinoties no 9.2% līdz 6.5%. Kopējais kavēto kredītu īpatsvars saruka no 13.2% līdz 10.9% no korporatīvajiem kredītiem. Portfeļa kvalitāte 2013. gadā uzlabojās kredītu norakstīšanas un aizņēmēju maksāspējas uzlabošanās dēļ, ko veicināja veselīga tautsaimniecības izaugsme.

13. attēls. Kredīti rezidentiem ar maksājumu kavējumu un izveidotie uzkrājumi (% no attiecīgā kredītportfeļa)

Ilgāk par 90 dienām kavēto kredītu īpatsvars saruka zem 10% visu lielāko tautsaimniecības nozaru portfeļos (sk. 14. att.). Būtiski kredītu kvalitātes uzlabojumu ietekmēja nekustamā īpašuma un būvniecības nozare, kur virs 90 dienām kavēto kredītu apmērs saruka par 120 milj. latu gada laikā un veidoja vairāk nekā 70% no rezidentu korporatīvo klientu virs 90 dienām kavēto kredītu sarukuma. Turpretī apstrādes rūpniecībā bija vērojams neliels virs 90 dienām kavēto kredītu īpatsvara pieaugums (no 5.8% līdz 6.7%, +1.4 milj. latu 2013. gada laikā), ko ietekmēja ar metālu ražošanas un apstrādes, kā arī papīra un papīra izstrādājumu ražošanas apakšnozaru kredītu kvalitātes pasliktinājums; pārējās apstrādes rūpniecības apakšnozarēs turpinājās pakāpenisks kredītu kvalitātes uzlabojums.

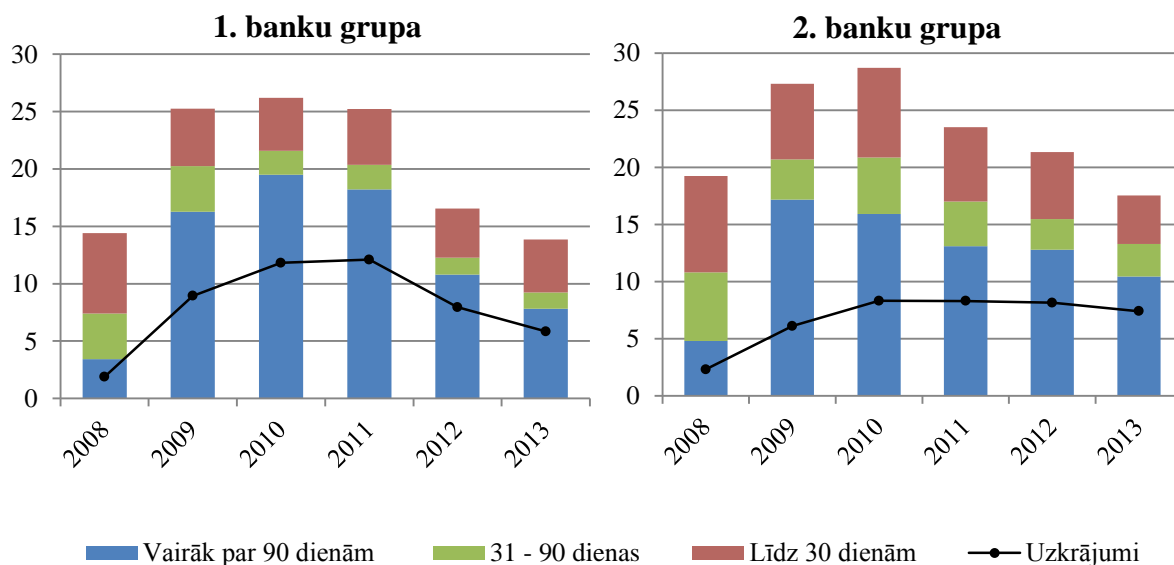
14. attēls. Ilgāk par 90 dienām kavēto kredītu īpatsvars (% no kredītportfeļa attiecīgajā nozarē)

Banku sektorā kopumā nerezidentiem izsniegto kredītu kvalitātes rādītāji ir labāki nekā rezidentu portfelī. Ilgāk par 90 dienām kavēto kredītu īpatsvars nerezidentiem izsniegtajos kredītos gada laikā samazinājās no 6.5% līdz 4.7%, savukārt kopējais kavēto kredītu īpatsvars nerezidentiem izsniegtajos kredītos saruka no 12.3% līdz 10.9%.

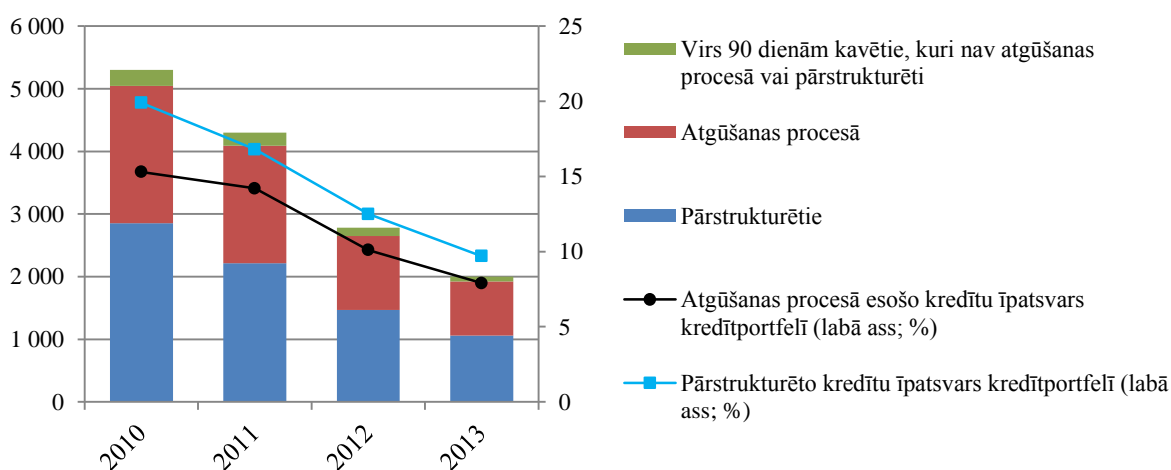
No nebankām izsniegtajiem kredītiem izrietošais kredītrisks ir būtiskāks 1. banku grupā, kur kredīti veidoja 69% no aktīviem, bet 2. banku grupā tie veidoja tikai 28% no aktīviem 2013. gada beigās. Gada laikā kredītportfeļa kvalitāte uzlabojās straujāk 1. banku grupā, kur ilgāk par 90 dienām kavēto kredītu apmērs samazinājās par 34%, bet to īpatsvars kredītportfelī saruka no 10.8% līdz 7.8%; savukārt 2. banku grupā virs 90 dienām kavēto kredītu apmērs samazinājās divreiz lēnāk (par 15%), bet īpatsvars saruka no 12.8% līdz 10.5% (sk. 15. att.). Uzkrājumu attiecība pret virs 90 dienām kavētiem kredītiem abās banku grupās ir vērtējama kā augsta, 1. banku grupas uzkrājumu un virs 90 dienām kavēto kredītu attiecība 2013. gada beigās bija 74.5%, bet 2. banku grupai – 70.9%.

15. attēls. Kredītportfeļa kvalitātes izmaiņas banku grupu dalījumā, %

Lai gan pārstrukturēto un atgūšanas procesā esošo kredītu īpatsvars turpināja samazināties un 2013. gadā kopumā saruka gandrīz par trešdaļu (27%), tas joprojām saglabājās augsts – 17.6% no kopējā kredītportfeļa. Gada laikā pārstrukturēto kredītu, kas ir nozīmīgs kredītriska avots bankām, īpatsvars banku sektora kopējā kredītportfelī saruka no 12.5% līdz 9.7%, un to apmērs samazinājās par 407 milj. latu (sk. 16. att.). Samazinājās arī atgūšanas procesā esošo kredītu īpatsvars (no 10.1% līdz 7.9%) un apmērs – par 320 milj. latu.

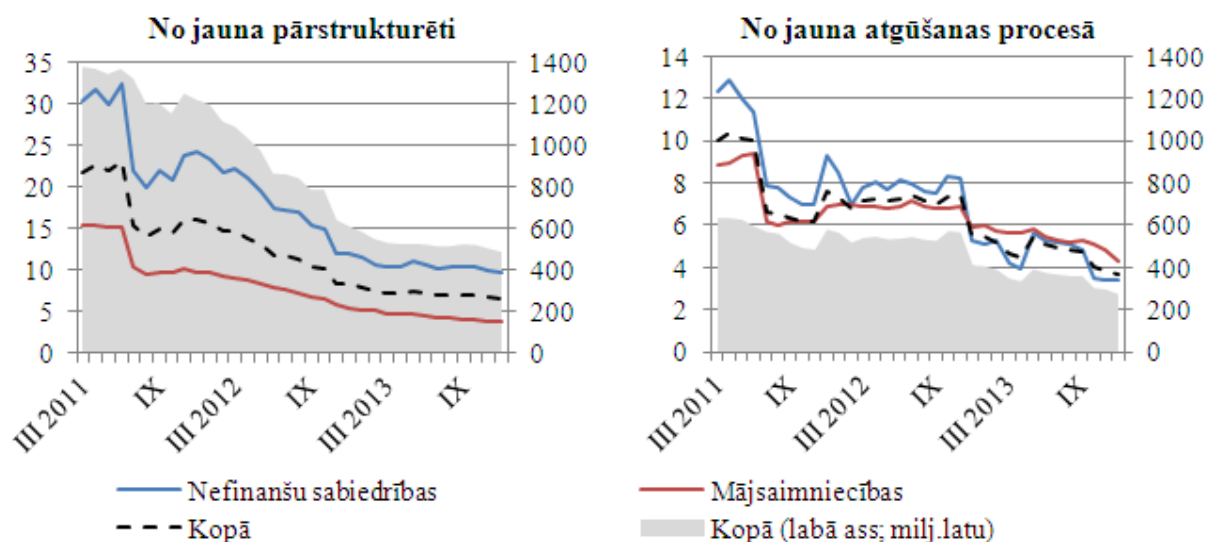
16. attēls. Pārstrukturēto un atgūšanas procesā esošo kredītu dinamika (milj. latu)

Pārstrukturētie kredīti galvenokārt koncentrējās ar nekustamo īpašumu saistītajos segmentos – 83% no tiem bija nodrošināti ar nekustamo īpašumu. Nākamā lielākā kategorija ir ar komercķīlu nodrošināti kredīti, kuri veidoja 7% no pārstrukturēto kredītu apmēra. Arī atgūšanā esošo kredītu struktūra ir ļoti līdzīga – 78% kredītu ir nodrošināti ar nekustamo īpašumu, 6% – ar komercķīlu.

2013. gadā pārstrukturēto kredītu kategorijā no jauna tika iekļauti kredīti 531 milj. latu apmērā (par 20% mazāk nekā pērn), kas liecina, ka ir kļuvis mazāk tādu aizņēmēju, kuriem pārskata gada laikā bija radušās grūtības ar kredītsaistību izpildi. Tomēr rezidentu uzņēmumu segmentā joprojām ir visai augsts no jauna pārstrukturēto kredītu īpatsvars – 9.8% gada laikā no normālajiem⁷ kredītiem. Lai gan statistikas datus ir iekļauti arī kredīti, kuri tiek pārstrukturēti ne pirmo reizi (praksē kredītu var pārstrukturēt vairākkārt), šis rādītājs norāda, ka kredītriska līmenis uzņēmumu portfelī, lai gan ar lejupvērstu tendenci, bet saglabājas būtisks. No jauna atgūšanas procesā iekļauto kredītu apmērs 2013. gadā sasniedza 288 milj. latu, par 33% mazāk nekā pērn, turklāt no jauna atgūšanas procesā iekļauto kredītu attiecība pret normālajiem kredītiem 2013. gada beigās bija ap 4%, norādot uz kredītņēmēju maksāspējas uzlabošanos, proti, ir samazinājies tādu kredītu apmērs, kur vienīgais risinājums ir kredīta atgūšana (sk. 17. att.).

17. attēls. Pārstrukturēto un atgūšanas procesā esošo kredītu kategorijās no jauna iekļautie rezidentu kredīti gada laikā, % no normālajiem kredītiem

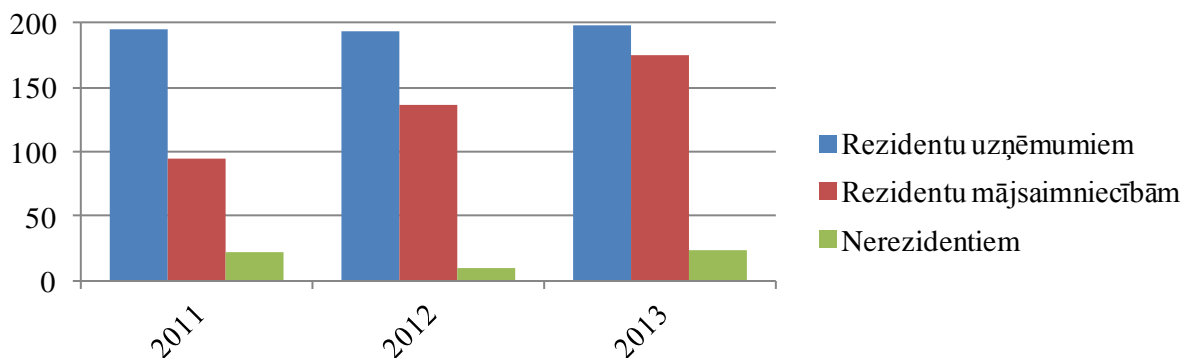
Banku attieksme pret pārstrukturētajiem kredītiem ir samērā piesardzīga – uzkrājumi kredītiem bez maksājumu kavējumiem bija izveidoti 10.8% apmērā no kredītu kopsummas (salīdzinājumam – uzkrājumi normālajiem kredītiem, kuri netiek kavēti, bija 1.8% no kredītu faktiskā atlikuma 2013. gada beigās). Savukārt atgūšanā esošie kredīti ir segti ar uzkrājumiem 45.7% apmērā no to faktiskā atlikuma, t.sk. nenodrošinātiem kredītiem – 67.8% apmērā.

2013. gadā bankas aktīvāk strādāja pie bilanču "attīrīšanas" no peļņu nenesošiem aktīviem – tika norakstīti kredīti 396 milj. latu apmērā, kas veidoja 3.4% no kredītportfeļa (salīdzinājumam – 2012. gadā tika norakstīti 338 milj. latu jeb 2.6% no kredītportfeļa). Rezidentu uzņēmumiem izsniegto kredītu norakstīšanas temps būtiski nemainījās, taču paātrinājās rezidentu mājsaimniecību portfelī (sk. 18. att.). Visticamāk, arī 2014. gadā darbs pie banku bilanču "attīrīšanas" turpināsies, piemēram, par to liecina fakts, ka lielākā daļa no

⁷ Kredīti, kuri nav pārstrukturēti, atgūšanas procesā vai kavēti ilgāk par 90 dienām.

rezidentu māsaimniecību virs 90 dienām kavētajiem kredītiem tiek kavēta ilgāk par diviem gadiem, turklāt banku izveidotie uzkrājumi un ķīlas vērtība nosedz kredīta faktisko atlikumu.

18. attēls. Norakstītie kredīti (milj. latu)⁸

Vērtspapīru portfelis un tā kvalitāte

Banku vērtspapīru portfelis pieauga, ko galvenokārt veicināja tā papildināšana. 2013. gada beigās banku portfelis lielākoties bija izvietots investīciju reitanga parāda vērtspapīros. Ģeogrāfiskajā dalījumā portfelis bija koncentrēts Latvijā un citās EEZ valstīs, NVS un ASV.

Kreditēšanas apmēru kritums, peļņas iespēju meklējumi un pieprasījums pēc likvīdiem ieguldījumiem ir sekmējis banku vērtspapīru portfeļa pieaugumu 2013. gadā – banku ieguldījumi vērtspapīros palielinājās par 9% jeb 178 milj. latu gada laikā, tādējādi portfeļa vērtība sasniedza 2 164 milj. latu (3 079 milj. eiro). Bankas papildināja savus esošos ieguldījumu portfeļus, bet dažas veidoja jaunus vērtspapīru portfeļus, kas galvenokārt noteica vērtspapīru portfeļa pieaugumu.

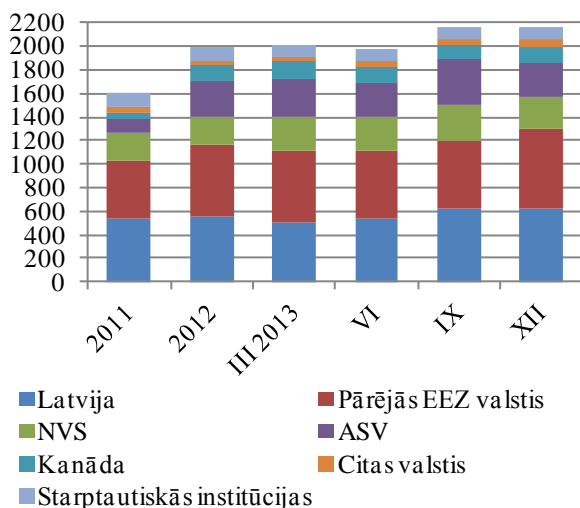
Tāpat ka iepriekšējā gadā, lielāko daļu no vērtspapīru portfeļa veidoja ieguldījumi parāda vērtspapīros – 91% no portfeļa 2013. gada beigās. 61% no parāda vērtspapīru portfeļa bija denominēti ASV dolāros, 19.4% – eiro, 17.3% – latos, taču valūtu sadalījums atšķīrās banku grupu dalījumā – 81.8% no 1. grupas banku portfeļa veidoja ieguldījumi latos un eiro, bet 2. grupas banku portfelis bija koncentrēts ASV dolāros denominētajos vērtspapīros (84.1% no parāda vērtspapīru portfeļa). Šī atšķirība valūtu struktūrā galvenokārt ir izskaidrojama ar banku grupu pasīvu valūtas struktūras dažādību, proti, 2. banku grupas pasīvu struktūrā dominē ASV dolāri.

50.4% no parāda vērtspapīru portfeļa veidoja centrālo un vietējo valdību vērtspapīri (t.sk. Latvijas valdības vērtspapīri – 23%), to īpatsvaram samazinoties par 2 pp gada laikā par labu ieguldījumiem nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīros, kuru īpatsvars pieauga no 10.1% līdz 12%. Savukārt finanšu sektora vērtspapīru īpatsvars parāda vērtspapīru portfelī gada laikā būtiski nav mainījies un veidoja 35.8% 2013. gada beigās (sk. 20. att.).

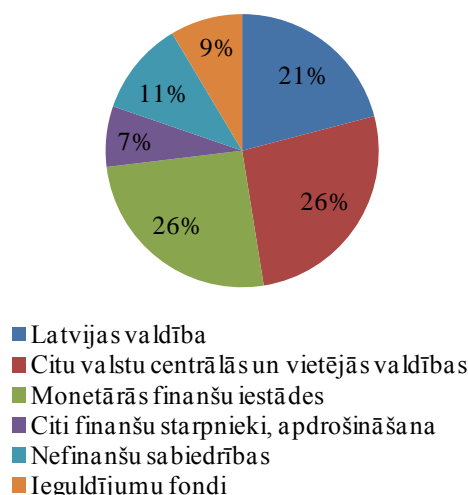
⁸ Datu avots: Latvijas Banka.

Ģeogrāfiskajā dalījumā ieguldījumi parāda vērtspapīros koncentrējās Latvijā (24% no portfeļa), ASV (14.3%), Krievijā (11.9%), kā arī 28.3% bija ieguldīti vecajās EEZ dalībvalstīs⁹ (t.sk. Vācijā – 9.8%, Zviedrijā – 4.7%, Nīderlandē – 4.2%). Gada laikā nedaudz ir samazinājusies koncentrācija ASV parāda vērtspapīros, to īpatsvaram sarūkot no 16.3% līdz 14.3% no parāda vērtspapīru portfeļa par labu ieguldījumiem vecajās EEZ dalībvalstīs (sk. 19. att.).

19. attēls. Vērtspapīru portfelis emitentu valstu dalījumā (milj. latu)¹⁰

20. attēls Vērtspapīru portfelis emitentu sektoru dalījumā (31.12.2013.)¹¹

Vidējais svērtais parāda vērtspapīru portfeļa termiņš līdz dzēšanai ir samērā īss (~2.3 gadi), ko, visticamāk, ietekmē banku procentu likmju normalizēšanās gaidas un fokuss uz instrumentu likviditāti, kā arī mazākām vērtības svārstībām. Bankas pārsvarā iegulda investīciju reitinga vērtspapīros, kuri 2013. gada beigās veidoja 90% no parāda vērtspapīru portfeļa, t.sk. 38% no tiem bija AAA reitings¹² (sk. 21. att.). Spekulatīvas dabas ieguldījumi (kredītreitings zemāks par BBB- pēc *Fitch* vai vērtspapīru emisijas vai emitenta kredītreitings nav pieejams) veidoja 10% no parāda vērtspapīru portfeļa. Gada laikā šī attiecība nav būtiski mainījusies.

Bankām ar dažādiem biznesa modeļiem raksturīgas atšķirīgas vērtspapīru turēšanas stratēģijas. Bankas, kuru finansējuma struktūrā dominē īstermiņa resursi (2. banku grupa), gandrīz 80% no saviem vērtspapīriem novērtē tirgus vērtībā, nodrošinot bankas likviditāti nepieciešamības gadījumā (sk. 22. att.).

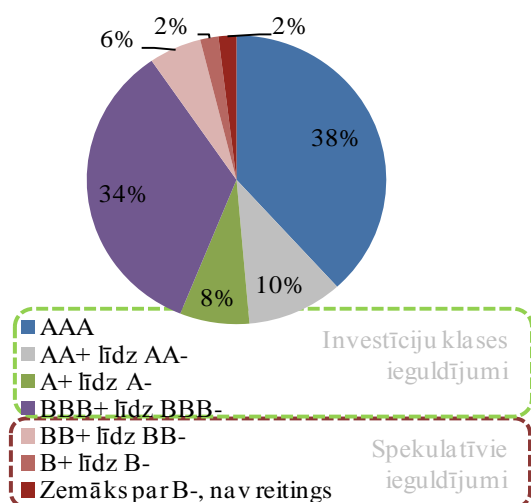
⁹ EEZ dalībvalstis, kuras EEZ pievienojās pirms 2004. gada.

¹⁰ Datu avots: Latvijas Banka.

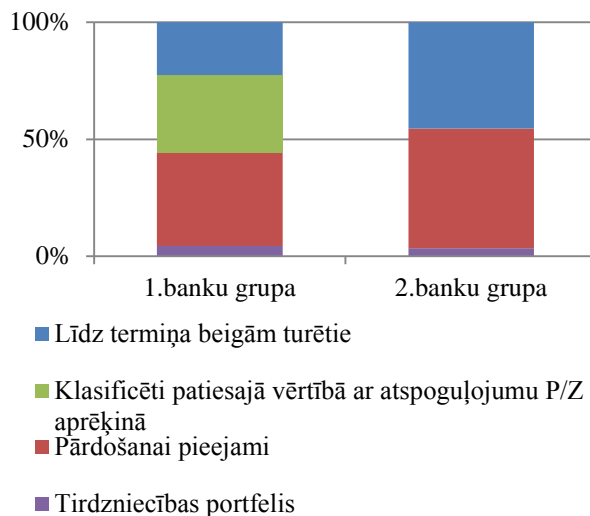
¹¹ Datu avots: Latvijas Banka.

¹² Tiek izmantots *Bloomberg* informācijas sistēmas saliktais kredītreitings; ja tas nav pieejams, izmanto reitingu aģentūras *Fitch*, *S&P* vai *Moody's* emisijai vai emitentam piešķirto kredītreitingu. Informācija apkopota 2014. gada marta beigās.

21. attēls. Parāda vērtspapīru portfelis kredītreitingu dalījumā (31.12.2013.)

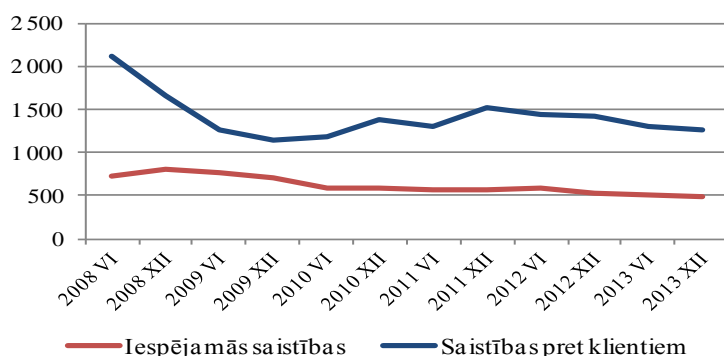
22. attēls. Vērtspapīru portfeļu dalījums finanšu instrumentu kategorijās (31.12.2013.)¹³

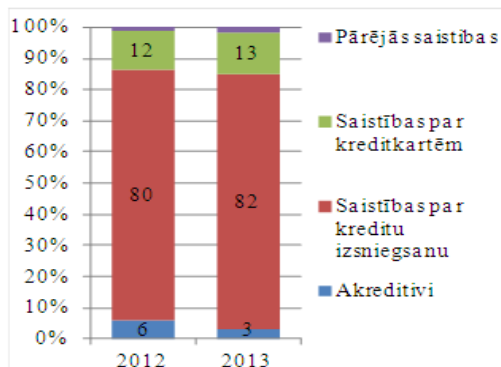
2.3. Ārpusbilances posteņu struktūra

Latvijas banku sektora ārpusbilances saistību kopējais apmērs 2013. gada beigās sasniedza 1.767 milj. latu (2.514 milj. eiro), t.i., par 10.2% jeb 200 milj. latu mazāk nekā gadu iepriekš. Saruka gan ārpusbilances saistību pret klientiem¹⁴ apmērs, t.sk. saistības par kredītu izsniegšanu (par 9%) un atvērtie akreditīvi, gan arī izsniegto galvojumu un garantiju apmērs (iespējamās saistības¹⁵), ko galvenokārt ietekmēja dažu banku aiziešana no tirgus (sk. 23.att.). Iespējamo saistību struktūrā galvojumi un garantijas veidoja gandrīz 90%, savukārt ārpusbilances saistībās pret klientiem lielāko īpatsvaru (82%) veidoja saistības par kredītu izsniegšanu (sk. 24. att.).

23. attēls. Ārpusbilances posteņu dinamika (milj. latu)¹⁶

24. attēls. Saistību pret klientiem struktūra (31.12.2013.)¹⁴

¹³ Dalījums finanšu instrumentu kategorijās atbilstoši Starptautiskajam grāmatvedības standartam.

¹⁴ Galvenokārt visas banku neatsaucamās ārpusbilances saistības, kas saistītas ar kredītrisku, atvērtie akreditīvi un saistības par aizdevumu piešķiršanu, banka nevar vienpusēji atsaukt.

¹⁵ Galvenokārt darījumi, kuros banka galvo par trešo personu saistību izpildi.

¹⁶ Datu avots: Latvijas Banka.

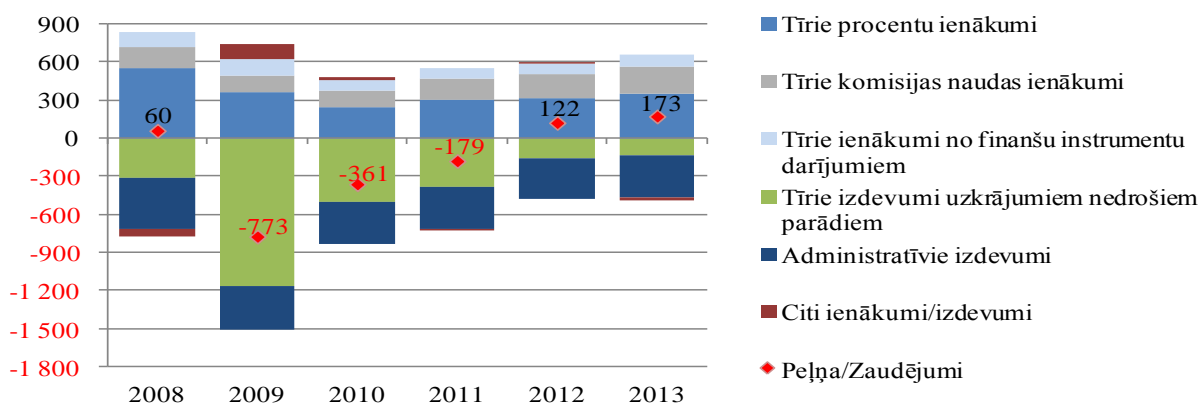
2.4. Pelnītspēja un kapitāla pietiekamība

Pelnītspēja

Pēc trim zaudējumus nesošiem gadiem 2013. gads bija otrais pēc kārtas, kad banku sektors kopumā strādāja ar peļņu. Pelnītspēju pozitīvi ietekmēja tīro procentu ienākumu un tīro komisijas naudas ienākumu pieaugums, kā arī kredītportfeļa kvalitātes tālāka stabilizēšanās un līdz ar to zemāki uzkrājumi nedrošiem parādiem.

2013. gadā banku sektors kopumā strādāja ar peļņu un tās apmērs sasniedza 173 milj. latu (246 milj. eiro), t.i., par 41.4% vairāk nekā 2012. gadā (sk. 25. att.), tostarp 20 Latvijas bankas un ārvalstu banku filiāles, kuru aktīvi veidoja gandrīz 95% no banku sektora aktīviem, 2013. gadā guva 213.1 milj. latu lielu peļņu.

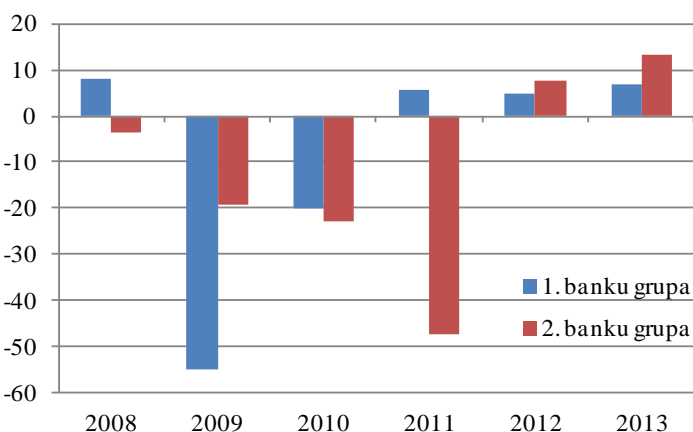
25. attēls. Ienākumu un izdevumu struktūra (milj. latu)¹⁷

Konsolidācijas grupu līmenī 2013. gadu kopumā banku sektors beidza ar 185 milj. latu (263 milj. eiro) peļņu, t.i., par 58% vairāk nekā iepriekšējā gadā, kad konsolidētās peļņas apmērs sasniedza 117 milj. latu.

26. attēls. Banku sektora ROE, %¹⁷

2013. gada laikā banku sektora pelnītspējas rādītāji turpināja uzlaboties, un decembra beigās banku sektora ROE sasniedza 8.6% (eirozonas vidējais rādītājs – 5.2%¹⁸), t.sk. 2. banku grupai tas bija augstāks (13.1%) nekā 1. banku grupai (6.8%) (sk. 26. att.). Savukārt banku sektora ROA gada beigās bija 0.9% (2012. gada beigās – 0.6%).

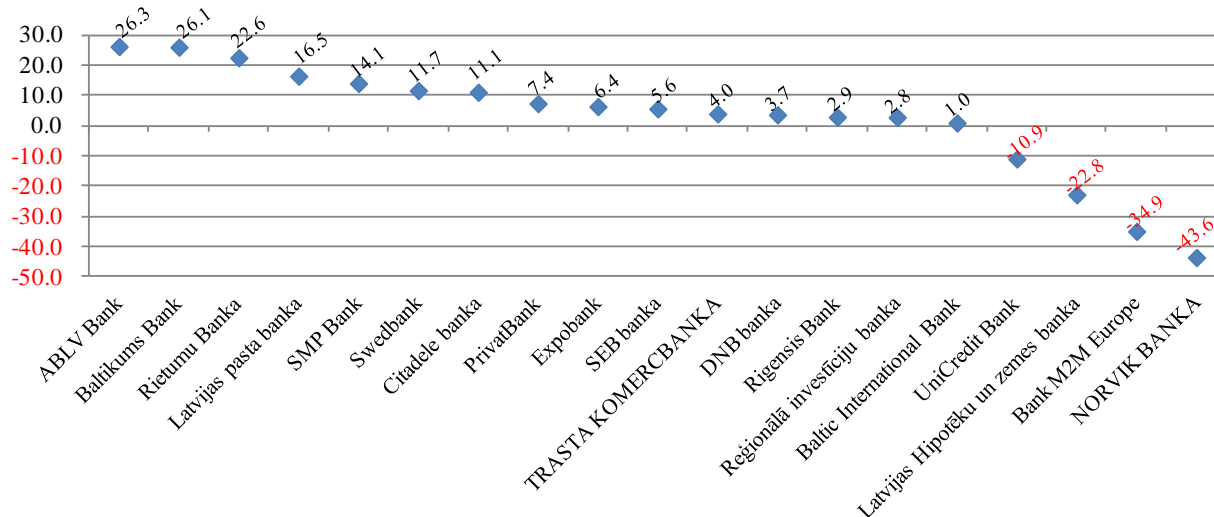

¹⁷ Datu avots: Latvijas Banka.

¹⁸ Datu avots: <http://sdw.ecb.int/>.

2013. gada beigās ROE individuālo banku dalījumā bija robežās no -43.6% līdz 26.3% (sk. 27. att.), t.sk. zemākie rādītāji bija bankām, kuras atradās reorganizācijas procesā (*UniCredit*, VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka") vai kurās pārskata gada laikā bija notikusi akcionāru maiņa ("Bank M2M Europe", "NORVIK BANKA").

27. attēls. ROE banku dalījumā, % (31.12.2013.)¹⁹

Banku sektora finansiālās darbības peļņa 2013. gadā sasniedza 665 milj. latu (946.2 milj. eiro), t.i., par 5.3% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Finansiālās darbības peļņas pieaugumā lielāko devumu nodrošināja tīrie procentu ienākumu un tīro komisijas naudas ienākumu pieaugums (sk. 28. att.). Procentu likmju krituma ietekmē procentu ienākumi turpināja samazināties, savukārt gandrīz par ceturtdaļu gada laikā sarukušie banku saistību apmēri pret MFI, kā arī zemā procentu likmju vide ļāva bankām būtiski samazināt procentu izdevumus par piesaistītajiem līdzekļiem, un tīrie procentu ienākumi pieauga par 10.4%, sasniedzot 348 milj. latu. Lai gan tīro procentu ienākumu apmērs banku sektorā kopumā joprojām atpaliek no pirmskrīzes līmeņa, to pieaugums jau trešo gadu pēc kārtas, apstākļos, ka aktīvu apmērs sarūk, noteica tīrās procentu ienākumu maržas²⁰ stabilu kāpumu, un 2013. gada beigās šis rādītājs sasniedza 1.7%.

Tīrie komisijas naudas ienākumi banku sektorā kopumā pārskata gada laikā pieauga par 13.6% un bija 215 milj. latu. Savukārt banku ienākumi no finanšu instrumentu tirdzniecības un pārvērtēšanas gada laikā sasniedza 95 milj. latu jeb par 16% mazāk nekā gadu iepriekš.

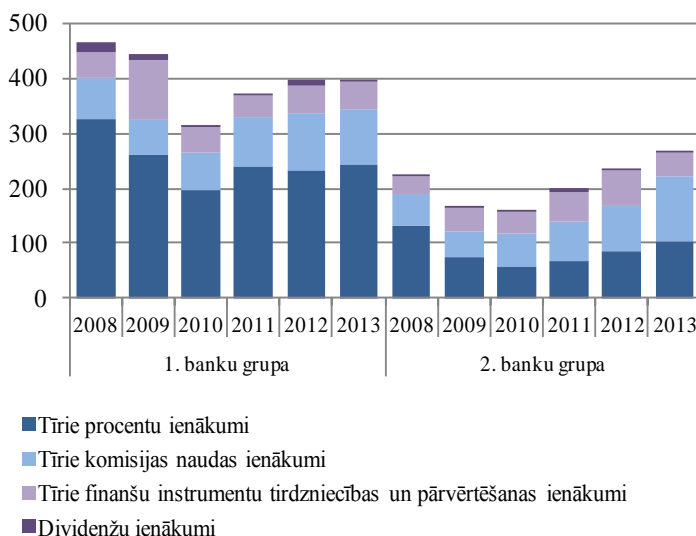
Pārskata gadā, pateicoties tīro komisijas naudas ienākumu straujam kāpumam (par 37%) un tīro procentu ienākumu būtiskam pieaugumam (par 23%), 2. banku grupa saglabāja straujāku peļņas pieaugumu, t.i., par 13.8%. Savukārt 1. banku grupai mērenais tīro procentu ienākumu kāpums (par 6%) un par 5% sarūkošie tīrie komisijas naudas ienākumi finansiālās darbības peļņu palielināja vien par 0.3%. Saglabājoties rezidentu kredītēšanas lēnai izaugsmei,

¹⁹ Datu avots: banku publiskie ceturkšņa dati.

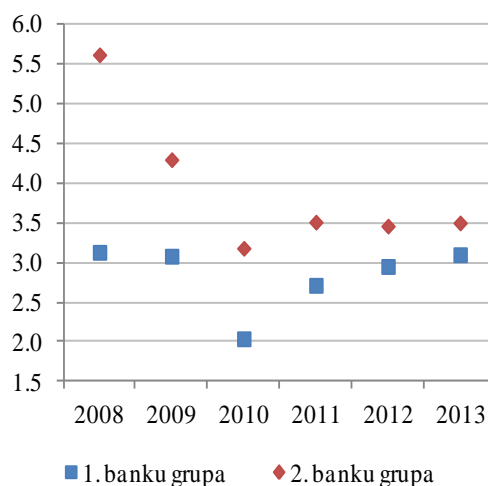
²⁰ Anualizētu tīro procentu ienākumu attiecība pret vidējo aktīvu apmēru.

2. banku grupas biznesa modelis turpināja būt pelnītspējīgāks, un finansiālās darbības peļņa procentos no aktīviem šai banku grupai joprojām bija augstāka, t.i., 3.5%, savukārt 1. banku grupai – 3.1% (sk. 29. att.).

28. attēls. Finansiālās darbības peļņas struktūra (milj. latu)¹⁶

29. attēls. Finansiālās darbības peļņa, % no aktīviem¹⁶

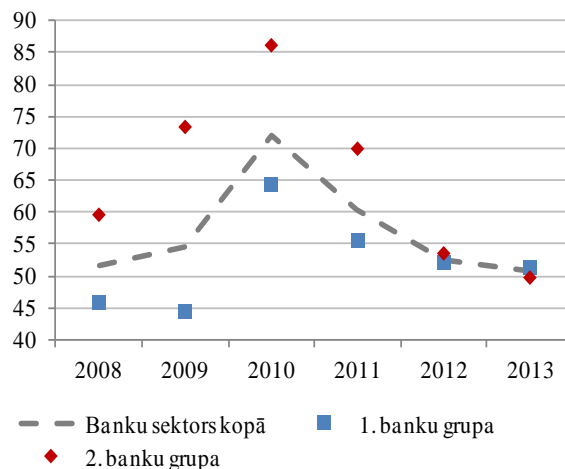
Banku sektora ienākumu struktūrā joprojām nozīmīga loma bija atsevišķu banku uzkrājumu samazināšanas ienākumiem (ap 21%), lai arī to apmērs turpināja sarukt (salīdzinot ar iepriekšējo gadu, par 8.3%), un nākotnē tie veidos arvien mazāku ienākumu daļu.

Lai arī kredītportfeļa kvalitātes tālāka stabilizēšanās ļāva bankām samazināt izdevumus uzkrājumiem nedrošiem kredītiem (salīdzinot ar iepriekšējo gadu, par 9.2%), tie joprojām veidoja nozīmīgu banku izdevumu daļu (38.4%).

Otrs nozīmīgākais banku izdevumu postenis – administratīvie izdevumi – 2013. gada laikā pieauga par 4% un gada beigās veidoja 32.6% no kopējiem izdevumiem. Būtiskāks administratīvo izdevumu pieaugums bija 2. banku grupai (par 13.3%), kas saistīts ar biznesa apjomu pieaugumu nerezidentu apkalpošanas segmentā. Banku sektors kopumā turpināja jau iepriekšējos gados sāktos izdevumu optimizācijas pasākumus un arvien vairāk fokusējās uz elektronisko pakalpojumu izmantošanu, tādējādi bankas, kuras savu darbību Latvijā turpina arī 2014. gadā, pārskata gada laikā kopumā slēdza 13 filiāles un 25 norēķinu grupas, savukārt no jauna tika atvērtas vien astoņas norēķinu grupas.

30. attēls. Izdevumu un ienākumu attiecība, %²¹

Pārskata gadā banku izdevumu un ienākumu attiecība turpināja uzlaboties un decembra beigās sasniedza 50.7% (Eiropas banku sektorā kopumā šis rādītājs bija 57.5%²²), tādējādi tika sasniegts zemākais līmenis pēdējo gadu laikā, tikai nedaudz atpaliekot no pirmskrīzes līmeņa (sk. 30. att.). Būtiskāku izdevumu un ienākumu attiecības uzlabojumu 2. banku grupai pēckrīzes gados nodrošinājis straujāks izdevumu sarukums.

Kapitāla pietiekamība

Banku sektora kapitalizācijas līmenis saglabājās augsts, un visas bankas izpildīja noteiktās minimālās kapitāla prasības.

Vairākas bankas izmantoja iespēju stiprināt kapitāla bāzi – gan tajā iekļaujot kārtējā darbības gada (starpposma) auditēto peļņu, gan palielinot pamatkapitālu (sešas bankas palielināja pamatkapitālu kopumā par 41 milj. latu). Kredītportfeļa kvalitātes pakāpeniska uzlabošanās un arvien zemie kredītēšanas attīstības tempi veicināja banku riska svēro aktīvu apmēru (attiecīgi arī kapitāla prasību kopējo apmēru) sarukumu, un decembra beigās kapitāla pietiekamības rādītājs sasniedza vēsturiski augstāko līmeni – 18.9% (minimālā kapitāla prasība – 8%), savukārt 1. līmeņa pašu kapitāla rādītājs bija 17.3%²³ (2012. gada beigās – attiecīgi 17.6% un 15.3%) (sk. 31. att.).

Bankām, kas orientējas uz nerezidentu biznesu, FKTK ir noteikusi papildu prasības uzturēt augstāku pašu kapitāla līmeni nekā likumā noteiktā minimālā kapitāla prasība (8%). Pārskata gada beigās visas 2. grupas bankas spēja izpildīt arī tām individuāli noteiktās papildu kapitāla prasības, un KPR šai banku grupai decembra beigās sasniedza 17.7%, savukārt 1. banku grupai KPR bija 19.7%.

Optimizējot piesaistīto resursu izmaksas, pārskata gada laikā bankas ir veikušas subordinēto ieguldījumu daļēju atmaksu, un par 34% samazinājās banku otrā līmeņa kapitāls. Tādējādi vēl vairāk paaugstinājās pirmā līmeņa kapitāla īpatsvars banku pašu kapitāla struktūrā (no 87% gada sākumā līdz 91% decembra beigās), kas atbilst jaunajām kapitāla pietiekamību regulējošajām prasībām, kuras ir vērstas uz pirmā līmeņa pašu kapitāla īpatsvara palielināšanu pašu kapitālā (spēkā no 01.01.2014.).

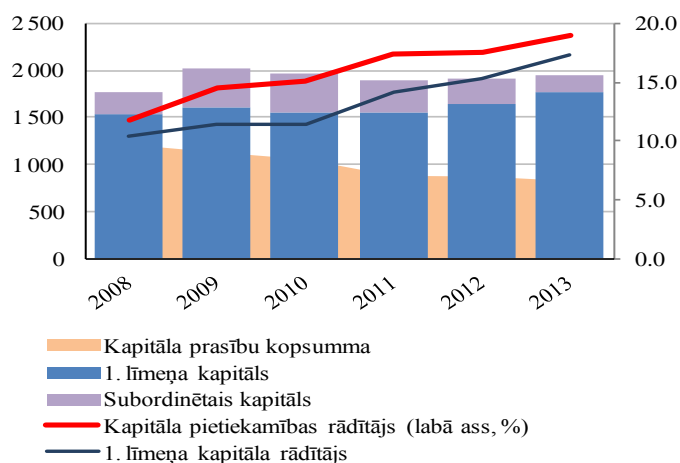
²¹ Datu avots: Latvijas Banka.

²² Datu avots: *European Banking Authority – Risk assessment of the European banking system, December 2013.*

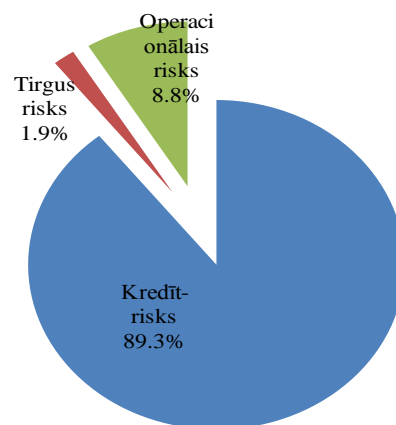
²³ 1. līmeņa pašu kapitālā iekļauj tikai augstākās kvalitātes kapitāla elementus: apmaksāto akciju kapitālu un rezerves, kā arī iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu.

RSA sarukumu galvenokārt ietekmēja banku aktīvu samazinājums un līdzekļu izvietošana zemāka riska darījumos. 2013. gada beigās kredītriska kapitāla prasības veidoja 89.3% no banku sektora kapitāla prasību kopējā apmēra (2012. gada beigās – 89.6%), tādējādi apliecinot kredītrisku kā būtiskāko no banku darbības riskiem (sk. 32. att.).

31. attēls. Pašu kapitāls un kapitāla prasības (milj. latu)

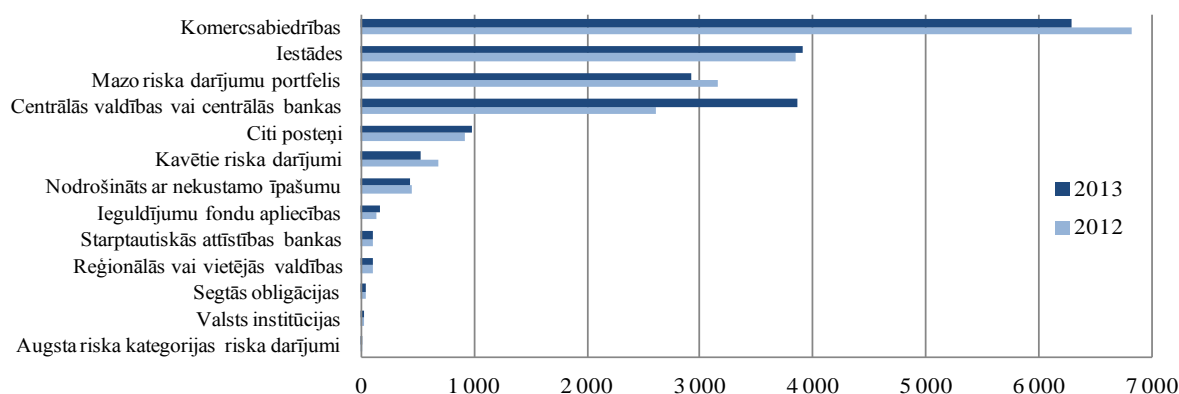

32. attēls. Kapitāla prasību struktūra (31.12.2013.)

Pārskata gada laikā banku sektorā kopumā galvenokārt saruka riska darījumu apjomi ar komercsabiedrībām, kā arī mazo riska darījumu portfelis²⁴ un kavēto riska darījumu apjoms. Savukārt būtisks kāpums bija riska darījumiem ar centrālajām valdībām vai centrālajām bankām (sk. 33. att.). 2013. gada beigās banku sektora riska darījumos lielākais īpatsvars joprojām bija darījumiem ar komercsabiedrībām (32.5%), darījumiem ar iestādēm²⁵ (20.2%), darījumiem ar centrālajām valdībām vai centrālajām bankām (19.9%), kā arī mazo riska darījumu portfelim (15.1%).

33. attēls. Riska darījumu kategorijas (milj. latu)²⁶

²⁴ Mazo riska darījumu portfeli veido riska darījumi ar privātpersonām un mazajām/vidējām komercsabiedrībām, izņemot ar mājokļa hipotēku nodrošinātos darījumus un darījumus, kuru apmērs nepārsniedz 1 milj. eiro.

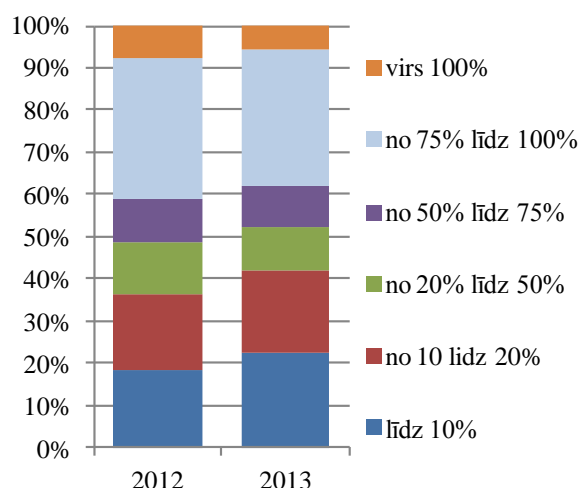
²⁵ T.i., kredītiestāde vai ieguldījumu brokeru sabiedrība, kurai piemērojamas kapitāla pietiekamību regulējošās prasības.

²⁶ Riska darījumu vērtība pirms samazinājuma par izveidotajiem uzkrājumiem un pirms kredītriska samazināšanas piemērošanas.

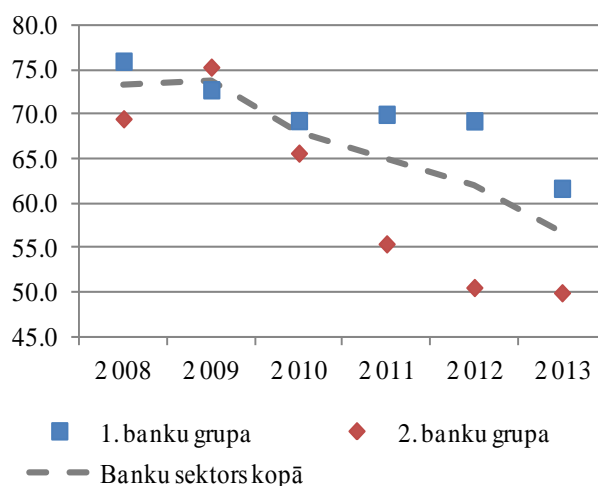
Bankām palielinājās zema riska darījumu apjomi, t.i., darījumi, kuriem kapitāla pietiekamības aprēķināšanas nolūkiem piemēro zema riska pakāpi (līdz 20%). 2013. gada beigās kopējos riska darījumos 22.5% veidoja darījumi ar riska pakāpēm līdz 10%²⁷ un 19.4% veidoja darījumi ar riska pakāpēm no 10% līdz 20%²⁸ (sk. 34. att.). Zema riska darījumu apjomu pieaugumu lielā mērā ietekmēja gada nogalē gaidāmā pāreja uz eiro – gada pēdējos mēnešos būtiski pieauga skaidras naudas apjomi banku kasēs un bankas būtiski palielināja savu noguldījumu apjomu Latvijas Bankā.

Ņemot vērā zema riska darījumu īpatsvara pieaugumu banku aktīvos, pārskata gada laikā ir samazinājušās aktīviem piemērojamās riska svēršanas pakāpes, un jo īpaši tas ir skāris 1. banku grupu, kurai RSA attiecība pret kopējiem aktīviem kopš iepriekšējā gada beigām ir samazinājusies par 7.6 pp un decembra beigās bija 61.7%, bet 2. banku grupai tā ir samazinājusies vien par 0.6 pp un decembra beigās bija 50% (sk. 35. att.).

34. attēls. Riska darījumu sadalījums pēc riska pakāpēm (perioda beigās)

35. attēls. RSA/kopējie aktīvi, % (perioda beigās)

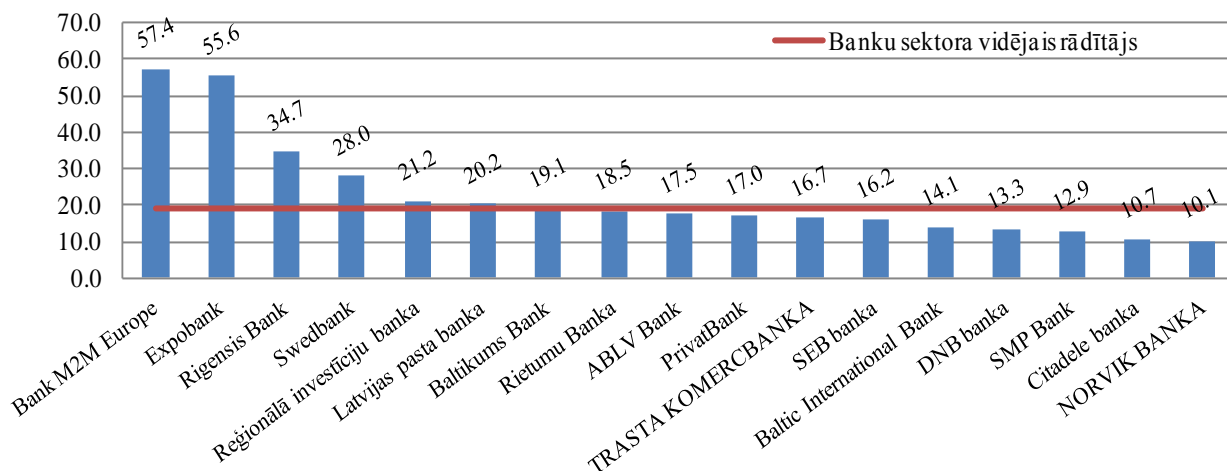
Vairums, t.i., 92.6%, riska darījumu tika uzrādīti banku bilances aktīvos, un 6.8% riska darījumu bija uzrādīti ārpusbilances posteņos, savukārt atvasināto instrumentu īpatsvars saglabājās nebūtisks – vien 0.6%.

2013. gada beigās visu banku KPR pārsniedza 10%, un tā izkliede saglabājās plaša – individuālām bankām tā bija robežās no 10.1% līdz 57.4% (sk. 36. att.).

²⁷ Riska darījumi ar centrālajam valdībām un centrālajām bankām, kuru prasībām noteikts augsts kredītreitings (no A- līdz AAA), tādi riska darījumi ar dalībvalstu centrālajam valdībām un centrālajām bankām, kas segti ar jebkuras dalībvalsts valūtā denominētām banku saistībām, kā arī skaidras naudas atlikums kasē.

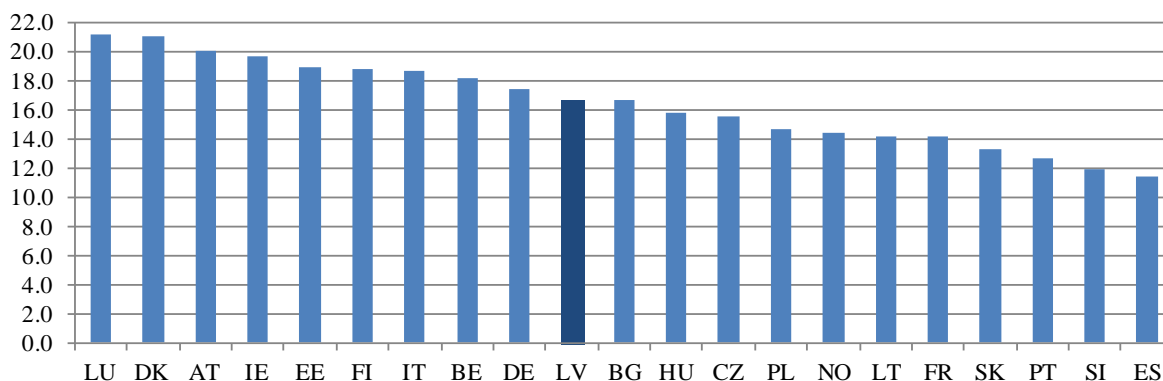
²⁸ T.i., īstermiņa (≤ 3 mēneši) prasības pret iestādēm.

36. attēls. KPR banku dalījumā, % (31.12.2013.)²⁹

2013. gada laikā arī banku konsolidācijas grupu līmenī saglabājās augsta kapitalizācija, un KPR decembra beigās sasniedza 18% (2012. gada beigās – 16.7%), tādējādi atrodoties vidējā EEZ dalībvalstu līmenī (sk. 37. att.).

37. attēls. KPR banku konsolidācijas grupu līmenī EEZ dalībvalstīs, % (2012. gada beigās)³⁰

2.5. Likviditāte un finansējuma struktūra

Likviditāte

Zemā kredīšanas aktivitāte un noguldījumu pieaugums veicināja banku sektora likviditātes pieaugumu.

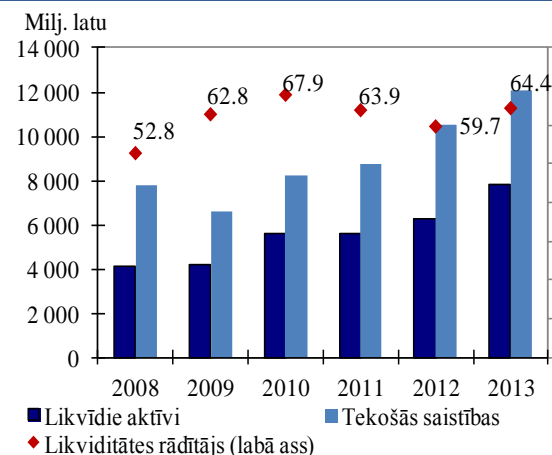
Likviditātes rādītāja izpilde saglabājās augstā līmenī³¹ – 2013. gada beigās likviditātes rādītājs vidēji banku sektorā vairāk nekā divas reizes pārsniedza noteikto minimālo prasību³²,

²⁹ Datu avots: banku publiskie ceturkšņa pārskati.

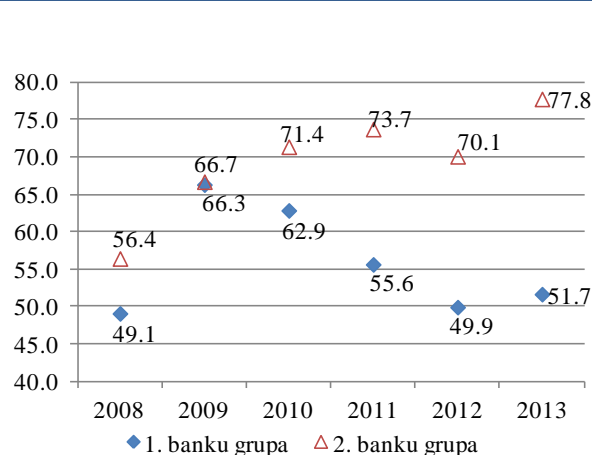
³⁰ <http://www.eba.europa.eu/Supervisory-Disclosure/Statistical-Data.aspx> (apkopojumā trūkst datu par atsevišķām valstīm, piem., Lielbritāniju, Zviedriju, Itāliju, Portugāli, Grieķiju).

palielinoties līdz 64.4% (2012. gada beigās – 59.7%) (sk. 38. att.). Likviditātes rādītājs būtiski atšķīrās atkarībā no banku biznesa modeļa – 1. grupas bankām tas bija 51.7%, bet 2. banku grupai – 77.8% (tradicionāli tiek uzturēta augstāka likviditāte, apkalpojot nerezidentu klientu maksājumu plūsmas) (sk. 39. att.).

38. attēls. Likvidie aktīvi, tekošās saistības³³ un likviditātes rādītājs (milj. latu, %)

39. attēls. Likviditātes rādītājs banku grupu dalījumā, %

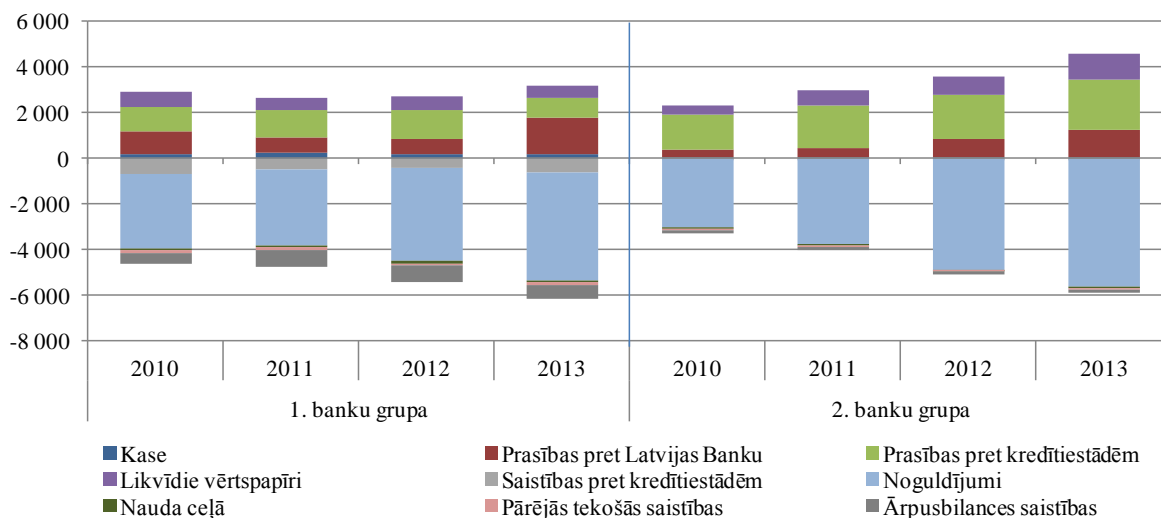
2013. gada martā FKTK bankām ieviesa individuālas paaugstinātas likviditātes prasības atkarībā no nerezidentu noguldījumu apmēriem banku kopējos aktīvos. Palielinoties galvenokārt pieprasījuma noguldījumiem, tekošo saistību apmērs 2. banku grupai pieauga par 16%. Līdzekļi tika izvietoti augsti likvīdos aktīvos – Latvijas Bankā, ārvalstu banku korespondējošajos kontos un likvīdajos vērtspapīros, kā arī, pārklassificējot daļu no vērtspapīru portfeļa, kopējais likvīdo aktīvu apjoms pieauga straujāk – par 28.7%. Galvenokārt rezidentu pieprasījuma noguldījumu un īstermiņa saistību pret kredītiestādēm kāpums veicināja 1. grupas bankām tekošo saistību pieaugumu par 14%, tās pārsvarā izvietojot Latvijas Bankā, kā rezultātā likvīdo aktīvu apmērs palielinājās par 17.4% (sk. 40. att.).

³¹ Likvidie aktīvi (nauda kasē; prasības pret Latvijas Banku un maksāspējīgām kredītiestādēm, kuru atlikušais termiņš nepārsniedz 30 dienu, un noguldījumi ar citu termiņu, ja līgumā paredzēta iespēja izņemt tos pirms noteiktā termiņa; ieguldījumi finanšu instrumentos, ja tiem ir pastāvīgs, neierobežots tirgus) nedrīkst būt mazāki par 30% no banku kārtējo saistību, kuru atlikušais termiņš nepārsniedz 30 dienas, kopsummas.

³² Minimālā likviditātes prasība – 30%.

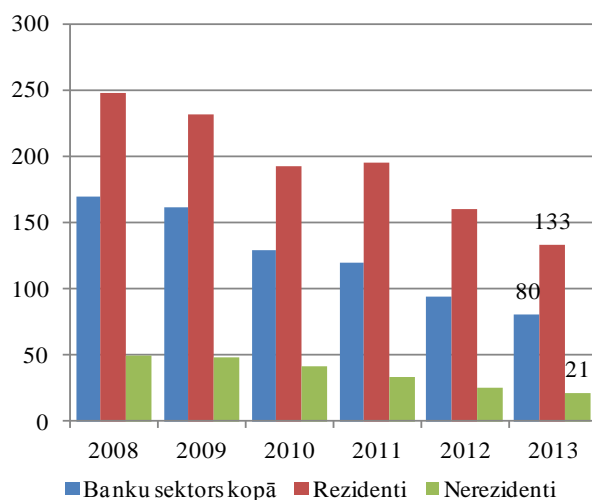
³³ Tekošās saistības – saistības uz pieprasījumu un saistības, kuru atlikušais termiņš nepārsniedz 30 dienas.

40. attēls. Likvīdo aktīvu un tekošo saistību struktūra (milj. latu)

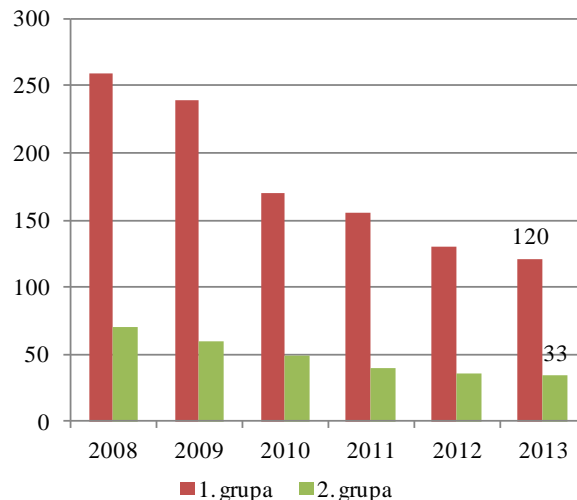

Tuvošanās eiro ieviešanai 2014. gada 1. janvārī veicināja strauju rezidentu noguldījumu pieplūdi, un, kredītportfelim arvien sarūkot, turpināja uzlaboties kredītu un noguldījumu attiecība (2013. gada beigās banku sektorā – 80%). Banku grupu dalījumā augstāka kredītu un noguldījumu attiecība ir 1. banku grupai – joprojām nozīmīga kredītportfeļa daļa tiek finansēta ar piesaistītajiem līdzekļiem no mātes bankām, tomēr, sarūkot kredītportfelim un pieaugot rezidentu noguldījumiem, kredītu noguldījumu attiecība turpināja samazināties. Savukārt 2. banku grupa ir vairāk saistīta ar nerezidentu klientu maksājumu apkalpošanu, tādēļ šai banku grupai vidēji kredītu un noguldījumu attiecība ir ļoti zema (sk. 41. un 42. att.). Līdz ar zemu kreditēšanas aktivitāti ES dalībvalstīs šis rādītājs samazinās jau piecus gadus pēc kārtas, un 2012. gadā kredītu un noguldījumu attiecība vidēji sasniedza 113%³⁴.

41. attēls. Kredītu un noguldījumu attiecība rezid./nerezid. dalījumā, %³⁵

42. attēls. Kredītu un noguldījumu attiecība banku grupu dalījumā³⁴

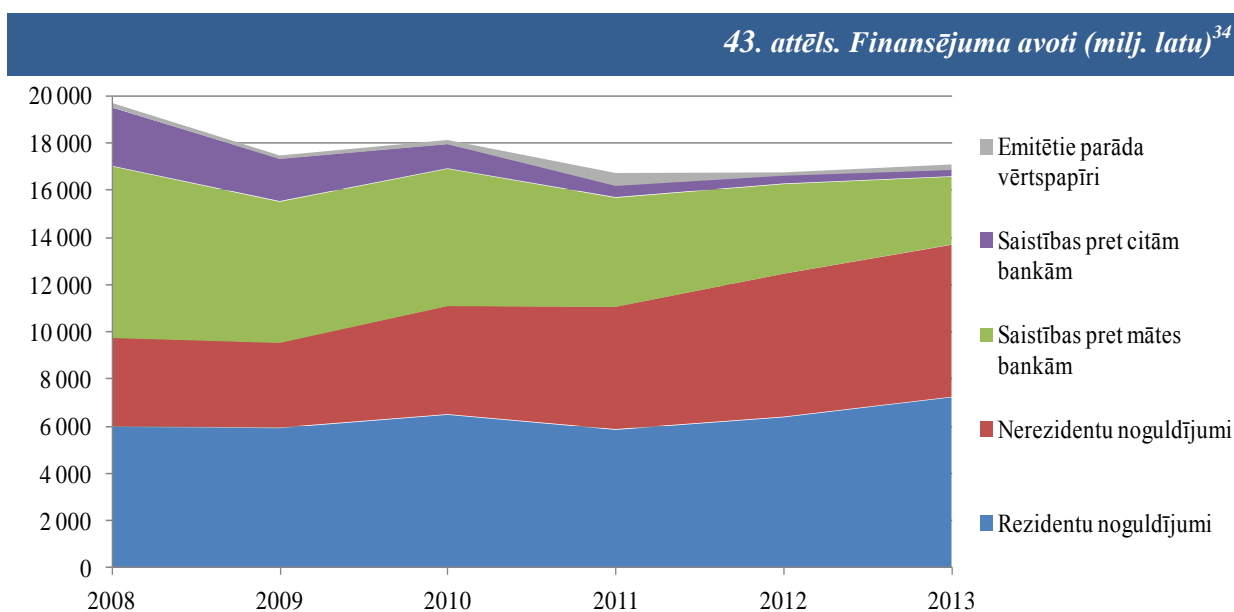
³⁴ Datu avots: <http://www.ebf-fbe.eu/publications/statistics/>.

³⁵ Datu avots Latvijas Banka.

Finansējuma struktūra

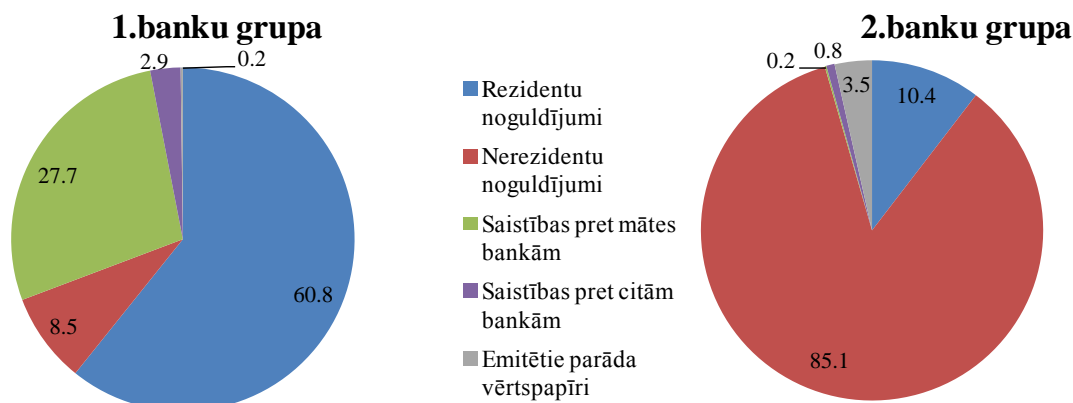
Turpināja sarukt no MFI piesaistītais finansējums, ko noteica gan kredītportfeļa samazināšanās, gan šā finansējuma aizstāšana ar klientu noguldījumiem.

Gada laikā finansējums no MFI samazinājās par 23.9% jeb 993 milj. latu (1.4 mljrd. eiro), ko galvenokārt noteica ārvalstu banku meitu un filiāļu no mātes bankām piesaistītā finansējuma sarukums (par 923 milj. latu) (sk. 43. att.). Lai sabalansētu bilances termiņstruktūru, atsevišķas bankas ar augstu pieprasījumu noguldījumu īpatsvaru kopējos noguldījumos arvien aktīvāk emitē ilgtermiņa obligācijas – lai arī to īpatsvars kopējos aktīvos joprojām ir zems, gada laikā to apjoms ir pieaudzis par 68.1% jeb 95 mij. latu (135 milj. eiro), sasniedzot 234 milj. latu (333 milj. eiro).

1. grupas banku finansējuma struktūrā, samazinoties no MFI piesaistītajam finansējumam un pieaugot rezidentu noguldījumu apjomam, palielinājās arī to īpatsvars līdz 60.8% (2012. gada beigās – 53%), savulārt no MFI piesaistītā finansējuma īpatsvars saruka līdz 27.7% (2012. gada beigās – 34%). Savukārt 2. grupas banku finansējuma struktūrā dominē nerezidentu noguldījumi (darbība orientēta uz maksājumu pakalpojumu sniegšanu nerezidentu klientiem, savu darbību finansējot galvenokārt ar nerezidentu noguldījumiem, piesaistot vairāk nekā 80% no visiem nerezidentu noguldījumiem), un to īpatsvars (85.1%) gada laikā nav būtiski mainījies (sk. 44. att.).

44. attēls. Finansējuma struktūra banku grupu dalījumā (31.12.2013.)³⁶

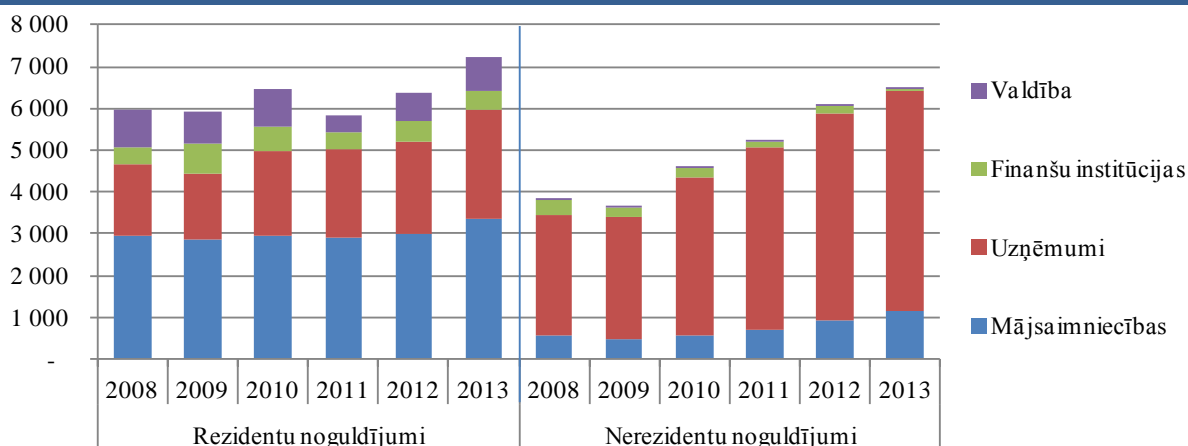

Noguldījumu apmērs 2013. gada decembra beigās sasniedza 13.7 mljrd. latu (19.5 mljrd. eiro), gada laikā pieaugot par 1.2 mljrd. latu jeb 9.9%, t.sk. rezidentu noguldījumi pieauga par 847.5 milj. latu jeb 13.3% (galvenokārt valdības, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi), savukārt nerezidentu noguldījumi palielinājās par 384 milj. latu jeb 6.3%. Rezidentu noguldījumi pirmajā pusgadā pieauga mēreni, tomēr otrajā pusgadā, it īpaši pēdējā ceturksnī pirms eiro ieviešanas, noguldījumu apjoms pieauga ļoti strauji visās noguldītāju kategorijās – noguldot naudas atlikumus bankās ērtākai naudas konvertēšanai eiro. Notikumi 2013. gada sākumā neatspoguļojās straujākā nerezidentu noguldījumu ieplūdē Latvijas banku sektorā. Nerezidentu noguldījumu pieaugumu temps 2013. gadā samazinājās, ko ietekmēja arī *UniCredit* un VAS "Latvijas Hipotēku un zemes bankas" tirgus atstāšana, kā arī ASV dolāra vērtības samazināšanās (liels noguldījumu īpatsvars ASV dolāros).

Eiro ieviešana 2013. gada beigās ir veicinājusi strauju rezidentu noguldījumu atlikuma pieaugumu visās noguldītāju kategorijās. Pēc vairāku gadu stagnācijas perioda visvairāk palielinājās mājsaimniecību noguldījumi – par 390.4 milj. latu (555.5 milj. eiro) jeb 13.3%, privāto nefinanšu sabiedrību noguldījumi – par 291.1 milj. latu (414.1 milj. eiro) jeb 15.5%, būtiski pieauga arī valdības un valsts uzņēmumu noguldījumi. Nerezidentu noguldījumos apjomu ziņā visbūtiskāk ir pieauguši privāto nefinanšu noguldījumi – par 343.1 milj. latu (488.2 milj. eiro) jeb 6.9%, savukārt relatīvā izteiksmē straujāk ir kāpuši mājsaimniecību noguldījumi – par 220.2 milj. latu (313.4 milj. eiro) jeb 24.3%, bet pārējo noguldītāju kategorijās bija vērojams noguldījumu samazinājums (sk. 45. att.).

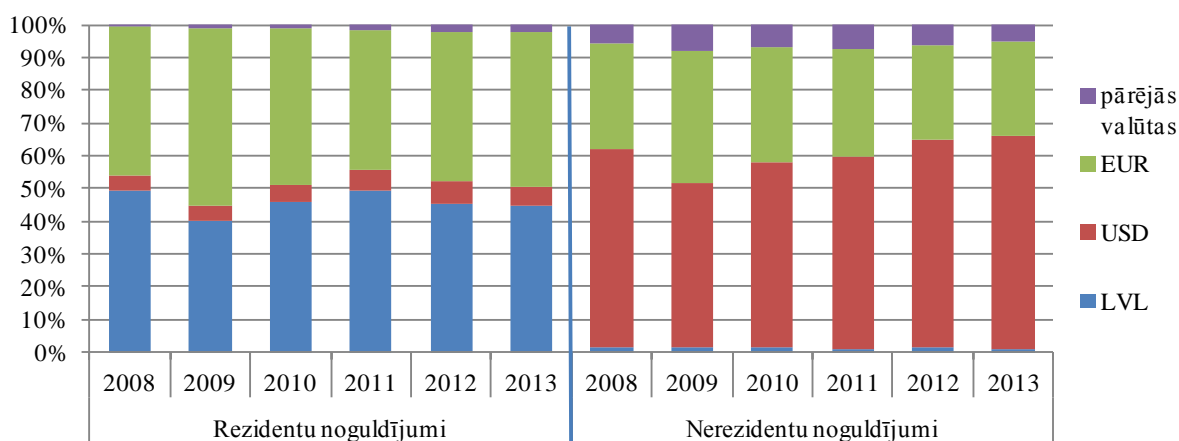
³⁶ Datu avots: Latvijas Banka.

45. attēls. Noguldījumi kategoriju dalījumā (milj. latu)

Pārskata gadā rezidentu noguldījumi eiro valūtā pieauga straujāk, savukārt latu noguldījumu būtisks pieaugums bija novērojams tikai gada pēdējā ceturksnī. Gada laikā eiro noguldījumi palielinājās par 505.2 milj. latu, to īpatsvaram kopējos noguldījumos sasniedzot 47.3%, bet latu noguldījumu apjoms pieauga par 350.6 milj. latu, samazinot to īpatsvaru līdz 44.9%. Gada laikā nedaudz saruka rezidentu ASV dolāru noguldījumu apjoms, bet nebūtiski pieauga noguldījumi pārējās valūtās. Lai arī ASV dolāra vērtība samazinājās, to apjoms nerezidentu noguldījumos palielinājās visstraujāk – par 350.3 milj. latu, palielinot to īpatsvaru kopējos nerezidentu noguldījumos līdz 65.6% (sk. 46. att.).

46. attēls. Nebanku noguldījumi valūtu dalījumā (milj. latu)³⁷

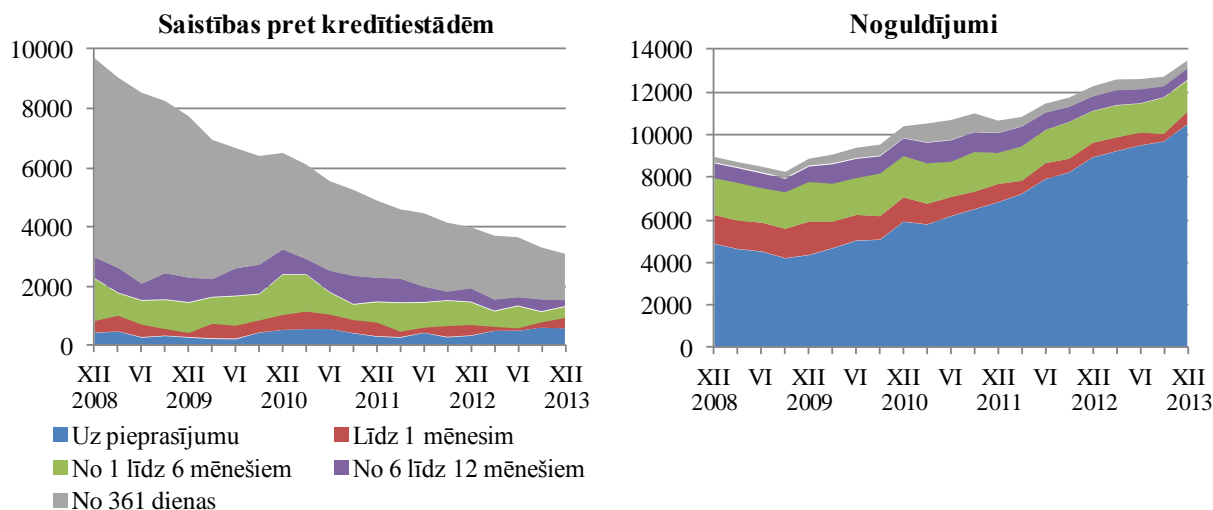
2013. gadā turpināja samazināties saistības pret MFI, būtiskāk samazinoties ilgtermiņa (ar atlikušo termiņu virs viena gada) saistībām, to īpatsvaram sarūkot līdz 50.5% (2012. gada beigās – 51.6%).

Joprojām zemās noguldījumu procentu likmes veicināja termiņnoguldījumu samazināšanos, savukārt noguldījumu uz pieprasījumu pieaugumu veicināja arī gaidāmā eiro ieviešana, mājsaimniecībām un uzņēmumiem savus skaidrās naudas uzkrājumus izvietojot bankās

³⁷ Datu avots: Latvijas Banka.

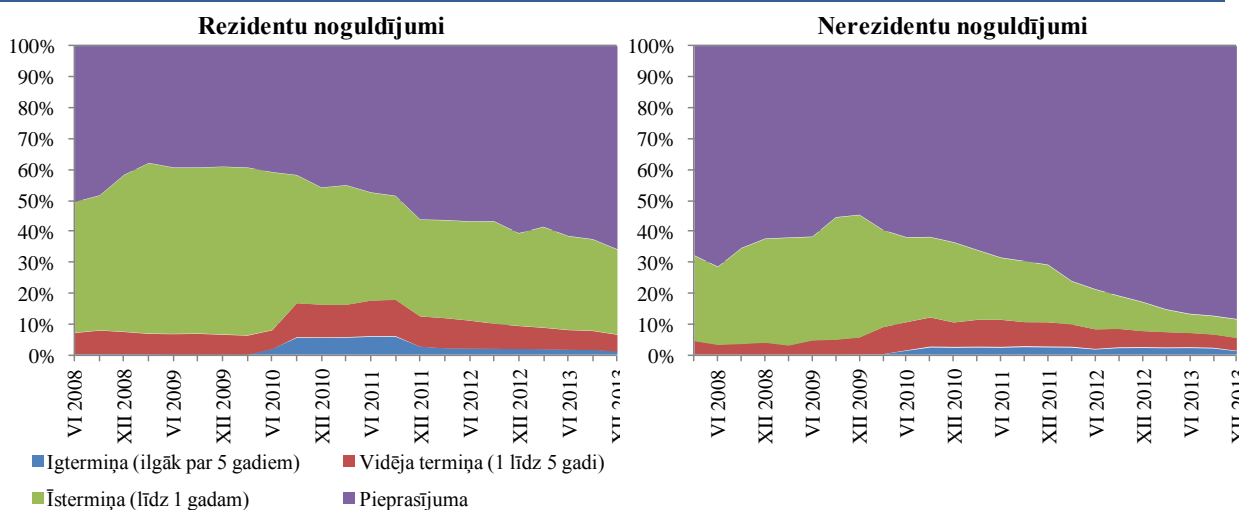
ērtākai naudas konvertēšanai. 2013. gada beigās noguldījumu uz pieprasījumu daļa kopējos noguldījumos sasniedza 77.5% (2012. gada beigās – 72.7%) (sk. 47. att.).

47. attēls. Banku sektora būtiskāko finansējuma avotu termiņstruktūra (milj. latu, pēc atlikušā termiņa)³⁶

Straujais rezidentu noguldījumu pieaugums 2013. gadā bijis uz pieprasījumu noguldījumu rēķina, palielinot arī to daļu kopējos noguldījumos līdz 66% (2012. gada beigās – 60.7%), savukārt termiņnoguldījumos neliels pieaugums bija tikai īstermiņa noguldījumiem. Nerezidentu noguldījumos palielinājās noguldījumu uz pieprasījumu daļa, sasniedzot 88.4% (2012. gada beigās – 82.8%), ko veicināja gan noguldījumu uz pieprasījumu apmēru pieaugums, gan termiņnoguldījumu samazināšanās (sk. 48. att.).

48. attēls. Nebanku noguldījumu termiņstruktūra¹¹

3. KOOPERATĪVO KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU DARBĪBA

2013. gada beigās Latvijā darbojās 35 kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības. To kopējie aktīvi gada laikā palielinājās par 9% un decembra beigās sasniedza 15.4 milj. latu (21.9 milj. eiro), t.sk. triju lielāko sabiedrību tirgus daļa aktīvos veidoja 83.2%. Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību KPR saglabājās augsts un decembra beigās bija 21.3% (2012. gada beigās – 20.1%) (noteiktā minimālā kapitāla pietiekamības prasība ir 10%).

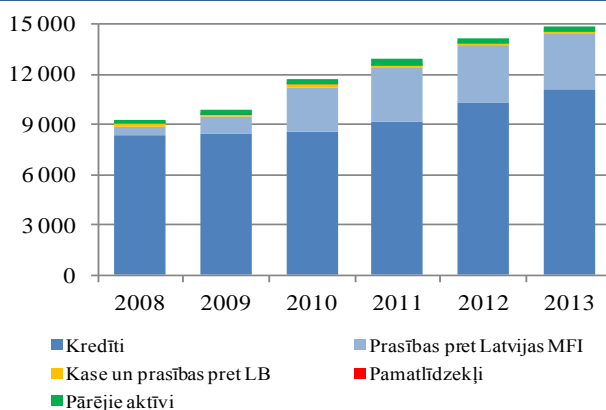
2013. gada laikā krājaizdevu sabiedrības kopā nopelnīja 249 tūkst. latu (354 tūkst. eiro) jeb par 55.6% vairāk nekā iepriekšējā gadā, kad peļņa sasniedza 160 tūkst. latu. Pārskata gadā ar peļņu strādāja 21 krājaizdevu sabiedrība un kopumā tās nopelnīja 302 tūkst. latu. Pārējo 14 sabiedrību zaudējumi kopā sasniedza 53 tūkst. latu. Krājaizdevu sabiedrību gūtās peļņas apmēram pieaugot, uzlabojās to pelnītspējas rādītāji, un 2013. gada beigās ROE sasniedza 8.1%, savukārt ROA bija 1.7% (2012. gada beigās – attiecīgi 5.8% un 1.2%).

Krājaizdevu sabiedrību gūtās peļņas pieaugumu nodrošināja gan arvien augošais kredītportfelis, kuram līdzī auga procentu ienākumi no kredītiem (par 5.3%), gan arī komisijas naudas ienākumu kāpums (par 12.6%), savukārt procentu izdevumi par piesaistītajiem līdzekļiem joprojām zemo procentu likmju ietekmē turpināja sarukt (par 9.8%).

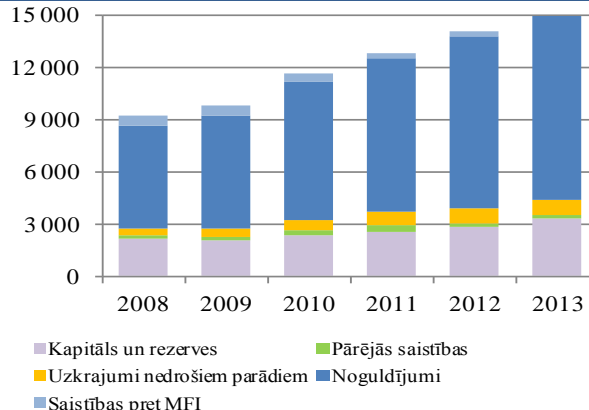
Procentu ienākumi no krājaizdevu sabiedrību biedriem izsniegtajiem kredītiem bija galvenais krājaizdevu sabiedrību ienākumu avots (67.1%), savukārt būtiskākie sabiedrību izdevumu posteņi bija administratīvie izdevumi, izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem, kā arī procentu izdevumi par noguldījumiem, un 2013. gada beigās tie veidoja attiecīgi 40%, 34.2% un 17.2% no kopējiem sabiedrību izdevumiem.

Krājaizdevu sabiedrību darbības galvenais virziens ir savu biedru kreditēšana. Biedriem izsniegto kredītu atlikums 2013. gada laikā turpināja strauji augt, t.i., par 894 tūkst. latu jeb 8.7% (2012. gada laikā – attiecīgi par 1.1 milj. latu jeb 11.7%), un gada beigās sasniedza 11.1 milj. latu (15.8 milj. eiro) (sk. 49. att.).

49. attēls. Aktīvu struktūra (tūkst. latu)³⁸

50. attēls. Pasīvu struktūra (tūkst. latu)³¹

³⁸ Datu avots: Latvijas Banka.

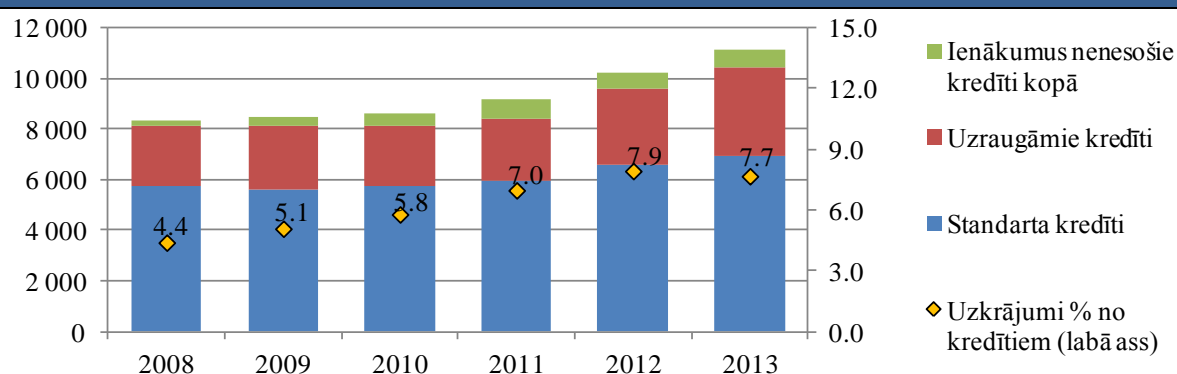
Kredītportfeļa pieauguma ietekmē palielinājās standarta kredītu apjoms (par 6.1%), tomēr straujāks pieaugums bija kredītportfeļa daļai, kas novērtēta kā uzraugāmie kredīti (par 16.8%), un tas varētu liecināt gan par sabiedrību piesardzīgāku kredītportfeļa vērtēšanu, gan arī par kredītņēmēju arvien nestabilo maksāspēju, kuru ietekmē joprojām augstie bezdarba rādītāji Latvijas lauku reģionos, kur dzīvo liela daļa krājaizdevu sabiedrību kredītņēmēju. Gada beigās standarta kredītu īpatsvars kredītportfelī veidoja 62.4%, savukārt uzraugāmo kredītu – 31.5% (2012. gada beigās – 64% un 29.3%).

Lai gan kopējais ienākumus nenesošo kredītu apmērs pārskata gada laikā nedaudz samazinājās (par 1.1%) un to īpatsvars kredītportfelī saruka līdz 6.1% decembra beigās (2012. gada beigās – 6.7%), šis samazinājums bija galvenokārt zemstandarta kredītu kategorijas dēļ, kuras apmērs saruka par 13.7%, savukārt pieauga kredītu apmēri, kas tika novērtēti kā šaubīgi un zaudētie, t.i., attiecīgi par 3.6% un 5.3%.

Lai gan daudz lēnāk nekā iepriekš (par gandrīz 22 pp), arī 2013. gadā turpināja pieaugt nedrošiem parādiem izveidoto uzkrājumu apmērs (par 5.2%), un decembra beigās tie veidoja 7.7% no kopējā sabiedrību kredītportfeļa (2012. gada beigās – 7.9%) (sk. 51. att.). Krājaizdevu sabiedrībām īstenojot dažādas uzkrājumu veidošanas politikas, būtiski atšķirās izveidoto uzkrājumu līmenis, un individuālo sabiedrību dalījumā šis rādītājs decembra beigās bija robežās no 0.7% līdz 26.2%.

Pārstrukturēto kredītu apmērs sabiedrībās gada laikā samazinājās par gandrīz 22%, savukārt to īpatsvars kredītportfelī saruka par 0.4 pp un gada beigās bija vien 0.8%. Krājaizdevu sabiedrības strādāja arī pie savu bilancu "attīrīšanas" no peļņu nenesošiem aktīviem un pārskata gada laikā kopumā norakstīja kredītus 57 tūkst. latu apmērā, t.i., 0.5% no kredītportfeļa (2012. gadā tika norakstīti gandrīz 13 tūkst. latu jeb 0.1% no kredītportfeļa).

51. attēls. Kredītportfeļa kvalitāte perioda beigās (tūkst. latu, %)

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību finansējuma struktūrā biedru noguldījumi veidoja 97.4%, un to atlikums pārskata gada laikā palielinājās par 799 tūkst. latu jeb 8.1%, līdz decembra beigās sasniedza 10.7 milj. latu (15.2 milj. eiro), savukārt aizņēmumi no Latvijas bankām sabiedrību finansējuma struktūrā veidoja vien 2.6% (sk. 50. att.).

4. APDROŠINĀTĀJU DARBĪBA

4.1. Apdrošināšanas sektora struktūra

2013. gadā darbību pārtrauca viena apdrošināšanas sabiedrība – AAS "Balva" tika anulēta licence. Savukārt AAS "ERGO Latvia" gada sākumā tika pārveidota par ārvalstu nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības filiāli. Gada beigās Latvijā darbojās septiņas apdrošināšanas sabiedrības (divas dzīvības apdrošināšanas un piecas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības), kā arī 13 EEZ dalībvalstu apdrošināšanas sabiedrību filiāles (piecas dzīvības apdrošināšanas un astoņas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību filiāles).

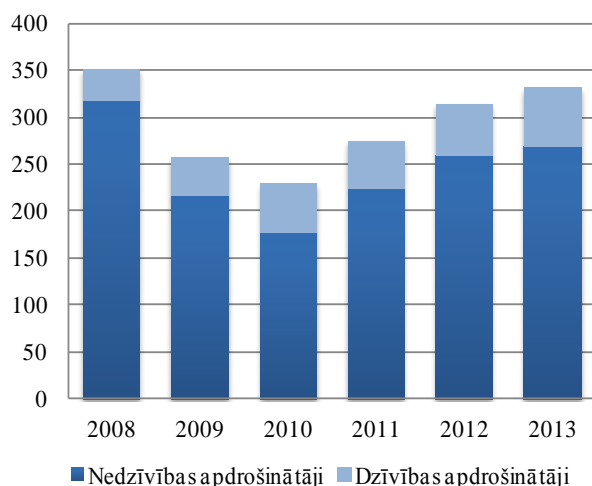
Trīs nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības ir EEZ dalībvalstu apdrošināšanas sabiedrību meitas sabiedrības, un šo apdrošināšanas sabiedrību tirgus daļa kopējās parakstītajās apdrošināšanas prēmijās 2013. gada beigās bija 32% (2012. gada beigās – 30%).

4.2. Parakstītās prēmijas

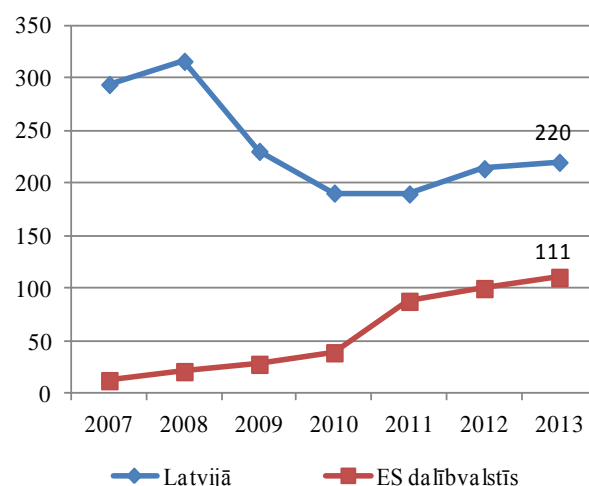
Pārskata gadā apdrošināšanas sektorā turpinājās pakāpeniska izaugsme un kopējais parakstīto prēmiju apmērs bija tuvu pirmskrīzes līmenim.

Apdrošinātāju (apdrošināšanas sabiedrību un ārvalstu apdrošināšanas sabiedrību filiāļu) parakstīto bruto prēmiju apmērs gada beigās sasniedza 331 milj. latu (471 milj. eiro) (sk. 52. att.) jeb par 5% vairāk nekā iepriekšējā gadā (t.sk. ārvalstu apdrošināšanas sabiedrību filiāļu parakstītās bruto prēmijas pieauga par 30% un sasniedza 85 milj. latu (121 milj. eiro) jeb 25.7% no kopējām parakstītajām prēmijām), savukārt izmaksāto bruto atlīdzību apmērs pieauga par 9% un bija 184 milj. latu (262 milj. eiro).

52. attēls. Parakstītās prēmijas dzīvības un nedzīvības apdrošinātāju dalījumā (milj. latu)

53. attēls Latvijā un pārējās EEZ dalībvalstīs parakstītās prēmijas (milj. latu)

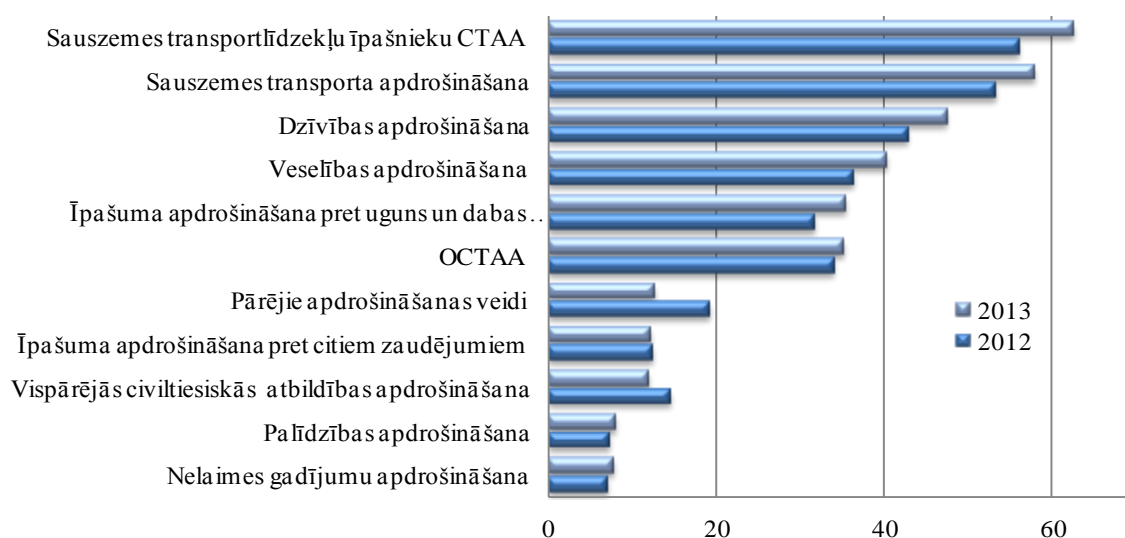

Straujāku apdrošināšanas tirgus attīstību nodrošināja sniegtie pakalpojumi citās EEZ dalībvalstīs (Lietuvā, Igaunijā, Polijā, Francijā, Spānijā, Vācijā un Itālijā). Apdrošinātāju pakalpojumu sniegšana dalībvalstīs pieauga par 10.6%, bet Latvijā sniegtie pakalpojumi – par

2.9%. Tādējādi ārvalstīs sniegto pakalpojumu īpatsvars (sk. 53. att.) parakstītajās prēmijās sasniedza 33.5% (2012. gadā – 32%).

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, parakstīto bruto prēmiju pieaugums bija visos lielākajos apdrošināšanas veidos (sk. 54. att.). Lai gan straujāks tas bija īpašuma apdrošināšanā pret uguns un dabas stihiju postījumiem, apdrošināšanas tirgū parakstīto bruto prēmiju portfeļa struktūru tas būtiski neietekmēja. Lielākais parakstīto bruto prēmiju īpatsvars joprojām bija par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, par sauszemes transporta apdrošināšanu, kā arī par dzīvības un veselības apdrošināšanu (attiecīgi 18.9%, 17.5%, 14.4% un 12.1%).

54. attēls. Apdrošinātāju parakstītās bruto prēmijas apdrošināšanas veidu dalījumā (milj. latu)

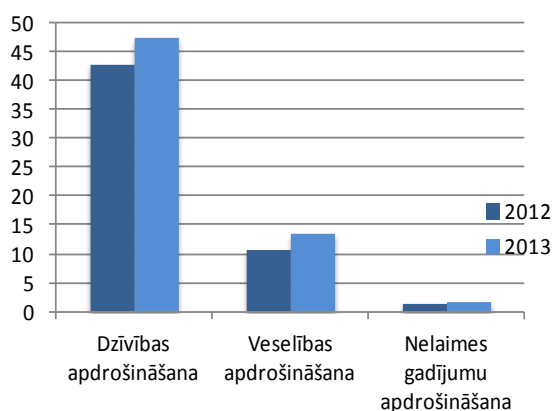

Savukārt lielākais samazinājums bruto parakstītajās prēmijās bija par vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un par kuģu apdrošināšanu (attiecīgi par 2.5 milj. latu (3.6 milj. eiro) un 1.1 milj. latu (1.6 milj. eiro)).

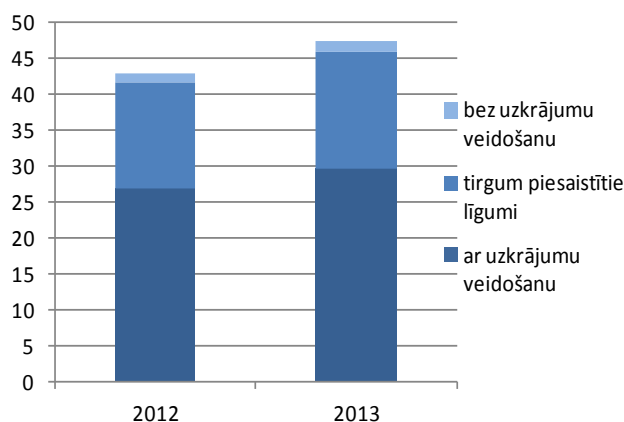
Dzīvības apdrošinātāju parakstītās prēmijas

Dzīvības apdrošinātāju (dzīvības apdrošināšanas sabiedrību un dalībvalstu dzīvības apdrošināšanas sabiedrību filiāļu) 2013. gadā parakstīto bruto prēmiju apmērs, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, pieauga par 13.5% (sk. 55. att.) un sasniedza 63 milj. latu (t.sk. dzīvības apdrošināšanas sabiedrību – 27.4 milj. latu). Izmaksāto bruto atlīdzību apmērs palielinājās par 27% un sasniedza 41 milj. latu.

55. attēls. Dzīvības apdrošinātāju parakstītās bruto prēmijas apdrošināšanas veidu dalījumā (milj. latu)

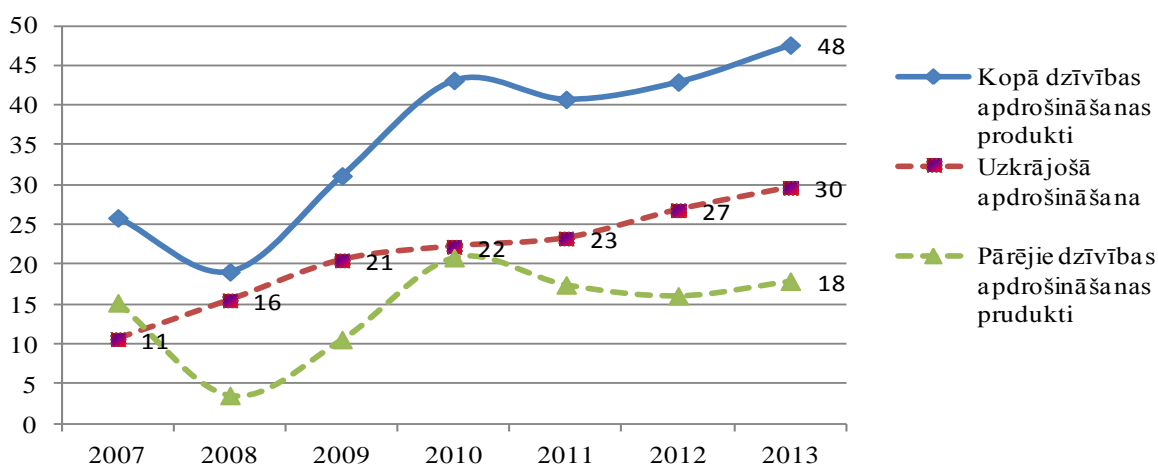

56. attēls. Parakstītās prēmijas dzīvības apdrošināšanas produktu dalījumā (milj. latu)

2013. gadā dzīvības apdrošinātāju parakstīto bruto prēmiju portfeļa struktūra būtiski nemainījās. Dzīvības apdrošināšanas produktu bruto prēmiju īpatsvars parakstīto prēmiju portfelī sasniedza 76%. No dzīvības apdrošināšanā parakstītajām bruto prēmijām lielāko īpatsvaru veidoja (sk. 56. att.) apdrošināšanas produkti ar uzkrājumu veidošanu (62%) un prēmijas par tirgum piesaistītajiem līgumiem (34%).

57. attēls. Dzīvības apdrošinātāju parakstīto prēmiju dinamika veidu dalījumā (milj. latu)

Dzīvības apdrošinātāju parakstīto prēmiju apjomi uzkrājošajā apdrošināšanā jau vairākus gadus saglabā stabilu pieaugumu (2013. gadā, t.i., 11%), pateicoties labvēlīgai nodokļu politikai, kā arī pieaugot iedzīvotāju izpratnei par apdrošināšanas produktiem (sk. 57. att.).

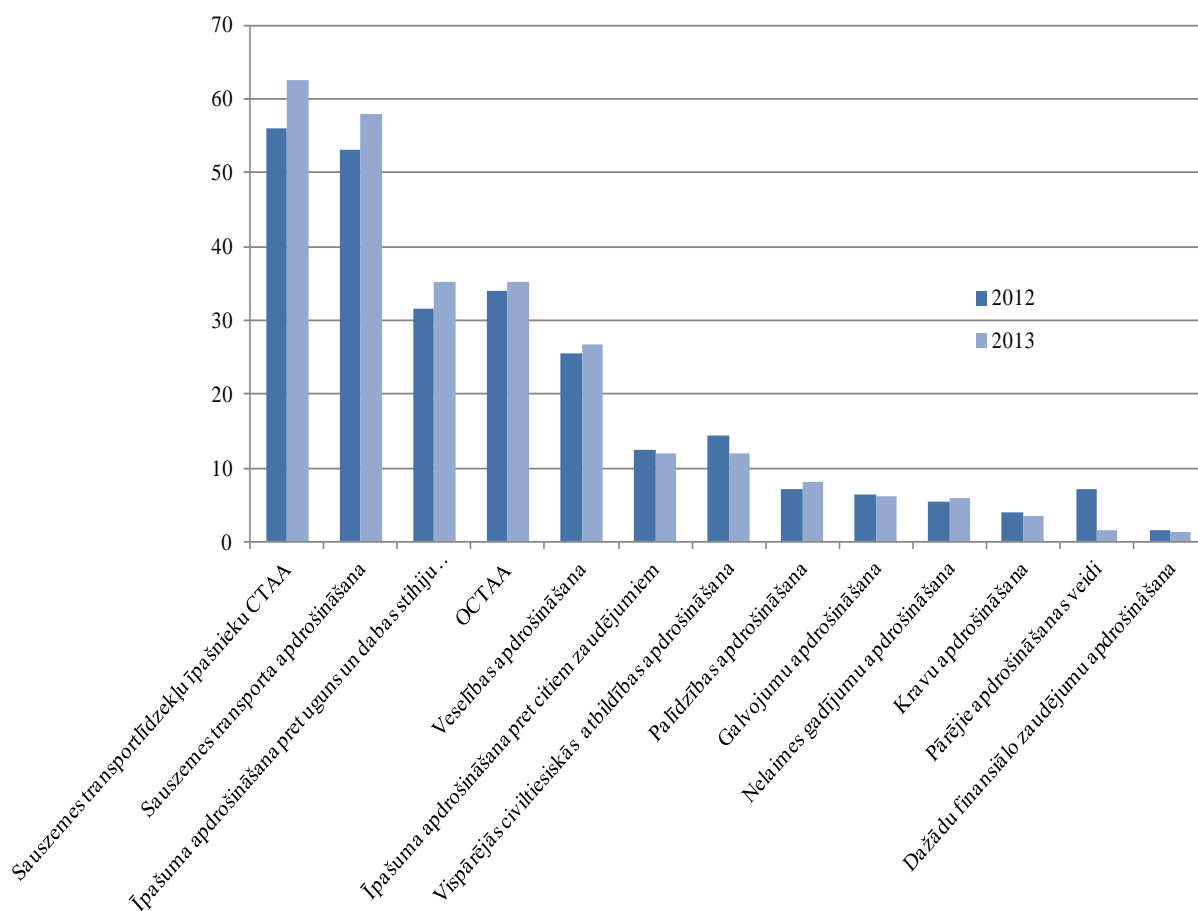
Nedzīvības apdrošinātāju parakstītās prēmijas

Nedzīvības apdrošinātāju (nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību un dalībvalstu nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību filiāļu) 2013. gadā parakstīto bruto prēmiju apmērs, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, pieauga par 3.6% un sasniedza 269 milj. latu (t.sk. nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību – 218 milj. latu), savukārt izmaksāto bruto atlīdzību apmērs pieauga par 4.9% un sasniedza 143 milj. latu.

Gandrīz visas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības (četras no piecām) turpināja aktīvi iesaistīties pakalpojumu sniegšanā citās EEZ dalībvalstīs, tādējādi nodrošinot straujāku parakstīto prēmiju pieaugumu. Individuālām sabiedrībām šādu parakstīto prēmiju īpatsvars veidoja pat vairāk nekā pusi no prēmiju portfeļa.

Nedzīvības apdrošinātāji pārskata gada laikā apdrošināšanas darījumus joprojām galvenokārt veica ar juridiskajām personām – 71% no parakstītajām prēmijām. Arī juridiskajām personām izmaksāto atlīdzību apmērs bija lielāks – 73% no izmaksātajām atlīdzībām.

58. attēls. Nedzīvības apdrošinātāju parakstītās bruto prēmijas apdrošināšanas veidu dalījumā (milj. latu)

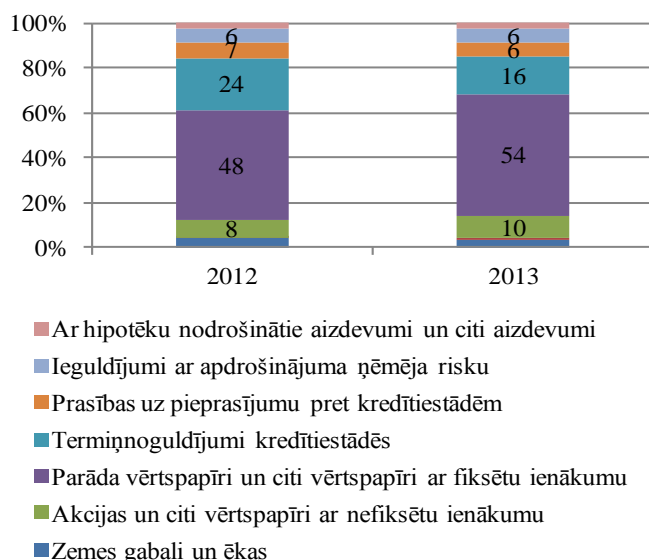
Nedzīvības apdrošinātāju parakstīto bruto prēmiju portfeļa struktūra būtiski nemainījās, lielākā daļa jeb 23.3% no parakstīto bruto prēmiju kopsummas bija par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, 21.6% – par sauszemes transporta apdrošināšanu, 13.2% – par īpašuma apdrošināšanu pret uguns un dabas stihiju postījumiem, kā arī 13.1% par OCTAA (sk. 58. att.).

4.3. Apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumi

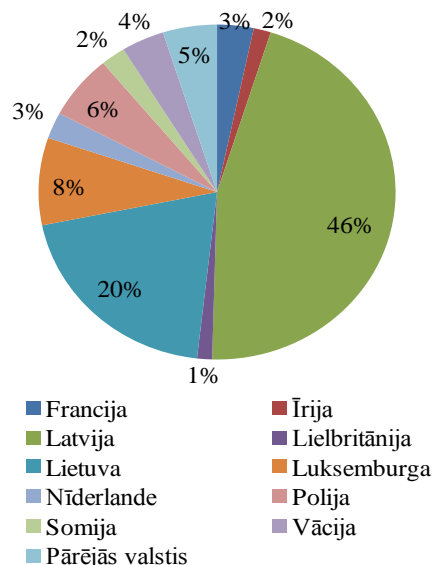
Apdrošināšanas sabiedrību skaita samazinājums ietekmēja aktīvu kritumu par 4.2% – līdz 373 milj. latu, arī apdrošināšanas sabiedrību kopējie ieguldījumi samazinājās (par 3.6%),

salīdzinot ar iepriekšējo gadu, un 2013. gada beigās bija 303 milj. latu. Apdrošināšanas sabiedrībām aizvien turpinot konservatīvu ieguldījumu politiku, lielākie ieguldījumi joprojām bija parāda vērtspapīros un citos vērtspapīros ar fiksētu ienākumu (163 milj. latu) un termiņnoguldījumos kredītiestādēs (50 milj. latu), t.i., attiecīgi 54% un 16% no apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumiem (sk. 59. att.).

59. attēls. Apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumu struktūra

60. attēls. Apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumu ģeogrāfiskais izvietojums

Apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumu apmērs Latvijā pārskata gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās par 8% un gada beigās sasniedza 138 milj. latu jeb 46% no kopējiem ieguldījumiem (sk. 60. att.). Pārējās ES valstīs bija ieguldīti 53% no kopējiem ieguldījumiem jeb 159 milj. latu (t.sk. Lietuvā – 61 milj. latu, Luksemburgā – 26 milj. latu, Polijā – 19 milj. latu, Vācijā – 12 milj. latu un Francijā – 10 milj. latu).

4.4. Apdrošināšanas sabiedrību maksātspēja un pelnītspēja

Apdrošināšanas sabiedrībām vidējais maksātspējas prasības izpildes rādītājs³⁹ (sk. 61. att.) saglabājās krietni virs minimālās prasības 100% un bija tuvu iepriekšējā gada līmenim (167%). Gada laikā dzīvības apdrošināšanas sabiedrībām minētais rādītājs uzlabojās un sasniedza 182%, tomēr tas atpalika no vidējā ES valstu līmeņa (220%)⁴⁰, bet nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām tas saruka līdz 163%, lai gan vidējais ES valstu līmenis bija 290% (2012. gada beigās – attiecīgi 141% un 186%).

³⁹ Raksturo apdrošināšanas sabiedrības rīcībā esošo pašu līdzekļu apmēru attiecībā pret maksātspējas normu; zemākā pieļaujamā šā rādītāja robeža ir 100%.

⁴⁰ Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (European Insurance and Occupational Pensions Authority EIOPA) www.eiopa.europa.eu.

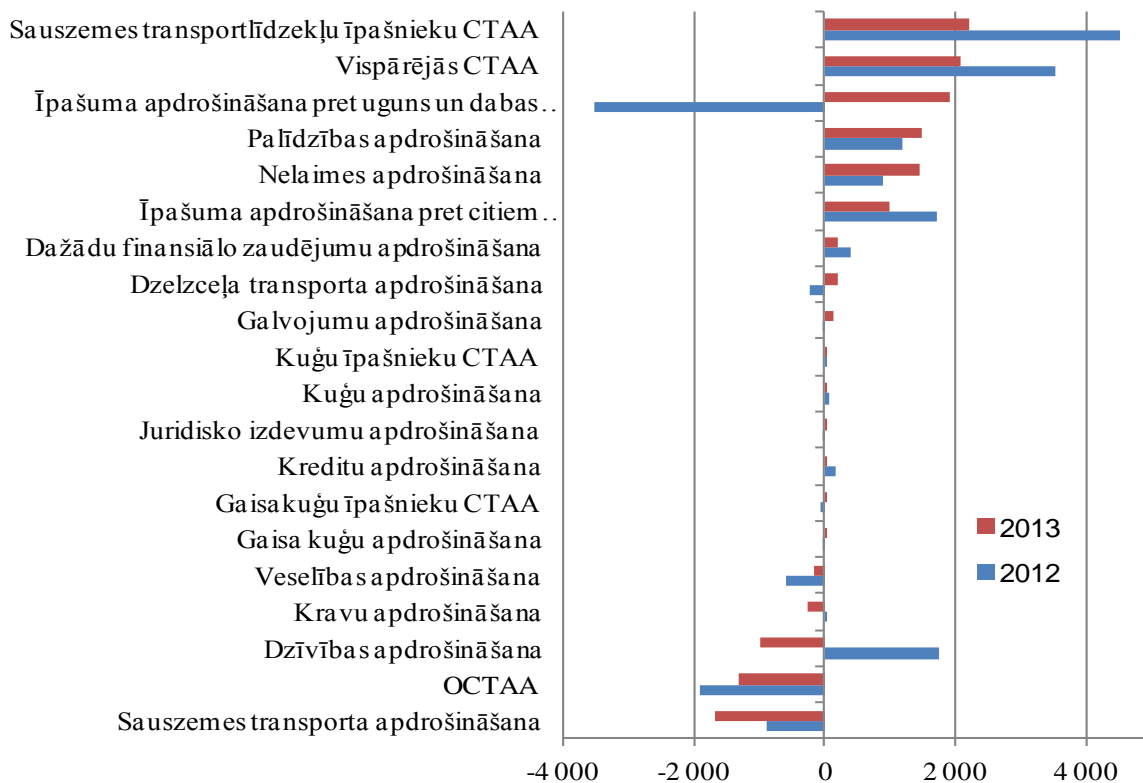
61. attēls. Apdrošināšanas sabiedrību maksātspējas rādītājs

Apdrošināšanas sabiedrības 2013. gadā kopumā nopelnīja 5.8 milj. latu (8.3 milj. eiro), t.i., par 43% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Turklāt nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību peļņa bija 6.2 milj. latu (8.8 milj. eiro) (divas no piecām sabiedrībām strādāja ar zaudējumiem), bet dzīvības apdrošināšanas sabiedrības pārskata gadā strādāja ar -0,4 milj. latu (-0.6 milj. eiro) zaudējumiem.

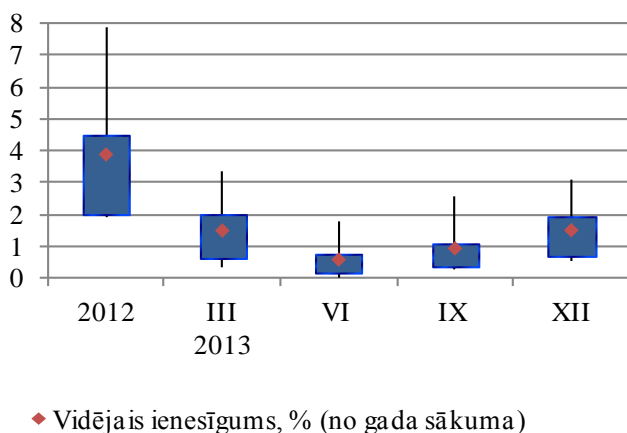
Pārskata gadā samazinājās arī gūtā peļņa no apdrošināšanas pamatdarbības (peļņas vai zaudējumu aprēķina tehniskais rezultāts) un sasniedza 6.5 milj. latu (2012. gadā – 7.6 milj. latu). Peļņu nesošie apdrošināšanas veidi (sk. 62. att.) galvenokārt bija sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana (2.2 milj. latu), vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana (2.1 milj. latu), kā arī īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju postījumiem (1.9 milj. latu). Savukārt zaudējumus galvenokārt radīja sauszemes transporta apdrošināšana (mīnus 1.7 milj. latu), obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana (mīnus 1.3 milj. latu), kā arī dzīvības, kravu un veselības apdrošināšana (attiecīgi mīnus 1 milj. latu, 0.3 milj. latu un 0.2 milj. latu).

62. attēls. Apdrošināšanas veidu tehniskais rezultāts (tūkst. latu)

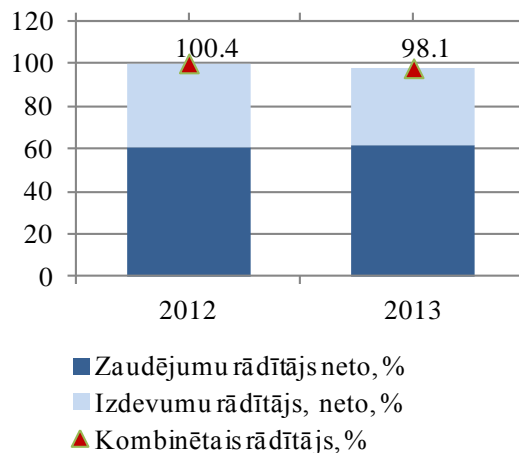

Apdrošināšanas sabiedrību ienākumi no ieguldījumiem nebija tik lieli kā iepriekšējā gadā (sk. 63. att.), tomēr pēc krituma pirmajā pusgadā tie būtiski uzlabojās un vidējais ienesīgums gadā sasniedza 1.5% (2012. gadā – 3.9%), t.sk. dzīvības apdrošināšanas sabiedrībām tas bija 1.6%, savukārt nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām – 2.1% (2012. gadā attiecīgi – 7.7% un 3.9%).

63. attēls. Apdrošināšanas sabiedrību ienesīgums

64. attēls. Nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību kombinētais rādītājs

Kombinētais rādītājs⁴¹ (definēts kā atlīdzību prasības un darbības izdevumi, dalīts ar nopelnītajām prēmijām) nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām gada laikā turpināja uzlaboties (sk. 64. att.) no 100.4% pagājušajā gadā līdz 98.1% 2013. gadā un tuvojās ES valstu vidējam līmenim (96 – 98%)⁴². Lai gan atsevišķām sabiedrībām kombinētais rādītājs sasniedza 93.4%, šādu uzlabojumu galvenokārt nodrošināja neto darbības izdevumu samazinājums (administratīvie un klientu piesaistes izdevumi).

5. PRIVĀTO PENSIJU FONDU DARBĪBA (TREŠAIS PENSIJU LĪMENIS)

2013. gada beigās Latvijā darbojās viens slēgtais pensiju fonds un seši atklātie pensiju fondi, t.sk. viens no tiem bija likvidācijas procesā, kas saistīts ar mātes bankas aiziešanu no Latvijas tirgus.

Privātie pensiju fondi 2013. gadā kopumā nopelnīja 246 tūkst. latu⁴³, t.i., par 50% vairāk nekā iepriekšējā gadā, t.sk. ar peļņu darbojās visi privātie pensiju fondi, izņemot vienu. 2013. gadā pensiju fondu aktīvu apjoms pieauga par 5.5%, gada beigās sasniedzot 2.2 milj. latu.

Kopējais privāto pensiju plāniem pievienojušos dalībnieku skaits gada beigās sasniedza 220 646, t.i., 22%⁴⁴ no LR ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem jeb par 13.4 tūkst. dalībnieku vairāk nekā pirms gada. No pensiju plānu dalībnieku kopskaita 51.7% pēdējos 12 mēnešos bija veikuši vai par viņiem bija veiktas iemaksas, 22.9% bija pasīvie dalībnieki, kuri turpināja dalību pensiju plānā, neveicot iemaksas, savukārt 25.4% bija pensiju plānā noteikto pensijas vecumu sasnieguši dalībnieki, kuri vairs neveica iemaksas, bet turpināja dalību pensiju plānā, saņemot uzkrāto pensijas kapitālu pa daļām.

2013. gadā pensiju trešā līmeņa dalībnieku iemaksas sasniedza jaunu vēsturisko maksimumu, ko sekmēja iedzīvotāju ekonomiskās situācijas uzlabošanās, informētības un intereses pieaugums par ilgtermiņa ieguldījumu produktiem, kā arī iespēja saņemt nodokļu atmaksu; iespējama arī eiro ieviešanas ietekme, līdzīgi kā rezidentu noguldījumu kāpumam.

Gada laikā pensiju plānos tika iemaksāti 29 milj. latu, kas ir par 37% vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Galvenokārt turpināja strauji pieaugt pensiju plānu dalībnieku iemaksas (par 51%), savukārt darba devēju iemaksas pieauga tikai par 4% (sk. 65. att.).

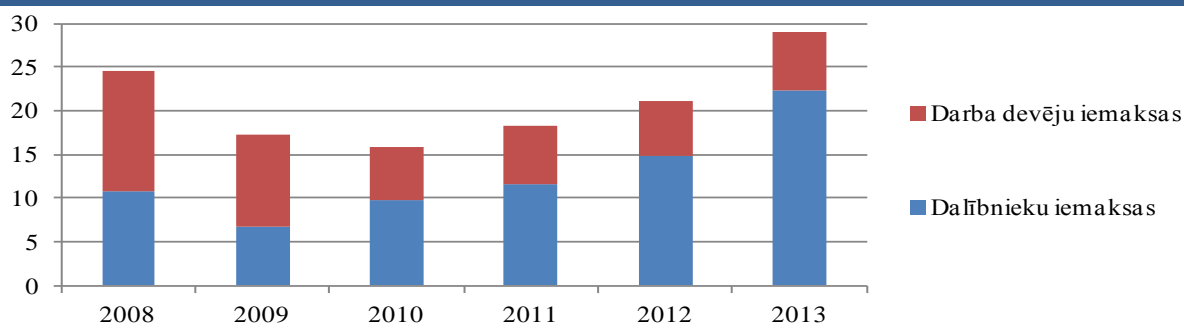
⁴¹ Kombinētais rādītājs = neto piekritušās atlīdzību prasības + neto darbības izdevumi + citi neto tehniskie izdevumi)/neto nopelnītās prēmijas, izteikts procentos.

⁴² Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (*European Insurance and Occupational Pensions Authority EIOPA*) www.eiopa.europa.eu.

⁴³ Saskaņā ar likuma "Par privātajiem pensiju fondiem" prasībām ienākumu pārsniegums pār izdevumiem ir pilnībā ieskaitāms pensiju plānu dalībnieku individuālajos kontos.

⁴⁴ Centrālās statistikas pārvaldes informācija – www.csb.lv.

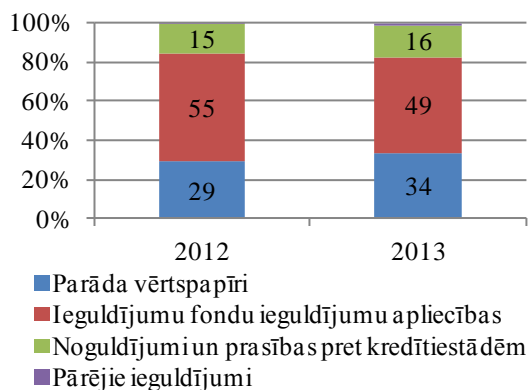
65. attēls. Iemaksas pensiju plānos attiecīgajā gadā (milj. latu)

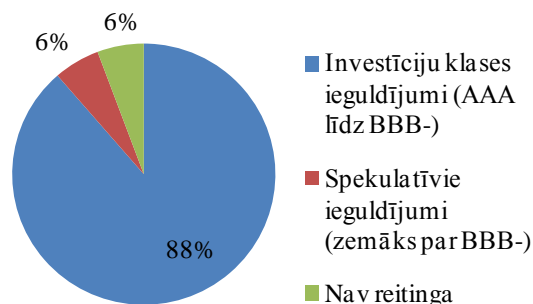
No pensiju plānu kapitāla gada laikā tika izmaksāti 9.2 milj. latu jeb par 14.6% vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā, tostarp lielākā daļa jeb 95% tika izmaksāta saistībā ar plānu dalībnieku pensijas vecuma iestāšanos. 2013. gada beigās pensiju plānos uzkrātais kapitāls sasniedza 165.6 milj. latu, gada laikā pieaugot par 16.3%.

2013. gada beigās gandrīz pusi no pensiju plānu portfeļa veidoja ieguldījumu fondu apliecības (49%), t.sk. aptuveni puse bija tādu ieguldījumu fondu apliecības, kas galvenokārt iegulda fiksēta ienākuma instrumentos, un 43% bija tādu fondu apliecības, kas fokusējas uz akcijām. 2013. gada beigās trešdaļu no portfeļa veidoja ieguldījumi parāda vērtspapīros un citos vērtspapīros ar fiksētu ienākumu (34%). Gada laikā pieauga ieguldījumu parāda vērtspapīros īpatsvars, kā arī nedaudz pieauga noguldījumu un prasību pret kredītiestādēm īpatsvars (sk. 66. att.).

66. attēls. Ieguldījumu portfeļa struktūra finanšu instrumentu dalījumā

67. attēls. Parāda vērtspapīru portfelis kredītreitingu dalījumā⁴⁵

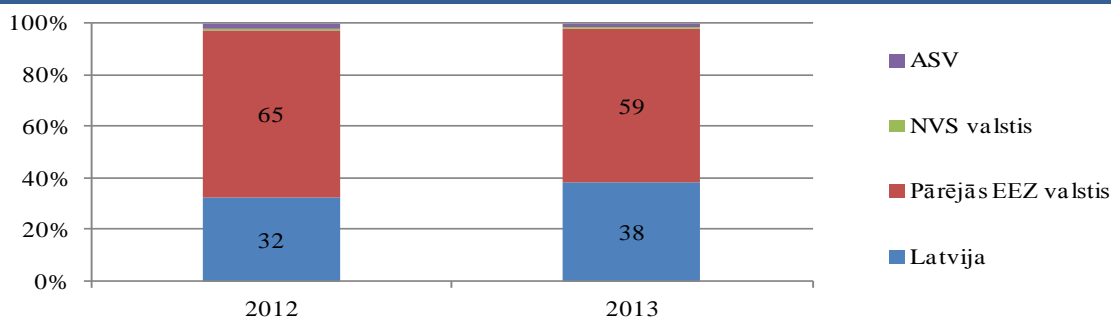

Kopumā pensiju plānu ieguldījumi parāda vērtspapīros raksturojami kā konservatīvi, par ko liecina lielais investīciju klases ieguldījumu īpatsvars (88%) (sk. 67. att.).

Latvijā veikto ieguldījumu apmērs pieauga, 2013. gada beigās sasniedzot 63.3 milj. latu jeb 38.2% no kopējiem ieguldījumiem. Savukārt no visiem ieguldījumiem ārvalstīs 96.3% veidoja ieguldījumi pārējās EEZ dalībvalstīs (sk. 68. att.).

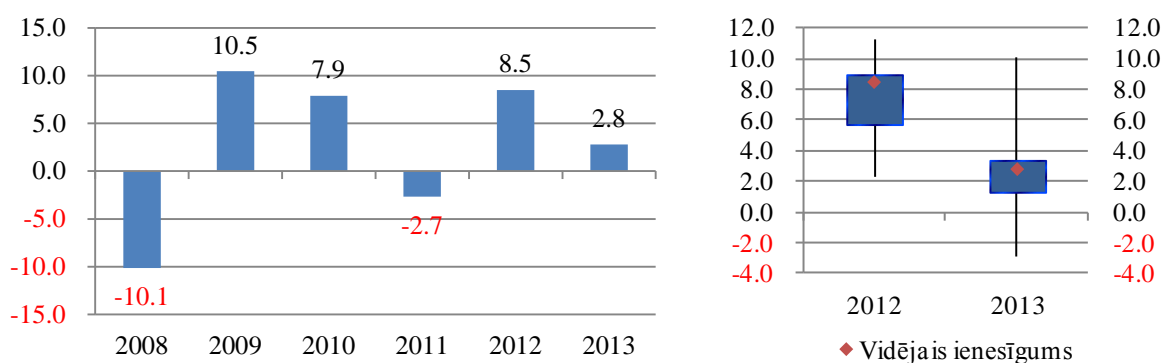
⁴⁵ Tiek izmantots *Bloomberg* informācijas sistēmas saliktais kredītreitings. Ja tas nav pieejams, izmanto reitingu aģentūras *Fitch*, *S&P* vai *Moody's* emisijai vai emitentam piešķirto kredītreitingu. Informācija apkopota 2014. gada aprīlī.

68. attēls. Pensiju plānu ieguldījumu ģeogrāfiskais izvietojums⁴⁶

Vidējais pensiju plānu ienesīgums 2013. gadā bija +2.8% (2012. gadā – +8.5%), individuāliem plāniem tas bija robežās no -2.9% līdz +10.1%. (sk. 69. att.).

69. attēls. Pensiju plānu ienesīgums, %

Pensiju plānu pārvaldīšanas izdevumi 2013. gadā praktiski nemainījās un bija 2.1% no ieguldījumu plānu vidējiem neto aktīviem.

6. VALSTS FONDĒTO PENSIJU SHĒMAS LĪDZEKĻU PĀRVALDĪŠANA (OTRAIS PENSIJU LĪMENIS)

Gada laikā valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāju piedāvāto ieguldījumu plānu skaits samazinājās no 26 līdz 23, jo atsevišķās sabiedrībās notika ieguldījumu plānu ar līdzīgu ieguldījumu stratēģiju apvienošana, lai optimizētu izmaksas un sasniegtu labākus ienesīguma rādītājus.

2013. gadā dalībnieku skaits pieauga par 31 037 dalībniekiem, un gada beigās valsts fondēto pensiju shēmas otrajam līmenim bija pievienojušies 1 225 137⁴⁷ dalībnieki, t.sk. 60% bija pievienojušies obligātā kārtā⁴⁸. Samazinās tādu dalībnieku īpatsvars, kuri maina ieguldījumu

⁴⁶ Finanšu instrumenti (t.sk. ieguldījumu fondu) sagrupēti atbilstoši to emitenta izcelsmes (reģistrācijas) valstij, kas ieguldījumu fondiem var atšķirties no faktisko ieguldījumu vietas.

⁴⁷ Izmantota Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras apkopotā informācija par valsts fondēto pensiju shēmas dalībniekiem un sadalījums ieguldījumu plānu veidos (konservatīvie plāni ar zemu ieguldījumu risku, savukārt aktīvie un sabalansētie plāni ar augstu ieguldījumu risku, kas vairāk pakļauti tirgus svārstībām).

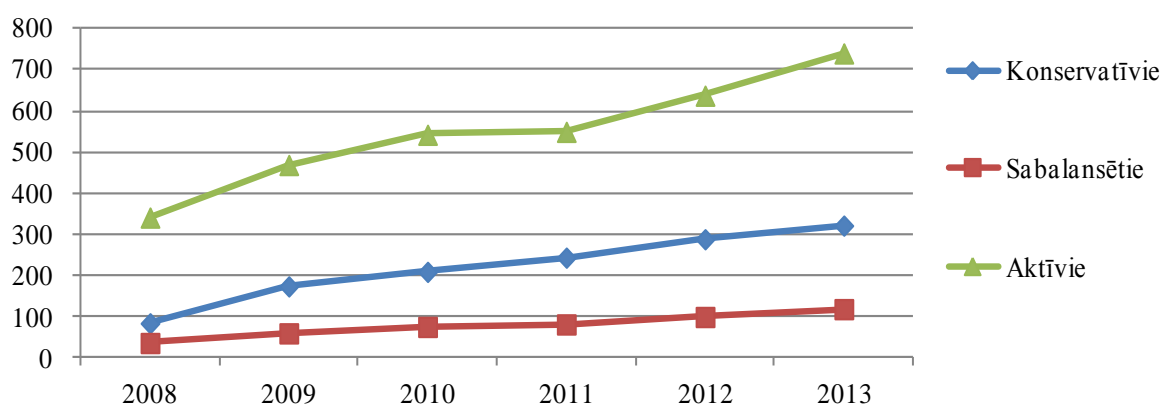
⁴⁸ Visas personas, kas dzimušas pēc 1971. gada 1. jūlija un tiek reģistrētas valsts pensiju apdrošināšanai, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra reģistrē par shēmas dalībniekiem obligātā kārtā.

plānus, kas liecina, ka dalībnieki ir vairāk apmierināti ar izvēlēto plānu. Dalībnieku skaits, kuri 2013. gadā mainījuši ieguldījumu plānus, sasniedza 179 tūkstošus, kas ir par 18% mazāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Apmēram 60% dalībnieku ir pievienojušies aktīvajiem plāniem, kuros ieguldījumu vērtības īstermiņa izmaiņu risks ir lielāks nekā plāniem ar konservatīvāku ieguldījumu politiku.

Valsts fondēto pensiju shēmas jeb pensiju otrā līmeņa ieguldījumu plānos uzkrātā pensiju kapitāla pieaugumu 2013. gadā galvenokārt veicināja nodarbinātības un strādājošo darba samaksas pieaugums, kā arī iemaksu likmes fondēto pensiju shēmā palielināšana no 2 līdz 4%.

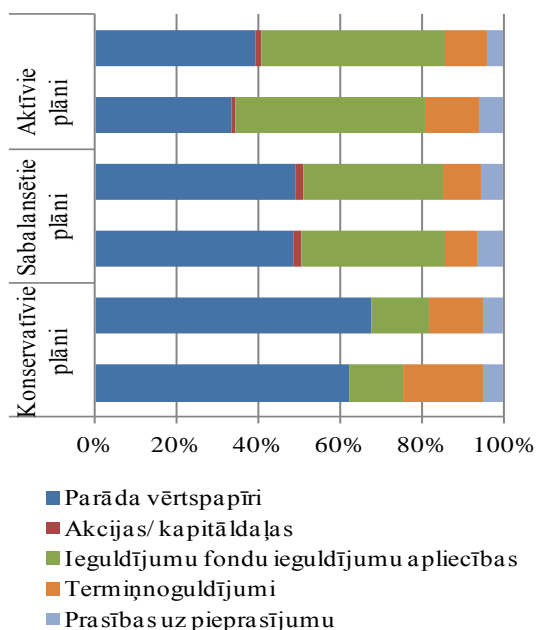
Ieguldījumu plānos uzkrātais pensiju kapitāls, t.i., ieguldījumu plānu neto aktīvi, 2013. gadā pieauga par 15.1%, decembra beigās sasniedzot 1.18 mljrd. latu. No ieguldījumu plānu kopējiem neto aktīviem 63% veidoja aktīvie ieguldījumu plāni, 27% – konservatīvie ieguldījumu plāni un 10% – sabalansētie ieguldījumu plāni (sk. 70. att.).

70. attēls. Ieguldījumu plānu neto aktīvu dinamika (mlj. latu)

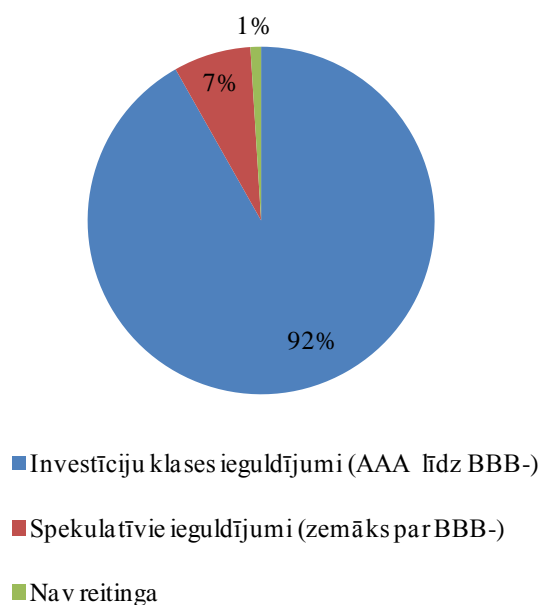

Aktīvo ieguldījumu plānu ieguldījuma struktūrā lielāko daļu, t.i., gandrīz pusi, veidoja ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības (45%), t.sk. 57% bija tādu fondu apliecības, kas fokusējas uz akcijām, un 38% – tādu fondu apliecības, kas fokusējas uz fiksēta ienākuma instrumentiem. Gada laikā aktīvo ieguldījumu plānu portfelī pieauga ieguldījumu parāda vērtspapīros īpatsvars, sasniedzot 39% 2013. gada beigās (sk. 71. att.). Sabalansēto plānu ieguldījumu portfeļa struktūra gada laikā būtiski nemainījās, un lielāko daļu veidoja ieguldījumi parāda vērtspapīros (49%) un ieguldījumu fondu apliecībās (34%), t.sk. 51% tādu fondu apliecībās, kas fokusējas uz fiksēta ienākuma instrumentiem, un 40% tādu fondu apliecībās, kas fokusējas uz akcijām. Konservatīvo plānu grupā gada laikā pieauga ieguldījumu parāda vērtspapīros īpatsvars, gada beigās nedaudz pārsniedzot divas trešdaļas no portfeļa. Ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības veidoja 14% no konservatīvo plānu portfeļa, līdzīgi kā iepriekšējā gadā, un 95% no tām bija tādu fondu apliecības, kas fokusējas uz fiksēta ienākuma instrumentiem. Visās ieguldījumu plānu grupās gada laikā pieauga parāda vērtspapīru īpatsvars. Ieguldījumi parāda vērtspapīros raksturojami kā konservatīvi, par ko liecina lielais investīciju klases ieguldījumu īpatsvars (92%) (sk. 72. att.).

71. attēls. Ieguldījumu portfeļa struktūra finanšu instrumentu dalījumā

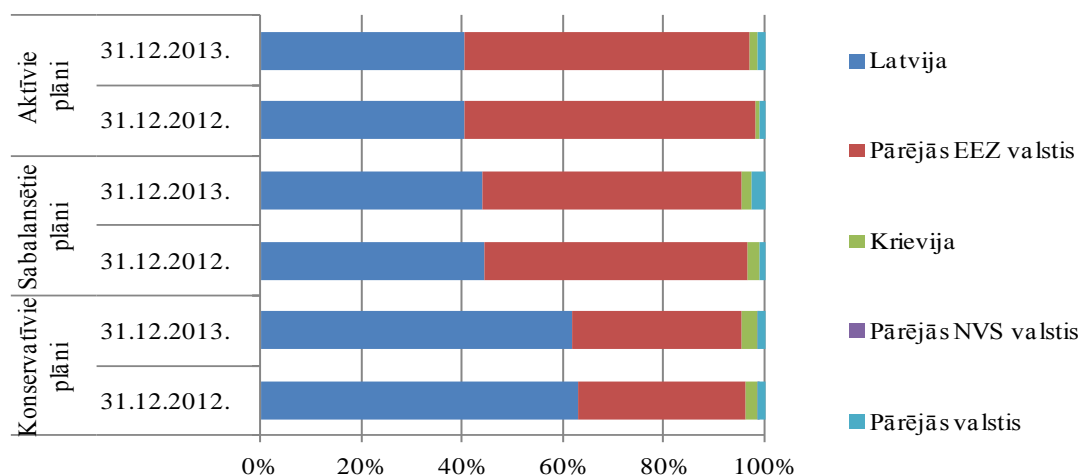
72. attēls. Parāda vērtspapīru portfelis kredītreitingu dalījumā⁴⁹

Valsts fondēto pensiju shēmu ieguldījumu plānu kopējais Latvijā veikto ieguldījumu apmērs salīdzinājumā ar iepriekšējā gada beigām pieauga par 13.6% un decembra beigās sasniedza 46.5% no kopējiem ieguldījumiem jeb 551.4 milj. latu (784.6 milj. eiro) (t.sk. 333.1 milj. latu bija ieguldīti valsts emitētajos vai garantētajos vērtspapīros, 24.9 milj. latu – komercsabiedrību emitētajos parāda vērtspapīros, 1.8 milj. latu – akcijās, 7.4 milj. latu – ieguldījumu fondos, 2 milj. latu – Latvijas riska kapitāla tirgū, savukārt 182 milj. latu bija izvietoti kredītiestādēs). Savukārt no visiem ieguldījumiem ārvalstīs 93% veidoja ieguldījumi pārējās ES dalībvalstīs. Ieguldījumi Latvijā veidoja būtiskāku daļu no kopējā portfeļa konservatīvajiem plāniem (sk. 73. att.).

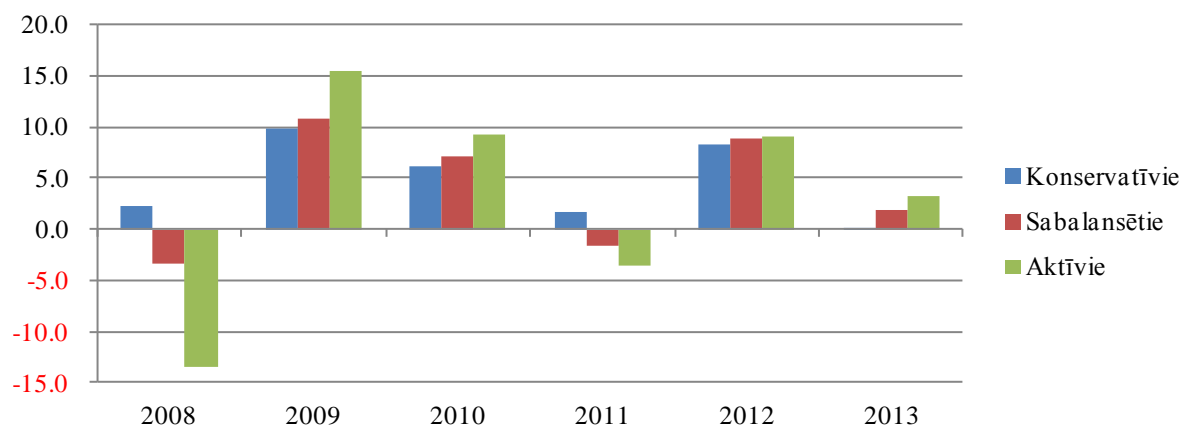
⁴⁹ Tiek izmantots *Bloomberg* informācijas sistēmas saliktais kredītreitings. Ja tas nav pieejams, izmanto reitingu aģentūras *Fitch*, *S&P* vai *Moody's* emisijai vai emitentam piešķirto kredītreitingu. Informācija apkopota 2014. gada aprīlī.

73. attēls. Ieguldījumu plānu ieguldījumu ģeogrāfiskais izvietojums⁵⁰, %

Līdz ar kāpumu akciju tirgos 2013. gadā labāku sniegumu uzrādīja aktīvie plāni (aktīvo plānu grupā vidējais svērtais ienesīgums bija +3.3%, sabalansēto plānu grupā – +1.8%, konservatīvo plānu grupā – +0.2%). 2013. gadā ieguldījumu plānu ienesīgums bija daudz zemāks nekā 2012. gadā, kad tas bija izteikti augsts pēc krituma finanšu tirgos 2011. gadā (sk. 74. att.). 2013. gadā ienesīgums bija pozitīvs visiem ieguldījumu plāniem, izņemot četrus konservatīvos plānus, kuriem ienesīgums nebija zemāks par mīnus 0.5%.

74. attēls. Ieguldījumu plānu ienesīgums, %

Ieguldījumu plānu pārvaldīšanas izdevumi arī 2013. gadā veidoja 1.5% no ieguldījumu plānu vidējiem neto aktīviem, attiecīgi konservatīvajiem plāniem – 1.2%, sabalansētajiem plāniem – 1.5% un aktīvajiem plāniem – 1.7%.

⁵⁰ Finanšu instrumenti (t.sk. ieguldījumu fondu) sagrupēti atbilstoši to emitenta izcelsmes (reģistrācijas) valstij, kas ieguldījumu fondiem var atšķirties no faktisko ieguldījumu vietas.

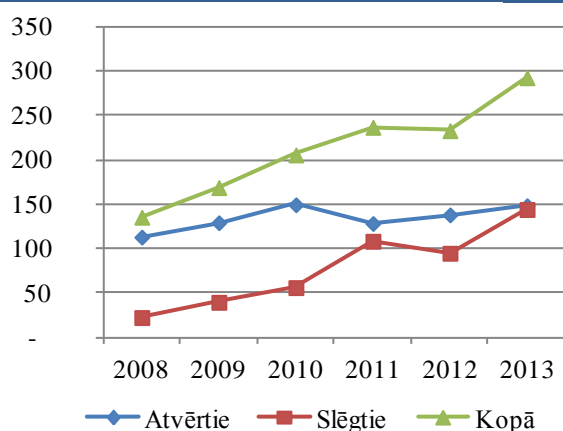
7. IEGULDĪJUMU PĀRVALDES SABIEDRĪBU UN IEGULDĪJUMU FONDU DARBĪBA

2013. gada beigās Latvijā darbojās 12 ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvaldīja 37 ieguldījumu fondus (28 atvērtos un deviņus slēgtos fondus). Gada laikā trīs ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kuru kopējie aktīvi 2012. gada beigās bija 1.6% no kopējiem sektora aktīviem, pārtrauca darbību.

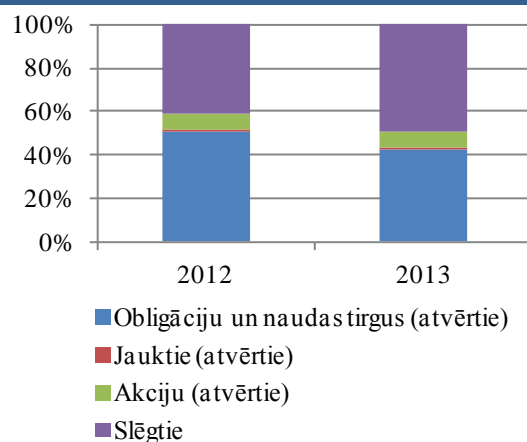
2013. gadā ieguldījumu pārvaldes sabiedrības nopelnīja 5.5 milj. latu, t.i., par 23% vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā, ko veicināja komisijas naudas ienākumu pieaugums, palielinoties sabiedrību pārvaldīšanā esošo līdzekļu apmēram. To aktīvi gada laikā pieauga par 7.6% un gada beigās sasniedza 26 milj. latu.

2013. gadā ieguldījumu fondu aktīvi pieauga par 25.6%, gada beigās sasniedzot 292.9 milj. latu (sk. 75. att.). Šo pieaugumu galvenokārt veicināja slēgtie fondi. Atvērtie ieguldījumu fondu aktīvi gada laikā pieauga par 7.5%, gada beigās sasniedzot 148.6 milj. latu. Savukārt slēgtie fondu aktīvi gada laikā pieauga par 52%, gada beigās sasniedzot 144.3 milj. latu. Ieguldījumu fondu tirgus struktūra gada laikā nedaudz mainījās, slēgtie ieguldījumu fondu īpatsvaram kopējos aktīvos pieaugot līdz 49% 2013. gada beigās (sk. 76. att.).

75. attēls. Aktīvu dinamika (milj. latu)

76. attēls. Aktīvu sadalījums pa fondu veidiem pēc ieguldījumu politikas (% no kopējiem aktīviem)

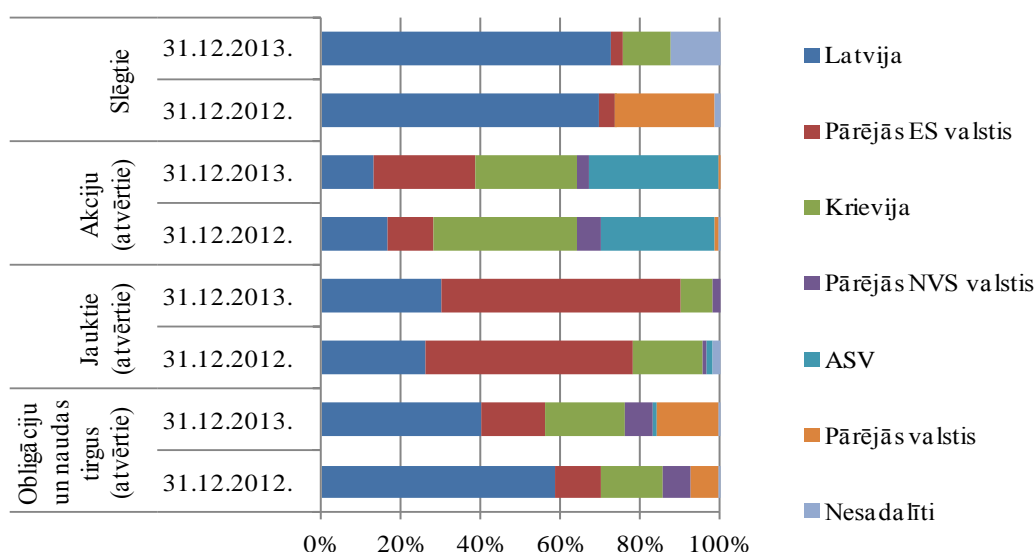
Ieguldījumu fondu darbības rezultātiem gada laikā bija gan kritumi, gan lēcieni. Gada sākumā finanšu tirgos dominēja izteikti pozitīvs noskaņojums, ko lielā mērā veicināja ASV politiku lēmums par "fiskālās klints" novēršanu, turpretī pirmā ceturkšņa otrajā pusē Kipras notikumi palielināja spriedzi finanšu tirgos. Arī gadā kopumā ik pa brīdim pastiprinājās un samazinājās investoru bažas saistībā ar centrālo banku ekonomikas stimulēšanas pasākumu ierobežošanu.

Atvērtie obligāciju fondi un naudas tirgus fondi⁵¹ līdzekļus galvenokārt ieguldīja Latvijā (sk. 77. att.) – gada beigās Latvijā ieguldīto līdzekļu apmērs sasniedza 50.4 milj. latu jeb

⁵¹ Ieguldījumu fondu sadalījums atbilst Latvijas Bankas mājas lapā publicētajam ieguldījumu fondu sadalījumam pēc ieguldījumu politikas: <http://www.bank.lv/statistika/mfi-un-citu-finansu-starpnieku-saraksti/latvijas-republikas-ieguldijumu-fondu-saraksts>

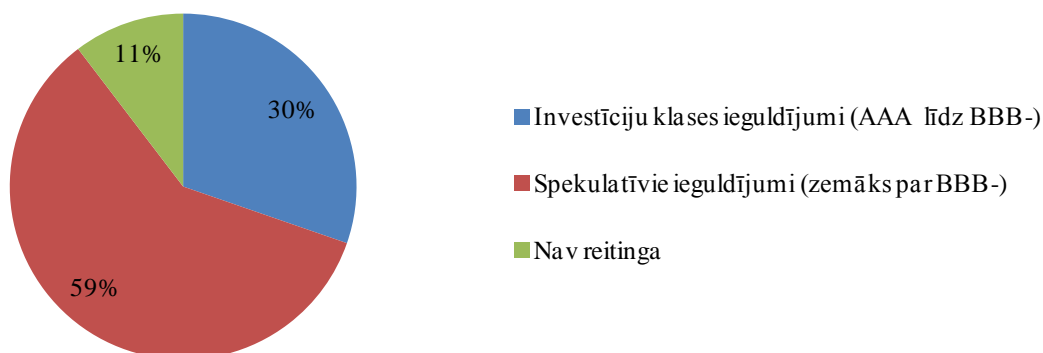
40.3% no to kopējā ieguldījumu portfeļa, t.sk. lielāko daļu, t.i., 41.7 milj. latu, veidoja naudas līdzekļi (t.i., galvenokārt naudas tirgus fondu līdzekļi – prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm un termiņnoguldījumi kredītiestādēs). 15.7% no obligāciju fondu un naudas tirgus fondu portfelī turētajiem finanšu instrumentiem bija izvietoti pārējās EEZdalībvalstīs un 27.4% – NVS valstīs (t.sk. Krievijā – 20.1%, galvenokārt regulētā tirgū tirgotos komercsabiedrību parāda vērtspapīros un akcijās un citos vērtspapīros ar nefiksētu ienākumu, no kuriem lielākā daļa netiek tirgoti regulētā tirgū).

77. attēls. Ieguldījumu fondu ieguldījumu portfeļa struktūra valstu grupu dalījumā⁵²

Obligāciju fondiem raksturīga augsta riska apetīte, par ko liecina gan tas, ka šo fondu portfelī dominē spekulatīvie ieguldījumi (sk. 78. att.), gan arī tas, ka 73% no šo fondu portfelī esošajiem parāda vērtspapīriem ir komercsabiedrību emitētie parāda vērtspapīri.

78. attēls. Obligāciju fondu parāda vērtspapīru portfelis kredītreitingu dalījumā⁵³

⁵² Finanšu instrumenti (t.sk. ieguldījumu fondu) sagrupēti atbilstoši to emitenta izcelsmes (reģistrācijas) valstij, kas ieguldījumu fondiem var atšķirties no faktiskos ieguldījumu vietas.

⁵³ Tiek izmantots *Bloomberg* informācijas sistēmas saliktais kredītreitings. Ja tas nav pieejams, izmanto reitingu aģentūras *Fitch*, *S&P* vai *Moody's* emisijai vai emitentam piešķirto kredītreitingu. Informācija apkopota 2014. gada aprīlī.

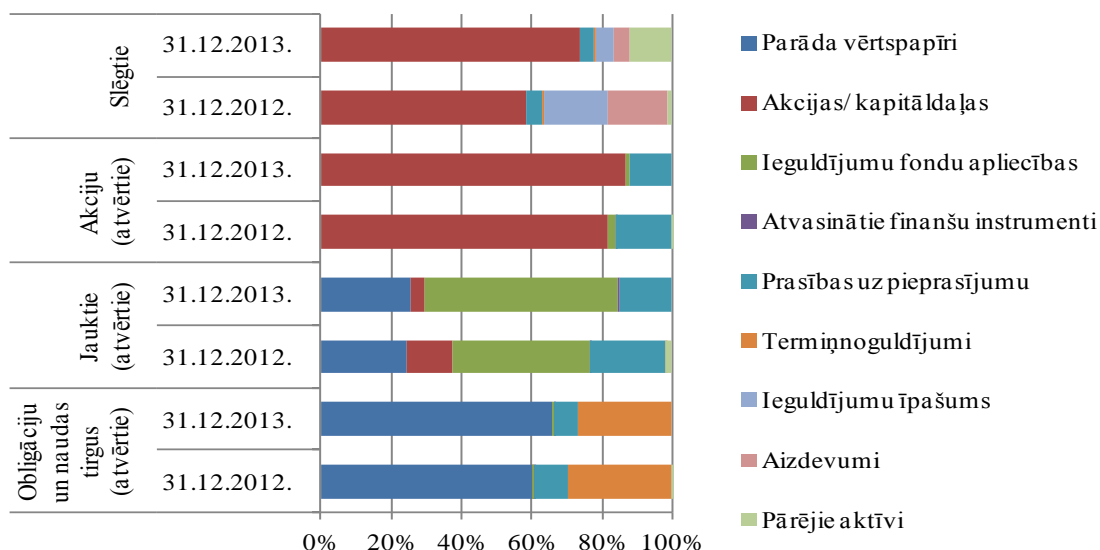
2013. gada decembra beigās atvērto obligāciju un naudas tirgus fondu triju mēnešu ienesīgums⁵⁴ bija robežās no -1.7% līdz +2.5% (11 no 14 fondiem pozitīvs), savukārt 12 mēnešu ienesīgums bija no -6.8% līdz +3.0% (pieciem fondiem negatīvs). Tāpat kā iepriekšējā ceturksnī, labāku sniegumu uzrādīja tie fondi, kuru ieguldījumu pamatvalūta nav ASV dolārs, jo tam bija vērtības kritums attiecībā pret latu gan ceturkšņa, gan gada laikā. Atvērto obligāciju fondu un naudas tirgus fondu kopējais ieguldījumu portfelis decembra beigās sasniedza 125.1 milj. latu (178 milj. eiro), gada laikā pieaugot par 6.1%, ko galvenokārt ietekmēja triju jaunu obligāciju fondu izveide.

Atvērtie jauktie fondi⁵¹ līdzekļus galvenokārt (90.4%) ieguldīja EEZ dalībvalstīs, t.sk. Latvijā 30%. Decembra beigās šo fondu kopējais ieguldījumu portfelis bija 1.6 milj. latu (2.3 milj. eiro), un gada laikā tas saruka par 53%, ko ietekmēja divu fondu likvidācija. Jaukto fondu portfelī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada beigām pieauga ieguldījumu apliecību īpatsvars un samazinājās naudas līdzekļu un akciju īpatsvars (sk. 79. att.). 2013. gada 31. decembrī atvērto jaukto fondu (trīs fondi) triju mēnešu ienesīgums bija robežās no -0.3% līdz +1.7% (diviem fondiem pozitīvs), savukārt 12 mēnešu ienesīgums bija no -4.0% līdz +2.1% (diviem fondiem pozitīvs).

Atvērtie akciju fondi pārskata perioda beigās 29% no kopējiem ieguldījumiem bija ieguldījuši NVS valstīs, t.sk. nedaudz vairāk kā ceturtdaļu (25.9%) no to kopējā ieguldījumu portfeļa veidoja ieguldījumi Krievijā. 32% no kopējā ieguldījumu portfeļa veidoja ieguldījumi ASV un 38.5% bija ieguldīti EEZ dalībvalstīs (t.sk. 13% Latvijā). Atvērtajiem akciju fondiem⁵¹ nozīmīgākie akciju indeksi gada laikā uzrādīja ļoti atšķirīgu dinamiku (*RTS*: -5.5%, *Micex*: +2%, *Eurostoxx 50*: +17.9%, *S&P 500*: +26.9%, *OMXBBGI*: +12.1%, *KASE*: -5.3%, *UX*: -4.3%), tāpēc arī atvērtie akciju fondi uzrādīja ļoti atšķirīgu sniegumu atkarībā no to reģionālā fokusa. 2013. gada 31. decembrī atvērto akciju fondu (astoņi fondi) triju mēnešu ienesīgums bija robežās no -0.7% līdz +5.9% (trim fondiem negatīvs), savukārt 12 mēnešu ienesīgums bija no -19.9% līdz +9.1%, un tas bija pozitīvs četriem fondiem. Kopējā atvērto akciju fondu portfelī naudas līdzekļu īpatsvars saruka no 16.1% 2012. gada beigās līdz 12.1% 2013. gada beigās, liecinot par fondu pārvaldnieku optimistiskāku noskaņojumu nekā iepriekšējā gada beigās. Decembra beigās šo fondu kopējais ieguldījumu portfelis sasniedza 21.9 milj. latu (31.2 milj. eiro), gada laikā pieaugot par 30%. Šo pieaugumu galvenokārt ietekmēja triju jaunu akciju fondu izveide.

⁵⁴ Ienesīgums aprēķināts kā fonda ieguldījumu apliecības vērtības izmaiņas pārskata periodā attiecībā pret fonda ieguldījumu apliecības vērtību pārskata perioda sākumā, izsakot to procentos.

79. attēls. Ieguldījumu fondu ieguldījumu portfela struktūra finanšu instrumentu dalījumā

Slēgto fondu portfelis 2013. gada beigās sasniedza 144 milj. latu (205 milj. eiro) un gada laikā pieauga par 52%. Decembra beigās 72.8% slēgto fondu līdzekļu bija ieguldīti Latvijā un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada beigām ieguldījumu Latvijā īpatsvars bija pieaudzis (2012. gada beigās – 69.6%).

8. IEGULDĪJUMU BROKERU SABIEDRĪBU DARBĪBA

2013. gada beigās Latvijā darbojās četras ieguldījumu brokeru sabiedrības (t.sk. divas banku meitas sabiedrības), un kopumā tās nopelnīja 2.8 milj. latu jeb gandrīz 4 milj. eiro, t.sk. ar peļņu strādāja visas ieguldījumu brokeru sabiedrības (2012. gadā peļņa sasniedza 1.5 milj. latu).

96% no visiem ieguldījumu brokeru sabiedrību ienākumiem veidoja komisijas naudas ienākumi u.c. līdzīgi ienākumi par klientiem sniegtajiem pakalpojumiem, savukārt būtiskākais izdevumu postenis bija administratīvie izdevumi (53.2%).

2013. gadā joprojām divas ieguldījumu brokeru sabiedrības nodarbojās ar klientu finanšu instrumentu turēšanu, ko paredz tām izsniegtās licences ieguldījumu blakuspakalpojumu veikšanai, savukārt nevienai no sabiedrībām pārskata gadā nav nodoti klientu aktīvi pārvaldīšanā, lai gan divām ieguldījumu brokeru sabiedrībām ir licences arī ieguldītāju finanšu instrumentu individuālai pārvaldīšanai.

Ieguldījumu brokeru sabiedrību turējumā esošo klientu naudas līdzekļu apmērs darījumu ar finanšu instrumentiem veikšanai pārskata gada laikā gandrīz dubultojās un gada beigās sasniedza 3.6 milj. latu (2012. gada beigās – 1.9 milj. latu).

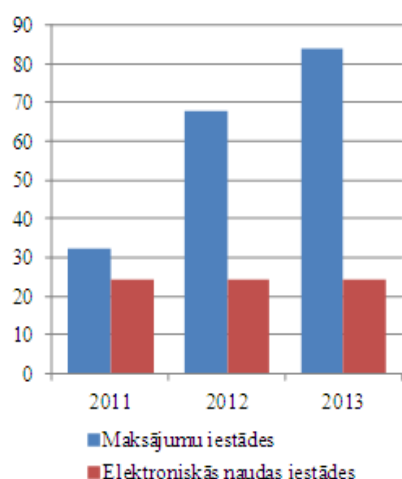
Ieguldījumu brokeru sabiedrību kapitāla pietiekamības rādītājs 2013. gada beigās bija 23.3% (2012. gada beigās – 24.6%) (minimālā kapitāla pietiekamības prasība – 8%).

9. MAKSĀJUMU IESTĀŽU UN ELEKTRONISKĀS NAUDAS IESTĀŽU DARBĪBA

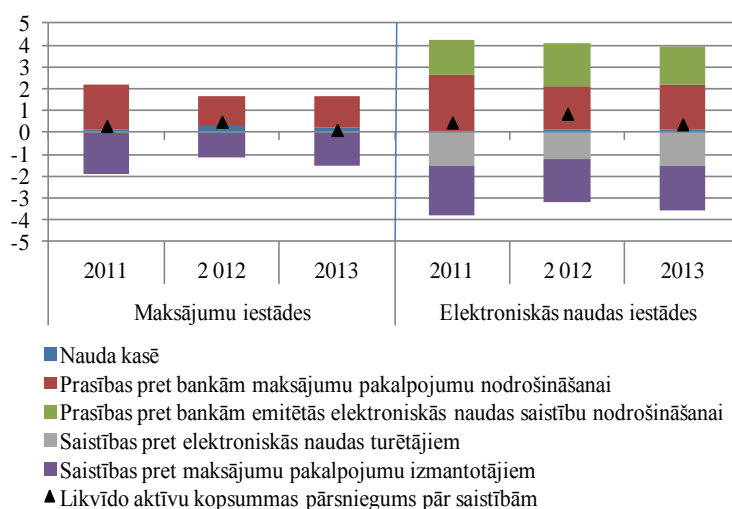
Pārskata gada beigās Latvijā darbojās 24 reģistrētas maksājumu iestādes un 11 reģistrētas elektroniskās naudas iestādes, t.sk. astoņas elektroniskās naudas iestādes ar tiesībām sniegt maksājumu pakalpojumus (kopumā bija reģistrētas 36 maksājumu iestādes un 14 elektroniskās naudas iestādes). 2013. gadā maksājumu pakalpojumu sniedzēju⁵⁵ tirgus koncentrācija praktiski nemainījās un piecu lielāko tirgus dalībnieku tirgus daļa saglabājās 78%.

2013. gada laikā maksājumu iestāžu veikto maksājumu kopējais apmērs pieauga par 16.2 milj. latu jeb 23.8% un sasniedza 83.9 milj. latu (119.4 milj. eiro) (sk. 80. att.). Maksājumu iestāžu likvīdo aktīvu kopsumma 2013. gada beigās bija 1.7 milj. latu, t.sk. prasības pret bankām maksājumu pakalpojumu nodrošināšanai – 1.4 milj. latu. Savukārt saistības pret maksājumu pakalpojumu izmantotājiem bija 1.5 milj. latu (sk. 81. att.).

80. attēls. Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu gada laikā veikto maksājumu kopējais apmērs (milj. latu)

81. attēls. Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu saistību un aktīvu struktūra (milj. latu)

Elektroniskās naudas iestāžu apgrozībā esošās elektroniskās naudas vidējais apmērs 2013. gadā samazinājās par 0.1 milj. latu jeb 8% un bija 1.2 milj. latu. Elektroniskās naudas iestāžu veikto maksājumu kopējais apmērs 2013. gadā nemainījās un bija 24.5 milj. latu (34.9 milj. eiro). Elektroniskās naudas iestāžu likvīdo aktīvu kopsumma 2013. gada beigās bija 4 milj. latu, t.sk. prasības pret bankām emitētās elektroniskās naudas saistību nodrošināšanai – 1.7 milj. latu un prasības pret bankām maksājumu pakalpojumu nodrošināšanai – 2.1 milj. latu. Savukārt saistības pret elektroniskās naudas turētājiem bija 1.6 milj. latu, bet saistības pret maksājumu pakalpojumu izmantotājiem – 2 milj. latu.

⁵⁵ Maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes ar tiesībām sniegt maksājumu pakalpojumus.

FKTK pārraudzītie tirgus dalībnieki

1. pielikums

Tirgus dalībnieki	Aktīvi (milj. latu)					Īpats vars kopējos sektora aktīvos 31.12.2013.	Tirgus dalībnieku skaits				
	31.12.2012.	31.03.2013.	30.06.2013.	30.09.2013.	31.12.2013.		31.12.2012.	31.03.2013.	30.06.2013.	30.09.2013.	31.12.2013.
Bankas un ārvalstu banku filiāles	20 230	20 205	20 136	19 946	20 516	90.2	20+9	21+8	20+9	20+9	19+9
Krājaizdevu kooperatīvās sabiedrības	14.1	14.6	14.6	15.0	15.4	0.1	33	33	33	35	35
Apdrošināšanas sabiedrības un ārvalstu apdrošināšanas sabiedrību filiāles	524	555	523	526	542	2.4	9+13	11+10	7+13	7+13	7+13
Privātie pensiju fondi	2.0	2.1	2.1	2.1	2.2	0.0	7	7	7	7	7
Pensiju plāni	143	150	149	156	166	0.7	19	21	19	19	19
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrības	24	25	23	25	26	0.1	15	15	12	12	12
Ieguldījumu fondi*	233	243	275	276	293	1.3	40	38	38	36	28
Atvērtie obligāciju un naudas tirgus**	118	129	142	134	125	0.5	14	14	15	14	14
Atvērtie jauktie**	3	4	3	1	2	0.0	5	5	4	3	3
Atvērtie akciju**	17	16	16	17	22	0.1	10	11	9	9	11
Slēgtie**	95	95	114	124	144	0.6	18	19	18	10	9
Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plāni	1 029	1 079	1 084	1 130	1 185	5.2	26	27	26	23	23
Ieguldījumu brokeru sabiedrības	3.5	4.0	3.3	3.9	4.5	0.0	5	6	4	4	4
Apdrošināšanas brokeru sabiedrības							86	88	89	88	90
Maksājumu iestādes							34	32	36	37	36
Elektroniskās naudas institūcijas							14	12	14	14	14
Kopā	22 203	22 277	22 211	22 080	22 750	100.0	330	329	327	324	316

* Neieskaitot apakšfondus.

** Norādīts to fondu/apakšfondu skaits, kuriem bija aktīvi attiecīgā perioda beigās.

Banku darbības rādītāji (1)

Pozīcijas nosaukums	2012	2013			
	31.12.12.	31.03.13.	30.06.13.	30.09.13.	31.12.13.
Bilances struktūra (%)					
Aktīvu gada pieaugums	-3.3	0.2	1.4	0.7	1.4
Kredītu gada pieaugums, t.sk.	-10.9	-5.3	-6.3	-7.5	-6.5
rezidentu nefinanšu sabiedrībām	-9.0	-4.7	-5.9	-8.2	-5.6
rezidentu mājāsaimniecībām	-12.6	-9.4	-7.9	-7.7	-8.3
nerezidentiem	-13.3	4.6	-6.9	-8.3	-8.3
Finansējuma no MFI gada pieaugums, t.sk.	-19.1	-21.4	-20.6	-21.1	-23.9
no radniecīgām MFI	-17.9	-21.2	-17.2	-21.9	-24.4
Finansējums no MFI (% no pasīviem)	20.5	18.8	18.5	16.9	15.4
Noguldījumu gada pieaugums, t.sk.	12.7	14.1	10.3	8.7	13.3
rezidentu nefinanšu sabiedrību	7.6	6.9	7.4	6.2	14.8
rezidentu mājāsaimniecību	2.1	4.0	2.9	5.6	13.3
nerezidentu	16.8	18.1	9.7	8.7	6.3
Noguldījumi (% no pasīviem)	61.7	63.4	63.7	65.0	66.8
Kredītu kvalitāte (% no kredītportfeļa)					
Kredītu sadalījums pēc maksājumu kavējuma termiņa					
bez maksājumu kavējuma	82.6	82.1	81.8	83.0	85.4
ar kavējumu līdz 30 dienām	4.6	5.2	5.9	5.6	4.5
ar kavējumu no 31 līdz 90 dienām	1.7	2.1	1.9	1.6	1.7
ar kavējumu no 91 līdz 180 dienām	1.0	0.7	1.1	1.1	0.6
ar kavējumu virs 180 dienām	10.1	10.0	9.4	8.8	7.7
Uzkrājumi nedrošiem kredītiem	8.0	7.7	7.4	6.8	6.1
Uzkrājumi nedrošiem kredītiem (% no kredītiem ar maksājumu kavējumu virs 90 dienām)	71.8	72.7	71.1	68.3	73.6
Pārstrukturētie kredīti	12.5	11.4	11.2	10.1	9.7
Atgūšanas procesā esošie kredīti	10.1	9.5	9.7	9.0	7.9
Ilgāk par 90 dienām kavētie kredīti, kas nav pārstrukturētie vai atgūšanā	1.1	1.2	0.8	0.9	0.7
Likviditāte (%)					
Likviditātes rādītājs ⁵ (1)	59.7	58.9	64.9	64.7	64.4
Nebankām izsniegtie kredīti (% no kopējiem aktīviem)	58.0	57.6	55.7	55.6	53.5
Nebankām izsniegto kredītu attiecība pret nebanku noguldījumiem	94.1	90.9	87.5	85.5	80.1
Nebankām izsniegtie ilgtermiņa kredīti (% no kredītportfeļa)	62.1	61.7	61.1	60.4	59.8
Noguldījumi uz pieprasījumu (% no kopējiem noguldījumiem)	71.5	71.9	74.0	74.9	76.6
Kapitāla pietiekamība					
Pašu kapitāls (milj. latu), t.sk.	1 914	1 980	1 955	1 953	1 946
1. līmeņa kapitāla elementu kopsumma (ar 1. līmeņa kapitāla samazinājumu)	1 657	1 772	1 756	1 768	1 779
Kapitāla prasību kopsumma (milj. latu), t.sk.	870	867	844	832	822
Kreditriskā kapitāla prasības	779	781	756	745	734
Riska svērtie aktīvi ⁴ (milj. latu)	10 869	10 841	10 555	10 399	10 274
Riska svērtie aktīvi (% no kopējiem aktīviem)*	62.1	61.6	60.3	59.4	56.8
Kapitāla pietiekamības rādītājs (%)	17.6	18.3	18.5	18.8	18.9
1. līmeņa kapitāla rādītājs (%)	15.2	16.4	16.6	17.0	17.3
Pelnītspējas rādītāji					
Kapitāla atdeve (ROE) ¹ (%)	5.6	8.8	7.9	8.6	8.7
Aktīvu atdeve (ROA) ² (%)	0.6	0.9	0.8	0.9	0.9
Izdevumu attiecība pret ienākumiem ³ (%)	52.6	52.4	50.4	47.2	50.7
Pārskata gada nesadalītā peļņa (milj. latu)	122	46	78	134	173

¹ Analizēta pārskata perioda peļņas/zaudējumu attiecība pret vidējo kapitālu un rezervēm (rādītāja aprēķinā netiek iekļauti ārvalstu banku filāļu dati).

² Analizēta pārskata perioda peļņas/zaudējumu attiecība pret vidējiem aktīviem.

³ Izdevumu attiecība pret ienākumiem = (administratīvie izdevumi + nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības nolietojums un atsavināšana)/(tīrie procentu ienākumi + dividenžu ienākumi + neto komisijas naudas + finanšu instrumentu tirdzniecības darījumu)

⁴ Riska svērtie aktīvi = Kapitāla prasību kopsumma * 12.5.

⁵ Likviditātes rādītājs = Likvidie aktīvi/tekošās saistības (ar atlikušo termiņu līdz 30 dienām), kur Likvidie aktīvi = nauda kasē + prasības pret centrālajām bankām un citām kredītiestādēm + centrālo valdību parāda vērtspapīri ar fiksētu ienākumu, savukārt

* Koriģēts rādītājs 03.2014.

Krājaizdevu sabiedrību darbības rādītāji

Pozīcijas nosaukums	2012	2013			
	31.12.12.	31.03.13.	30.06.13.	30.09.13.	31.12.13.
Bilances struktūra (%)					
Aktīvu gada pieaugums	9.8	10.3	8.1	7.8	9.0
Kredītu gada pieaugums	11.7	11.0	7.6	10.2	8.7
Noguldījumu gada pieaugums	11.9	12.7	10.5	7.5	8.0
Kredīti (% no aktīviem)	72.5	69.8	72.9	75.3	72.2
Noguldījumi (% no pasīviem)	70.2	71.1	70.6	69.4	69.5
Kredītu kvalitāte (% no kredītportfeļa)					
Kredītu klasifikācija					
Standarta kredīti	64.0	64.7	65.5	64.5	62.4
Uzraugāmie kredīti	29.3	29.4	28.9	30.1	31.5
Zemstandarta kredīti	2.2	1.8	1.8	2.0	1.7
Šaubīgie kredīti	1.2	1.1	0.9	0.5	1.1
Zaudētie kredīti	3.4	3.0	2.9	2.8	3.3
Uzkrājumi nedrošiem kredītiem	7.9	7.4	7.2	7.0	7.7
Pelnītspējas un kapitāla pietiekamības rādītāji					
Kapitāla atdeve (ROE) ¹ (%)	5.8	14.2	8.8	9.2	8.1
Aktīvu atdeve (ROA) ² (%)	1.2	2.9	1.8	1.9	1.7
Kapitāla pietiekamība ³ (%)	20.1	19.9	20.1	20.9	21.3
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi (tūkst. latu)	160	103	128	206	249

¹ Analizēta pārskata perioda peļņas/zaudējumu attiecība pret vidējo kapitālu un rezervēm.

² Analizēta pārskata perioda peļņas/zaudējumu attiecība pret vidējiem aktīviem.

³ Kapitāla un rezerves kopsummas attiecība pret kopējiem aktīviem un ārpusbilances saistībām.

Apdrošinātāju darbības rādītāji

4. pielikums

Pozīcijas nosaukums	2012. gada 4 ceturkšņos		2013. gada 4 ceturkšņos	
	Nedzīvības apdrošinātāji	Dzīvības apdrošinātāji	Nedzīvības apdrošinātāji	Dzīvības apdrošinātāji
Parakstītās bruto prēmijas* (tūkst. latu)				
Dzīvības apdrošināšana, t.sk.		42 930		47 574
tirgum piesaistītie līgumi		14 746		16 331
ar uzkrājumu veidošanu		26 842		29 650
bez uzkrājumu veidošanu		1 343		1 593
Nelaiemes gadījumu apdrošināšana	5 505	1 475	6 038	1 603
Veselības apdrošināšana	25 571	10 834	26 631	13 520
Sauszemes transporta apdrošināšana	53 167		57 972	
Dzelzceļa transporta apdrošināšana	389		396	
Gaisakuģu apdrošināšana	157		175	
Kuģu apdrošināšana	1 433		338	
Kravu apdrošināšana	3 921		3 437	
Īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju postījumiem	31 612		35 328	
Īpašuma apdrošināšana pret citiem zaudējumiem	12 414		12 093	
Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	56 018		62 521	
Gaisakuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	310		258	
Kuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	159		62	
Vispārīgās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	14 407		11 905	
Kredītu apdrošināšana	218		302	
Galvojumu apdrošināšana	6 512		6 149	
Dažādu finansiālo zaudējumu apdrošināšana	1 628		1 388	
Juridisko izdevumu apdrošināšana	42		14	
Palīdzības apdrošināšana	7 199		8 039	
OCTAA	33 885		35 136	
Pārāpdrošināšana	4 432		102	
Izmaksātās bruto atlīdzības* (tūkst. latu)				
Dzīvības apdrošināšana, t.sk.		24 750		31 382
tirgum piesaistītie līgumi		13 578		11 367
ar uzkrājumu veidošanu		11 022		19 845
bez uzkrājumu veidošanu		149		170
Nelaiemes gadījumu apdrošināšana	1 907	206	2 190	233
Veselības apdrošināšana	16 958	7 314	18 763	9 229
Sauszemes transporta apdrošināšana	32 201		36 752	
Dzelzceļa transporta apdrošināšana	213		91	
Gaisakuģu apdrošināšana	2		103	
Kuģu apdrošināšana	1 639		729	
Kravu apdrošināšana	1 867		1 636	
Īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju postījumiem	14 948		12 708	
Īpašuma apdrošināšana pret citiem zaudējumiem	3 973		4 624	
Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	30 786		34 612	
Gaisakuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	0		7	
Kuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	3		10	
Vispārīgās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	2 382		2 299	
Kredītu apdrošināšana	99		55	
Galvojumu apdrošināšana	1 614		3 009	
Dažādu finansiālo zaudējumu apdrošināšana	432		1 941	
Juridisko izdevumu apdrošināšana	0		2	
Palīdzības apdrošināšana	1 678		2 183	
OCTAA	22 890		21 303	
Pārāpdrošināšana	2 825		36	
Apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumu struktūra (%)				
Zemes gabali un ēkas	5.6	0.2	4.8	0.2
Ieguldījumi radniecīgajās un asociētajās sabiedrībās	0.4	0.0	0.4	0.0
Akcijas	3.0	22.2	2.0	29.8
Parāda vērtspapīri	62.1	21.9	66.7	25.0
Ar hipotēku nodrošinātie aizdevumi	3.7	0.0	3.5	0.0
Termiņnoguldījumi kredītiestādēs	19.0	28.6	14.9	20.1
Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm	6.2	5.6	7.5	4.3
Ieguldījumi par labu dzīvības apdrošināšanas ņēmējam, kas uzņemas ieguldījumu risku		21.5		20.7
Pārējie ieguldījumi	0.0	0.0	0.2	0.0
Apdrošināšanas sabiedrību darbības rādītāji (%)				
Pašu līdzekļi (tūkst. latu)	77 285	7 136	63 337	9 655
Maksātspējas rādītājs ¹	188.2	141.8	163.0	181.9
Zaudējumu rādītājs ²	58.0		61.5	
Izdevumu rādītājs ³	39.4		36.6	
Kombinētais rādītājs ⁴	97.4		98.2	
Ieguldījumu atdeve ⁵	4.6	7.7	2.1	1.6
Darbības rādītājs ⁶	92.8		96.0	
Pārskata perioda peļņa/zaudējumi (tūkst. latu)	7 362	2 853	6 190	-391

*Apdrošināšanas sabiedrības un ārvalstu apdrošināšanas sabiedrību filiāles Latvijā

¹ Maksātspējas rādītājs = Pašu līdzekļi/Maksātspējas norma.

² Zaudējumu rādītājs, neto = Piekritušās atlīdzību prasības, neto/Nopelnītās prēmijas, neto.

³ Izdevumu rādītājs, neto = (Neto darbības izdevumi + Citi tehniskie izdevumi, neto)/Nopelnītās prēmijas, neto.

⁴ Kombinētais rādītājs = Zaudējumu rādītājs + Izdevumu rādītājs.

⁵ Ieguldījumu atdeve = Neto ienākumi no ieguldījumiem/Vidējais ieguldījumu apmērs periodā.

⁶ Darbības rādītājs = Kombinētais rādītājs – Ieguldījumu atdeve.

Privāto pensiju fondu darbības rādītāji

Pozīcijas nosaukums	2012	2013			
	31.12.12.	31.03.13.	30.06.13.	30.09.13.	31.12.13.
Pensiju plānu neto aktīvi (tūkst. latu)					
Iemaksas pensiju plānos, t.sk.	21 222	5 723	11 812	17 722	28 999
dalībnieku iemaksas	14 803	4 197	8 594	12 781	22 289
darba devēju iemaksas	6 395	1 518	3 205	4 917	6 675
pārējās iemaksas	24	8	13	25	34
Izmaksātais papildpensijas kapitāls, t.sk.	8 043	2 476	4 396	6 388	9 220
personām, kas sasniegušas pensijas vecumu	7 854	2 360	4 135	6 033	8 796
pensiju plānu dalībniekiem sakarā ar invaliditāti	1	0	0	0	0
mantiniekam sakarā ar personas nāvi	188	116	261	355	424
Neto aktīvi (tūkst. latu)	142 423	148 131	149 325	154 994	165 646
Neto aktīvu gada pieaugums (%)	19.2	18.6	17.8	15.9	16.3
Pensiju plānu ieguldījumu portfelis					
Pensiju plānu ieguldījumu portfelis (tūkst. latu)	139 174	144 830	146 568	152 425	165 677
Pensiju plānu ieguldījumu portfeļa struktūra finanšu instrumentu dalījumā (%)					
Parāda vērtspapīri un citi vērtspapīri ar fiksētu ienākumu	29.1	31.8	31.2	29.5	33.6
Akcijas un citi vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu	0.3	0.6	0.6	0.6	0.5
Ieguldījumu fondu vai tiem pielīdzināmo kopīgo ieguldījumu uzņēmumu ieguldījumu apliecības	55.2	53.7	55.6	58.8	49.1
Ieguldījumi riska kapitāla tirgū	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Atvasinātie finanšu instrumenti	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Noguldījumi un prasības uz pieprasījumu	15.0	13.6	12.3	10.7	16.5
Ieguldījumu īpašums	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Pensiju plānu ieguldījumu portfeļa struktūra valstu grupu dalījumā (%)					
Latvija	32.3	33.3	31.6	29.5	38.2
Pārējās EEZ valstis	65.1	63.6	63.8	65.8	59.5
Krievija	0.2	0.1	0.1	0.1	0.6
Pārējās NVS valstis	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3
Pārējās valstis	2.1	2.6	4.1	4.3	1.3
Pensiju plānu ienesīgums (%)					
Ienesīgums* (%)	8.5				2.8
Pārvaldīšanas izdevumi** (%)	2.1				2.1

* Pensiju plānu ienesīgums – pensiju plānu pārskata gada darbības rezultāta attiecība pret pensiju plānu vidējo neto aktīvu summu,

** Pensiju plānu pārvaldīšanas izdevumi – pensiju plānu administratīvo izdevumu un ieguldījumu pārvaldīšanas izdevumu attiecība pret neto aktīvu vidējo vērtību periodā (no gada sākuma), izteikta gada procentos.

Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu darbības rādītāji

6. pielikums

Pozīcijas nosaukums/ Ieguldījumu plāna veids pēc ieguldījumu politikas *	31.12.2012.			31.12.2013.		
	konservatīvie	sabalansētie	aktīvie	konservatīvie	sabalansētie	aktīvie
Ieguldījumu portfelis						
Ieguldījumu portfelis (tūkst. latu)	289 130	100 368	638 691	322 414	119 450	742 983
Ieguldījumu portfeļa struktūra finanšu instrumentu dalījumā (%)						
Parāda vērtspapīri un citi vērtspapīri ar fiksētu ienākumu	62.1	48.6	33.4	67.6	49.0	39.2
Akcijas un citi vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu	0.0	1.8	1.0	0.0	1.7	1.3
Ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības	13.5	35.0	46.2	14.0	34.2	45.1
Ieguldījumi riska kapitāla tirgū	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2	0.3
Atvasinātie finanšu instrumenti	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Termiņnoguldījumi	19.4	7.8	13.5	13.4	9.5	10.2
Prasības uz pieprasījumu	5.0	6.6	5.8	5.0	5.4	3.9
Ieguldījumu portfeļa struktūra valstu grupu dalījumā (%)						
Latvija	63.0	44.6	40.5	61.7	43.9	40.4
Pārējās EEZ valstis	33.4	52.2	57.8	33.8	51.4	56.7
Krievija	2.2	2.1	0.6	3.0	2.3	1.6
Pārējās NVS valstis	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
Pārējās valstis	1.4	1.1	1.1	1.4	2.4	1.3
Neto aktīvi						
Neto aktīvi (tūkst. latu)	288 986	100 237	637 538	322 095	119 302	740 121
Neto aktīvu gada pieaugums (%)	18.3	21.9	16.0	11.5	19.0	16.1
Ienesīgums (%)						
Ienesīgums**(%)	8.3	8.8	9.2	0.2	1.8	3.3
Pārvaldīšanas izdevumi*** (%)	1.2	1.5	1.7	1.2	1.5	1.7

* Sadalījums atbilst Mana pensija mājas lapā publicētajam pensiju plānu sadalījumam pēc ieguldījumu politikas:

//www.manapensija.lv/plans/ip00000.php.

** Vidējais svērtais (pēc neto aktīviem) ienesīgums. Atsevišķiem ieguldījumu plāniem aprēķināts kā ieguldījumu plāna daļas vērtības izmaiņa pret tās vērtību gada sākumā, izteikta procentos.

*** Ieguldījumu plānu pārvaldīšanas izdevumu (atlīdzība līdzekļu pārvaldītājam, atlīdzība turētājbankai un pārējie ieguldījumu plānu pārvaldes izdevumi) attiecība pret neto aktīvu vidējo vērtību periodā (no gada sākuma), izteikta gada procentos.

Ieguldījumu fondu darbības rādītāji

Pozīcijas nosaukums/ Fonda veids pēc ieguldījumu politikas	31.12.2012.				31.12.2013.			
	atvērtie			slēgtie	atvērtie			slēgtie
	obligāciju un naudas tirgus	jauktie	akciju		obligāciju un naudas tirgus	jauktie	akciju	
Ieguldījumu portfelis								
Ieguldījumu portfelis (tūkst. latu)	117 909	3 443	16 865	94 953	125 086	1 615	21 894	144 308
Ieguldījumu portfeļa struktūra finanšu instrumentu dalījumā (%)								
Parāda vērtspapīri	60.4	24.5	0.0	0.0	65.8	25.5	0.0	0.0
Akcijas	0.0	13.3	81.9	58.7	0.0	4.1	86.6	73.5
Ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības	0.4	38.7	1.9	0.0	0.7	55.3	1.2	0.0
Atvasinātie finanšu instrumenti	0.1	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0
Prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm	9.3	21.9	16.1	4.1	6.5	15.2	12.1	4.2
Termiņnoguldījumi kredītiestādēs	29.8	0.1	0.0	0.6	26.8	0.0	0.0	0.5
Ieguldījumu īpašums	0.0	0.0	0.0	18.1	0.0	0.0	0.0	5.3
Aizdevumi	0.0	0.0	0.0	17.2	0.0	0.0	0.0	4.1
Pārējie aktīvi	0.0	1.6	0.1	1.3	0.0	0.0	0.0	12.3
Ieguldījumu portfeļa struktūra valstu grupu dalījumā (%)								
Latvija	58.5	25.9	16.5	69.6	40.3	29.9	13.0	72.8
Pārējās EEZ valstis	11.6	52.2	11.7	4.3	15.7	60.6	25.5	2.8
Krievija	15.5	17.8	35.7	0.1	20.1	7.9	25.9	12.1
Pārējās NVS valstis	7.0	0.9	6.4	0.0	7.3	1.7	3.0	0.0
ASV	0.0	1.7	28.5	0.0	0.8	0.0	32.2	0.0
Pārējās valstis	7.3	0.0	1.0	24.8	15.7	0.0	0.5	0.0
nesadalīti	0.2	1.6	0.1	1.3	0.1	0.0	0.0	12.3
Aktīvi								
Aktīvi (tūkst. latu)	117 909	3 443	16 865	94 953	125 086	1 615	21 894	144 308
Aktīvu gada pieaugums (%)	8.1	-22.0	12.5	-12.5	6.1	-53.1	29.8	52.0
Ienesīgums (%)								
Pārvaldīšanas izdevumi (%) *	0.9	1.7	2.4	0.8	0.9	1.2	2.3	1.1
Ienesīgums kopš gada sākuma**	6.6	5.3	8.6	-1.6	-0.5	1.3	1.0	35.3
Ienesīgums 3 mēnešos (%)**	0.5	0.0	-1.3	8.4	0.5	1.5	3.4	-1.0
Ienesīgums gadā (%)**	6.6	5.3	8.6	-1.6	-0.5	1.3	1.0	35.3

* Analizēta ieguldījumu fondu pārvaldīšanas izdevumu (atlīdzība ieguldījumu sabiedrībai, atlīdzība turētājbankai, pārējie fonda pārvaldes izdevumi) attiecība pret vidējiem aktīviem pēdējo 12 mēnešu laikā.

** Vidējais svērtais (pēc neto aktīviem) ienesīgums attiecīgajā fondu grupā (atsevišķiem fondiem aprēķināts kā neto aktīvu uz vienu ieguldījumu apliecību procentuālās izmaiņas attiecīgajā periodā).

Ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības rādītāji

Pozīcijas nosaukums	2012	2013			
	31.12.12.	31.03.13.	30.06.13.	30.09.13.	31.12.13.
Kapitāla pietiekamības rādītājs (%)	24.6	25.4	22.9	23.2	23.3
Pārskata gada nesadalītā peļņa/zaudējumi (tūkst. latu)	1 480	730	1 503	2 004	2 787
Klientu naudas līdzekļi brokeru sabiedrību turējumā esošajos norēķinu kontos kredītiestādēs (tūkst. latu)	1 947	2 631	3 323	3 395	3 614

Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu darbības rādītāji

Pozīcijas nosaukums	31.12.2012.		31.12.2013.	
	Maksājumu iestādes	Elektroniskās naudas iestādes	Maksājumu iestādes	Elektroniskās naudas iestādes
Likvidie aktīvi (tūkst. latu)				
Nauda kasē	301	110	221	155
Prasības pret bankām maksājumu pakalpojumu nodrošināšanai	1 351	2 031	1 437	2 053
Prasības pret bankām emitētās elektroniskās naudas saistību nodrošināšanai		1 935		1 745
Likvidie aktīvi kopā	1 652	4 076	1 658	3 953
Saistības pret maksājumu pakalpojumu izmantotājiem un elektroniskās naudas turētājiem (tūkst. latu)				
Saistības pret maksājumu pakalpojumu izmantotājiem	1 153	2 010	1 532	2 018
Saistības pret elektroniskās naudas turētājiem		1 200		1 557
Likvido aktīvu kopsummas iztrūkums (-) vai pārsniegums (+) pār saistībām pret maksājumu pakalpojumu izmantotājiem un elektroniskās naudas turētājiem	499	865	125	379
Iepriekšējos 12 mēnešos veikto maksājumu vidējā aritmētiskā vērtība*	5 759	2 044	7 029	2 045
Veikto maksājumu kopējais apmērs (no pārskata gada sākuma)	67 730	24 519	83 882	24 538
Apgrozībā esošās elektroniskās naudas vidējais apmērs**		1 338		1 232

* Vērtība, kas aprēķināta, iepriekšējo 12 kalendāra mēnešu periodā veikto maksājumu vērtību dalot ar 12. Ja maksājumu iestāde nav darbojusies pilnus 12 kalendāra mēnešus, norādīta veikto maksājumu vidējā aritmētiskā vērtība kopš maksājumu pakalpojumu sniegšanas sākuma.

** No elektroniskās naudas emitēšanas izrietošo elektroniskās naudas iestādes finanšu saistību vidējā aritmētiskā vērtība, kas tiek aprēķināta, summējot elektroniskās naudas apmēru katras kalendāra dienas beigās iepriekšējo sešu kalendāra mēnešu laikā un dalot šo summu ar sešu kalendāra mēnešu dienu skaitu.